

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

KOD ADOŠA U BEREGU

BROJ
649

Subotica, 18. rujna 2015. Cijena 50 dinara

VEČERI I NOĆI
ILIJE ŽARKOVIĆA

MEDIJSKA PISMENOST

U (RAS)KORAKU
S JAVNIM INTERESOM

INTERVJU
IVICA ČATIĆ

SOT - Dogodine u završenom pastoralnom domu

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara 20. godina sa Vama

POSLOVNI MENIK

2373 Rezultata pronadjeno za Poljoprivredne mašine i pribor

Prvi rezultati

- Press WELGER AP 41** - 1.700 €
- Fermentatori za kiseli kupus i...** - 2.000 €
- RAU selvospremač 2.0m** - 370 €
- Bočna feza** - 300 €
- Prodejem skuparu** - 180 €
- Balerina** - 270 €
- Tarap** - 500 €
- Ovoredna sejalica** - 500 €
- Pisatara** - 2.000 €
- IFT 500 96g servo** - 2.200 €
- prodajem belarusa s-40 u Parlezu** - 1.200 €
- Horca putpa** - 1.000 €

V.I.P. pristup preko 6265

DAEWOO

www.svastara.rs

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Snažom ljubavi

FESTIVAL
HRVATSKIH
DUHOVNIH
PJESAMA
U SUBOTICI

HosanaFest

2015

HosanaFest

20 sati
20.09.2015.

SUBOTICA

SPORTSKA DVORANA
Tehničke škole (MEŠC)

ulaz: 200 dinara / 20 kuna

AKTUALNO

Izbjeglice u Šidu

Na putu ka boljem životu..... 7

TEMA

Održane izborne skupštine MO DSHV-a Žednik, Mali Bajmok i Centar I

Aktivnije se angažirati i artikulirati interese Hrvata 8-10

Medijska pismenost

Svijet ne možemo razumijevati kroz medije 14-15

INTERVJU

dr. Ivica Čatić, predsjednik katedre Novoga zavjeta u Đakovu

Svatko se ponaša sukladno svom unutarnjem glasu..... 11-13

SUBOTICA

Samostalne izložbe Marije Vojnić i Rudolfa Sedlara

Zrela i bogata slikarska predstava 23

ŠIROM VOJVODINE

Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara u Golubincima

Da se ne zaboravi 26-27

KULTURA

Znanstveni kolokvij ZKVH-a o proučavanju obiteljske povijesti

Istraživanje puno izazova 33

SPORT

Susreti nogometnih ekipa iz Srijema

Druženje u duhu sportske tolerancije .. 55

Bog i Hrvati

Nekada je bilo uobičajeno da se masovno nose ručni satovi. Više to nije slučaj, jer se točno vrijeme brzo može saznati pogledom na mobitel, kao i na ekran računala ili televizije. To je samo djelić mogućnosti koje nam pružaju novi mediji, uz mogućnost saznavanja o svijetu koji nas okružuje. Samo jednim »klikom« možemo saznati informaciju o tome što se događa na drugom kraju svijeta, ali je pitanje hoćemo li taj svijet uvijek putem medija i bolje upoznati i razumjeti.

Današnji mediji utječu na oblikovanje mišljenja i stajališta, dakle umnogome utječu na društvo, ali zato postoji i medijska pismenost koja omogućava političke odabire, shvaćanje političkog diskursa, ovladavanje kritičkim i kreativnim vještinama koje pomažu da se povežu složene ideje, identificiraju zablude, prepoznaju medijske manipulacije, te da se stalno postavljaju pitanja i prepoznaju pravi odgovori.

Jedan isti medijski sadržaj često se ne shvaća na isti način, a kako su mediji ljudski konstrukt, odgovornost za dugotrajne i neizravne efekte utjecaja medija snose naravno i novinari. Dakle, s jedne strane imamo poantu medijske pismenosti, koja jest prepoznavanje višeslojnosti medijskih sadržaja, a s druge strane, one koji proizvode te slojeve značenja.

Kako, primjerice, selektirati značenja poruka koje će korisnik medija prihvatiti kao istinita i važeća, u slučaju kada pojedini novinari, a koji se deklarativno zalažu za kvalitetno novinarstvo, podizanje medijske pismenosti i demokratizaciju društva, navode (neo)liberalizam kao anacionalni pojam, a nacionaliste, kao one koji prizivaju »nacošku« ideologiju. A valjda bi, tko već pokušava pisati o tome, trebao znati da (neo)liberalizam i nacionalizam nisu suprotstavljene političke ideologije. Ni u vrijeme **Hobbese**, **Lockea** i **Kanta**, a ni sada. A zašto? Zbog toga što klasični liberalizam zagovara ideju o suverenosti naroda, jednostavno zagovara se stvaranje samostalne nacije-države, a ne treba puno pameti i konstatirati da današnji konzervativizam-nacionalizam ne dovodi u pitanje očuvanje neoliberalnog-demokratskog poretka i tradicionalne građanske vrijednosti!

Onda, u čemu je problem gospodo?

Evo, izmislim sad krilaticu – Bog i Englezi, i to već mnogima sigurno ne zvuči tako sumnjivo, ovdje i sada, kao postojeća krilatica – Bog i Hrvati. Stvar je inače jednostavna. Kao i uvijek. Samo što se do jednostavnosti teško stiže. Liberal **Ante Starčević** je tom krilaticom rekao kako nema drugog naroda ili vladara koji može biti suveren hrvatskom narodu osim samih Hrvata, a višeg statusa jest Bog. Eto. Jednostavno. No, kao što ima mnogo novinara koji pišu »tra-la-la«, tako je i mnogo više korisnika medijskih sadržaja kojima odgovara to »tra-la-la«. Tako stižemo i do pitanja kako do medijske pismenosti?

Imajući u vidu da su mediji i polje ideološkog odmjeravanja, te glasova dominantnih i marginaliziranih, kao i da je medijska pismenost društveni proces koji obuhvaća mnoge dimenzije, interakciju s različitim tehnologijama, razvijanje medijske pismenosti zahtijeva raznovrsna disciplinarna znanja koja omogućavaju kritički pristup medijskim sredstvima i u pogledu kredibiliteta sadržaja i u pogledu kvalitete sadržaja. Pa tako i poznavanje značenja Starčevićeve krilatice.

Z. S.

Predsjednik Nikolić s papom Franjom o Stepincu

Papa Franjo razgovarao je prošlog petka u Vatikanu s predsjednikom Srbije **Tomislavom Nikolićem** o formiranju mješovitog povjerenstva Srpske pravoslavne crkve i Rimokatoličke crkve koje bi trebalo razmotriti i usuglasiti povijesne činjenice iz doba Drugog svjetskog rata, te ulogu kardinala **Alojzija Stepinca** u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj o kojoj već dugo traju prijeperi, izvijestila je Radiotelevizija Srbije (RTS) pozivajući se na ured za medije Svete stolice. Nikolić i papa Franjo razgovarali su i o izbjegličkoj krizi te protivljenju Srbije prijemu Kosova u UNESCO, u razgovoru koji je trajao 35 minuta.

Državni vrh Srbije i Srpska pravoslavna crkva drže da je Stepinac u doba NDH imao kontroverznu ulogu, neprimjerenu svećeničkom pozivu te osporavaju najavljeno progla-

šenje Alojzija Stepinca svetim, spočitavajući njegovu ulogu u doba ustaškog režima i NDH. Predsjednik Nikolić je u srpnju

iskustvo iz Drugog svjetskog rata i ulogu Stepinca u tom periodu. Premijer Srbije **Aleksandar Vučić** izjavio je uoči Nikolićeva

nje kardinala Alojzija Stepinca svetim.

Prema priopćenju tiskovne službe Vatikana, koju prenose mediji u Beogradu, jedna od glavnih tema u povodu izbjegličke krize bili su uvjeti u kojima su iračke i sirijske izbjeglice, te neophodnost da se »teret krize ravnomjerno raspodjeli«.

Talijanska agencija ANSA navodi da je Nikolić papi Franji poklonio primjerak prvog pravnog akta u srednjovjekovnoj Srbiji – Dušanovog zakonika, te ilustriranu monografiju srpskih manastira na Kosovu.

»Mislim da je ovaj posjet, iako jednom odgođen, dobro pripremljen i služi kao priprema da jednog dana dođemo i do toga da odnosi između Srbije i Hrvatske jamče da se i poglavar Rimokatoličke crkve i patrijarh srpski Irinej mogu susresti i u Beogradu, Subotici, Prizrenu i svugdje gdje budu željeli«, izjavio je Nikolić poslije sastanka.

2014. u pismu Papi istaknuo kako »treba nastojati da se, zajedničkom mudrošću, ne načini potez koji bi bilo koga uvrijedio, imajući u vidu prošlost,

posjeta Vatikanu i najavljenog razgovora o proglašenju Stepinca svetim da država Srbija, jednako kao i SPC, bez dvojbe negativno gledaju na najavljeno proglaš-

Radoman: Pokrajina traži da se sredstva nadoknade

Pokrajinski tajnik za financije **Zoran Radoman** je ponovo informirao javnost o zaključku Pokrajinske vlade, kojim se traži da Vlada Republike Srbije osigura 4,4 milijarde dinara na ime transfera AP Vojvodini. Druga tema pres konferencije održane prošlog četvrtka odnosila se na prodaju Tesla štedne banke. Pokrajinska vlada je na sjednici od 26. kolovoza 2015. godine usvojila Informaciju o problemima vezanim za ostvarivanje prihoda proračuna AP Vojvodine u 2015. godini i donijela zaključak kojim traži

od Vlade Republike Srbije da nadoknadi 4,4 milijarde dinara, koliko nedostaje u proračunu Pokrajine u odnosu na ono što je planirano, a što je obveza republičke administracije, rekao je Zoran Radoman i objasnio da je to posljedica »slabih rezultata gospodarstva, što se odrazilo na porez na dobit poduzeća, koji je jedan od glavnih prihoda pokrajinskog proračuna«.

Naime, 42,7 posto poreza na dobit poduzeća koji se ubere na teritoriju Vojvodine dolazi u proračun Pokrajine.

»Kako u odnosu na planirano, a planirano je u skladu s

onim što je bila fiskalna strategija Republike Srbije za 2015. godinu, ovaj prihod pokazuje manje rezultate i manje punjenje proračuna, prinuđeni smo tražiti, u skladu sa Zakonom o proračunskom sustavu, da se ta sredstva nadoknade iz proračuna Republike Srbije. Dva tjedna poslije naše inicijative i zaključka Pokrajinske vlade, poslije dostavljanja tog zaključka i zahteva da se nadoknade sredstva, nemamo nikakvu povratnu reakciju iz republičke Vlade«, rekao je Zoran Radoman.

»Ne znam kako će do kraja republička Vlada reagirati na

našu inicijativu. Vjerujem da će postupiti u skladu sa zakonom i da će nam uputiti ta sredstva, obzirom na to da sredstava, kako čujemo iz dana u dan, ima u republičkom proračunu i da je pozicija republičkog proračuna dosta lagodna. Prije svega zbog građana Vojvodine, smatram da će republička Vlada postupiti u skladu sa zakonom i usmjeriti ta sredstva na naš račun, da možemo da izvršimo sve ono što je planirano proračunom Pokrajine, koji je Skupština Vojvodine donijela«, izjavio je pokrajinski tajnik za financije.

IZBJEGLICE U ŠIDU

Na putu ka boljem životu

Srbiji. Želim nastaviti put dalje, preko Hrvatske u Njemačku, Švedsku ili Francusku. Ovdje su nam ljudi puno pomogli. Ljudi su dobri, ali ne želimo tu ostati. Želimo u Europi naći posao, živjeti sigurno, ma koliko teško bilo. Dio moje obitelji ostao je u Siriji, a jedan dio je u Europi. Nadam se da ću stići do njih», kaže nam **Ahmet** iz Sirije.

U prihvatni centar Principovac, pristigla su četiri momka toga dana, ali nisu željeli ostati. Krenuli su iz Sirije put Bangladeša do Beograda. Iz Beograda stigli su u Šid: »Ne želimo ostati ovdje. Želimo ići dalje najprije u Hrvatsku, a potom u Njemačku. Ovo je samo dio našeg puta. Ne očekujemo ništa, samo prijevoz. U Njemačkoj očekujem bolji život, stan, posao i to je moj san. Ne želim živjeti u ratu i strahujem za svoj život i život moje obitelji«, kaže nam **Abdulah Mohidni** iz Sirije.

Objekt Principovac koji je odlukom Pokrajinske Vlade stavljen na raspolaganje Komesarijatu za izbjeglice, posjetio je toga dana komesar za izbjeglice i migracije Republike Srbije **Vladimir Čučić** koji je tom prigodom rekao, da je na adekvatan način organiziran eventualni prihvati i zbrinjavanje ljudi koji bi se pojavili na ovom pravcu: »Nastojimo da svoj posao i svoju obvezu uradimo što je moguće efikasnije i bolje. Za sada mislim da to dobro radimo. Objekt je potpuno prazan, ali je spreman i volio bih da ni jedan objekt u Srbiji ne bude pun. Time će biti bolje i za Srbiju i za te ljude koji prolaze na tom putu ka boljem životu«, rekao je Čučić, ističući da svi skupa trebamo podržavati njihovu odluku i da ih u toj odluci ne sprječavamo.

Suzana Darabašić

Tijekom prijepodnevni sati, u srijedu 16. rujna, u Šid je stiglo pet autobusa izbjeglica koji su iz Preševa preusmjereni na granicu s Republikom Hrvatskom. Iako je objekt Principovac u općini Šid, koji je odlukom Pokrajinske Vlade određen za prihvati izbjeglica, bio potpuno spreman primiti ih, izbjeglice se nisu željeli tu zadržati, nego su htjeli odmah krenuti dalje.

Autobusi s izbjeglicama, uputili su se put granice s

Republikom Hrvatskom, gdje su krenuli dalje, kako kažu, putem u bolji život. Većina njih su Sirijci i Afganistanci, muškarci, žene,

djeca različitog uzrasta, kojima kako kažu nije problem ni da pješače, samo da stignu do ciljanog odredišta: »Ne želim ostati u

Abdulah Mohidni

Ahmet

ODRŽANE IZBORNE SKUPŠTINE MO DSHV-A ŽEDNIK, MALI BAJMAK I CENTAR I

Aktivnije se angažirati i artikulirati interese Hrvata

*Možemo postići bolji izborni rezultat na predstojećim lokalnim i pokrajinskim izborima ako se svi angažiramo, poručio je predsjednik stranke Petar Kuntić * Mirko Ostrogonac izabran je za predsjednika MO DSHV-a Žednik * Snežana Tucić je izabrana za predsjednicu MO DSHV-a Mali Bajmak * Za predsjednika osnovane MO DSHV-a Centar I izabran je Neven Orčić * Na izbornim skupštinama se članovima obratio i kandidat za trećeg predsjednika DSHV-a Tomislav Žigmanov*

Izbornom skupštinom za Mjesnu organizaciju Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) Žednik nastavljene su izborne aktivnosti koje se provode do stranačkih izbora koji će biti održani 30. listopada, kada se bira novo vodstvo. Za predsjednika MO DSHV-a Žednik na izornoj skupštini koja je održana u utorak 8. rujna u Domu kulture u Starom Žedniku izabran je **Mirko Ostrogonac**.

Mirko Ostrogonac je od osnutka član stranke, obnašao je dužnost šefa Službe za lokalni ekonomski razvoj, gospodar-

stvo, poljoprivredu i turizam Grada Subotice. Za zamjenika predsjednika izabran je **Damir Sudarević**. U mjesni odbor izabrani su: **Dijana Kujundžić**, **Jakov Sarić**, **Miroljub Vojnić Purčar**, **Perica Vukov** i **Josip Dulić**. Za člana Vijeća DSHV-a predloženi su Damir Sudarević i **Zoran Kujundžić**, a za člana predsjedništva subotičke podružnice predložen je **Josip Kujundžić**. Za članicu predsjedništva Forumu žena izabrana je **Irena Vojnić Hajduk**, a za članicu predsjedništva Mladeži DSHV-a izabrana je **Nataša Vojnić Tunić**.

INTERES LJUDI POSTOJI

»MO DSHV-a Žednik pokriva svojim djelovanjem MZ Novi Žednik i Žednik, gdje živi oko 4500 stanovnika, od čega je 1200 stanovnika pripadnika hrvatske nacionalne manjine. Budući da se DSHV zalaže za promicanje i ostvarivanje kolektivnih i individualnih prava pripadnika hrvatske nacionalne manjine koji žive u Srbiji, zajamčenih Ustavom i pozitivnim zakonskim propisima Republike Srbije, onda je zadaća MO DSHV-a Žednik aktivirati interese Hrvata na ovom području. U tom smislu potrebno je angažirati se za aktivnije sudjelovanje mladeži i žena u tekućim poslovima. Posebno se to odnosi na područje Novog Žednika, gdje klima za djelovanje DSHV-a i nije povoljna. No, pokazalo se u aktivnostima podrške za ovjeru elektorima za izbor HNV-a da su ljudi zainteresirani«, rekao je predsjednik ove mjesne organizacije Mirko Ostrogonac.

»Rad stranke, ozbiljnost i rad mjesne organizacije Žednik pokazuje velika nazočnost prije svega članova, a onda i gostiju koji su došli podržati buduće izabrane članove kao i sve Žedničane u opstojnosti i radu. Vijeće DSHV-a je ranije raspisalo izbore u stranci za sve dužnosnike, da se ne uđe u izbornu utrku u isto vrijeme s izborima na razi-

ni države, pokrajine i grada, jer su svi upoznati da će izbori biti krajem ili početkom iduće godine. Uz njih, održat će se i izbori u Republici Hrvatskoj za novi saziv Sabora«, kazao je predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić**.

DSHV MOŽE BOLJE

Kuntić je ocijenio da DSHV može postići bolji rezultat i da će se formirati Hrvatska lista. »Iako je DSHV četvrta politička snaga u Subotici sudeći po održanim izborima za skupštine mjesnih zajednica, možemo postići bolji izborni rezultat na predstojećim lokalnim i pokrajinskim izborima ako se svi angažiramo. Za predstojeće izbore formirat ćemo Hrvatsku listu na kojoj će se nalaziti i kandidati koji nisu članovi stranke.«

Nazočnima se obratio i kandidat za budućeg predsjednika DSHV-a **Tomislav Žigmanov**, koji je iznoseći svoj program istaknuo: »Žednik je važno mjesto kada je u pitanju hrvatstvo, vrlo važna mjesna organizacija stranke. Svjestan sam odgovornosti kandidature za predsjednika DSHV-a. Zalagat ću se za zaštitu identiteta, za boljitak hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Zajedničkim radom možemo postići boljitak za hrvatsku zajednicu, a isto tako i za DSHV.«

ŽENE NA ČELNIM MJESTIMA

Poslije **Jasmine Benke**, koja je izabrana za predsjednicu MO DSHV-a Bikovo, ponovno je još jedna žena dobila prigodu voditi mjesni odbor. Na izbornoj skupštini za MO DSHV-a Mali Bajmak, koja je održana u četvrtak 10. rujna u Domu DSHV-a, **Snežana Tucić** je izabrana za predsjednicu. Za zamjenika predsjednice izabran je **Ivan Budinčević**. U mjesni odbor izabrani su: **Stipo Kolak, Josip Petrekanić, Tome Kopilović, Lojzija Dulić, Siniša Tumbas**. Na ovoj izbornoj skupštini za člana Vijeća DSHV-a predloženi su Ivan Budinčević i Tome Kopilović.

Članovima MO DSHV-a Mali Bajmak obratio se predsjednik subotičke podružnice **Martin Bačić**, koje je iznio rezultate rada sadašnjeg vodstva: »Sadašnje vodstvo izabrano je 2004., te godine smo sudjelovali na izborima i osvojili 5 mjesta u gradskoj Skupštini i imali smo zamjenika gradonačelnika, tada ova zgrada nije izgledala ovako. Na izborima 2007. dobili smo zastupnika u Narodnoj skupštini Republike Srbije i tada je počelo renoviranje zgrade, koja je renovirana potpuno. DSHV nije bio vlasnik cijele zgrade, jedna trećina zgrade pripadala je fizičkoj

osobi i nju smo isplatili 10.000 eura. Forum žena je osnovan 2007., a Mladež DSHV-a 2008. Finacijski smo pomagali djelovanje Mladeži, koja je organizirala susrete mladeži DSHV-a na Hrvatskom Majuru od 2008., a za kupnju opreme za ozvučenje smo izdvojili 10.000 eura.«

Bačić je istaknuo i kako su u posjetu vojvođanskim Hrvatima i DSHV-u dolazili najviši dužnosnici Srbije i Hrvatske »Ujedili smo se s Hrvatima iz Srijema 2009. Osnovane su podružnice i uredi DSHV-a u Somboru, Južnom Podunavlju i Srijemu. U posjet DSHV-u dolazili su najviši dužnosnici: predsjednik Republike Hrvatske **Stipe Mesić** bio je na obilježavanju 15. obljetnice s predsjednikom **Borisom Tadićem** 2005. godine, hrvatski premijer **Ivo Sanader** 2006., predsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić** 2009., predsjednik Republike Hrvatske **Ivo Josipović** nazočio je obilježavanju 20. obljetnice s predsjednikom Tadićem 2010., a sadašnja predsjednica **Kolinda Grabar-Kitarović** bila je u posjetu 2014.«

OKUPITI SVE KOJI ŽELE DATI DOPRINOS

Kandidat za predsjednika DSHV-a Tomislav Žigmanov obratio se i na skupštini ovog mjesnog odbora i među ostalim

Neven Orčić

Snežana Tucić
i Jasmina Benke

Mirko Ostrogonac

Tomislav Žigmanov

je rekao: »Čast mi je biti kandidatom za trećeg predsjednika DSHV-a u njegovoj povijesti i volio bih nastaviti ono što je krasilo DSHV do sada, zalaganje za boljitak pripadnika hrvatske zajednice u Vojvodini. Što ću pokušati i dalje raditi u novim političkim okvirima i geopolitičkim relacijama? S jedne strane okupit ću sve one koji žele dati doprinos za razvoj naše zajednice u Vojvodini, s druge strane pokušat ćemo poboljšati brojne segmente života naše zajednice, od nacionalnog položaja, do ekonomskog statusa i uvjeta u kojima žive. Naravno da neću moći sam to ostvariti, već s timom i sa svima vama. Bit ću autentičan i dosljedni zalagatelj za boljitak hrvatske zajednice zajedno s onima koji su vodili zajednicu i s onima koji su dobili nove pozicije.«

OSNOVAN NOVI MJESNI ODBOR DSHV-A CENTAR I

Za predsjednika MO DSHV-a Centar I na izbornoj skupštini održanoj 11. rujna, u Domu DSHV-a izabran je **Neven Orčić**, za zamjenika predsjednika izabran je **Siniša Babičković**, a u mjesni odbor izabrani su: **Vesna Prčić**, **Slavica Kuntić-Kikić**, **Mrvojka Stantić**, **Siniša Jurić** i **Igor Vlaškalić**. Za člana Vijeća DSHV-a predložen je Siniša Babičković, za članicu Predsjedništva Foruma žena izabrana je Mrvojka Stantić a **Marina Šipoš** za čla-

nicu Predsjedništva Mladeži DSHV-a.

Članovima MO DSHV-a Centar I obratio se predsjednik stranke dipl.ing. **Petar Kuntić**, koji je je u svom govoru rekao: »Kao što znate, neću se više kandidirati za predsjednika DSHV-a jer ima dobrih kandidata da me zamjene. Vijeće stranke je donijelo odluku za osnutak novog mjesnog odbora DS-a Centar I, u kojem su i Centar II i Centar III, iz razloga što smo na predhod-

govori Subotica i ostali Hrvati, što se sada pokazalo u praksi, po održanim izbornim skupštinama mjesnih odbora da je Subotica i više od 50 posto u organiziranosti unutar DSHV-a u cjelini, i svi koji kritiziraju trebaju biti svjesni ove činjenice.«

S KIME U KOALICIJU?

Kuntić se osvrnuo i na izborne šanse DSHV-a kao i na pitanje izbora koalicijskih partnera na

hrvatskog puka. Moguće je dobiti 7-8 zastupnika, realnije je 6-7, ili 4-5, sve ovisi od toga koliko ćemo se angažirati. Postoji prostor za dobivanje glasova kod onih 50 posto koji ne glasuju na izborima iz razloga što su razočarani državnim politikom, ili politikom stranke, da se kod njih pokažemo i pridobijemo ih da glasuju za nas. Situacija u DSHV-u je takva da više nismo parlamentarna stranka, samo promućurnom politikom subotičke podružnice i njenog predsjednika **Bačića** ostali smo u vlasti. Jer da to nije tako, ne bi nas bilo nigdje. Narod govori da ne voli da nas nema nigdje, ali ni da budemo sa Srpskom naprednom strankom. Jednom ćemo se morati opredijeliti za to što želimo da pomognemo narodu, ili ćemo ići sa strankama koji obnašaju vlast na državnoj razini, ili ne.«

Nazočnima se obratio i Tomislav Žigmanov, koji je iznoseći svoj program istaknuo: »Nastavit ću politiku DSHV-a, kada je u pitanju borba za pravno i dostojanstvo Hrvata u Vojvodini. Nastojat ću uključiti što veći broj ljudi i da svaki Hrvat nađe svoje mjesto. Važno je da se zaustavi apatija koja je znao narod i da zajedno sa svim dijelovima hrvatske zajednice, s Hrvatima iz Srijema i Podunavlja napravimo boljitak za cijelu zajednicu. U narednom razdoblju izaći ću u javnost sa svojom platformom, koja će predstavljati moj predsjednički program.«

Zlatko Ifković

IZBJEGLICE

Petar Kuntić je pozvao pripadnike hrvatske zajednice u Republici Srbiji »da se mirno i dostojanstveno ophode prema sve većem broju izbjeglica, te da u slučaju krize većih razmjera posebno poslije 15. rujna postupaju po nalogu lokalnih, pokrajinskih i republičkih vlasti, a sve eventualne ekcese prijave u ured DSHV-a ili u ured HNV-a.«

nim izborima dobijali određeni broj glasova, a imamo i dobre kandidate da vode ovaj mjesni odbor. Dvadeset i pet godina od kako postoji DSHV nisu bili ovako disciplinirani izbori koji se provode čitav kolovoz i rujna. Svakom je omogućeno da se kandidira, da iznese svoj program a oni mjesni odbori koji ne odrade izborne skupštine neće imati svoje izaslanike na izbornom saboru, što do sada nije bio slučaj. Povala se priča o decentralizaciji, desubotizaciji DSHV-a. Kao što smo godinama govorili kada se

budućim izborima: »Prošlost je dobro ponovno preispitati. Ono vrijeme ne može se usporediti s ovim, jer nisu isti uvjeti. Teško možemo očekivati da ćemo u povijesti imati 12 zastupnika, koliko smo imali u prošlosti u jednom sazivu Skupštine grada Subotice, to je bilo tada po većinskom sustavu. Ovaj izborni sustav nam manje odgovara, ali sada je i broj Hrvata, ima nas 15 tisuća, 25 posto nema pravo glasanja i ima 10 tisuća koji mogu glasovati, od njih 50 posto izlaze izbore, što je njih oko 5 tisuća koji glasuju iz

DR. IVICA ČATIĆ, PREDSEDNIK KATEDRE NOVOGA ZAVJETA U ĐAKOVU

Svatko se ponaša sukladno svom unutarnjem glasu

Susreo sam vjernike sa zadivljujućim poznavanjem i življenjem Pisma. Divio sam se i pitao gdje su sve to pronašli s obzirom na njihov životni put? S druge strane, mnogi »zadivljuju« svojom neza-interesiranošću i uvjerenjem da im je svejedno, poznavali više ili manje Teolozi se znaju sa sjetom sjećati onih vremena kad su i piljarice raspravljale o argumentima Sv. Tome ili sv. Bonaventure. Hoće li nam to trebati u očuvanju života Crkve i zapadne civilizacije, pokazat će vrijeme*

Razgovor vodila: Suzana Darabašić

»N^eće li biti tragično ako društvo sutrašnjice ne bude kao jedan od kriterija svoga usmjerenja imalo humanizam nego nekakav tehnicizam ili gole ekonomske imperitive? Nećemo li time nakon svih stoljeća razvoja humaniteta dati suglasnost za njegovo odumiranje? To su ozbiljna pitanja s kojima će se civilizacija suočiti i morati dati svoj odgovor, pozitivan ili negativan«, kaže vlč. dr. Ivica Čatić predsjednik katedre Novoga zavjeta u Đakovu, asistent na Bogoslovskom fakultetu u Đakovu iz područja humanističkih znanosti i doktor teoloških znanosti iz biblijske teologije. Vlč. Ivica Čatić od prošle je godine župnik župe Uzvišenja svetog križa u Rumi, ali i pored

svih obveza u pastoralu, ima brojna druga interesiranja kao što je dizajniranje i realiziranje web stranice Srijemske biskupije i vlastita web stranica www.svet-to-pismo.net.

HR: Iz vašeg životopisa sam saznala kako ste završili poljoprivrednu školu, a potom i studij ratarstva. Odmah nakon toga upisujete Filozofsko-teološki fakultet na KBF-u u Đakovu. Što vas je potaknulo da se odlučite za teološki fakultet?

Da, moj školski kurikulum počeo je normalno. Barem je tako izgledalo. Izabrao sam srednju školu prema tadašnjima afinitetima. I studij ratarstva također, jer moja je obitelj bila zemljoradnička pa mi je ta problematika – barem u izboru zvanja – bila

bliska. S 19-20 godina nisam imao drugačijih ideja. Međutim, nekako u isto vrijeme kad sam počeo studij ratarstva, u moju rodnu župu Semeljci došao je na službu novi župnik – vlč. Marko Milinković. Prvih nekoliko godina suradnje i mog aktivnijeg angažmana u crkvenom zboru i raznim radovima na obnovi župne kuće itd. pripremali su teren za ključnu stvar – posuđivanje knjiga od župnika. Sve od 5. razreda osnovne škole puno sam čitao. Sada je novost bila u tome što su mi po prvi put postali dostupni naslovi iz kršćanskog teološkog i duhovnog područja. I tu je počelo nešto poput zaljublivanja – niti sve opažam, nisi svega svjestan... samo znaš da ti ovo jako odgovara, ispunjava i čini sretnim. I tako sam negdje kao

student treće godine ratarstva župniku iznio svoju želju – prijeći u bogosloviju! On mi je mudro savjetovao da završim započeti fakultet i kroz to vrijeme pratim sazrijevanje svoje želje – hoće li prijeći u čvrstu i zrelu odluku. Živeći po tom pitanju opušteno, ali nastavljajući s čitanjem knjiga iz župnikove knjižnice, dočekao sam i posljednji dan predavanja te burne 1991. i tih dana sa župnikom otišao na razgovor za prijem u bogosloviju u Đakovu.

HR: Ubrzo nakon zaređenja za svećenika odlazite na poslijediplomski studij iz biblijske teologije u Rim gdje stječete zvanje magistra teološke znanosti iz biblijske teologije, a nešto kasnije stječete i akademski stupanj doktora teološke znanosti.

Može se sa sigurnošću reći kako ste imali visoke ciljeve u oblasti teologije pogotovo biblijske. Možete li mi reći razloge zbog kojih ste se odlučili da se stalno usavršavate u toj oblasti?

Prije odlaska u Rim na spomenute specijalizacije događalo se nešto bez čega ne bi bilo ovog intervjua za *Hrvatsku riječ* – postao sam župni vikar, ili kapelan, u župi Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu. Te 1997. godine po prvi puta sam boravio u Srbiji, susreo srijemske katolike

kao takva ima dodira s različitim područjima ljudske kulture i načina razmišljanja. Međutim, njezina duša jest Sveto pismo (II. vatikanski sabor). U njemu Bog progovara kroz svakodnevna povijesna zbivanja. Govori jednostavno, toplo, pun ljubavi. Govori i oštro, jasno. Kako kažu, Sveto pismo je Njegovo ljubavno pismo – poruka ljubavi čovjeku svih prostora i vremena. Da bi čovjek i čovječanstvo živjelo i zdravo se razvijalo. Uvijek mi je bio izazov – može li se u

obuhvaćaju humanističke znanosti i u čemu je njihov značaj?

Područje humanističkih znanosti obuhvaća one discipline koje za primarni objekt svoga proučavanja imaju čovjeka kao takvog. One proučavaju sve što se može o čovjeku istraživati – njegovom razmišljanju, psihičkoj, povijesnoj, društvenoj, političkoj i drugim dimenzijama. Suvremene humanističke znanosti kreću u najranijih pisanih i nama razumljivih svjedočanstava o čovjeku – spisi antike, religijska baština

kriterija svoga usmjerenja imalo humanizam nego nekakav tehnicizam ili gole ekonomske imperativne? Nećemo li time nakon svih stoljeća razvoja humaniteta dati suglasnost za njegovo oduševljenje? To su ozbiljna pitanja s kojima će se civilizacija suočiti i morati dati svoj odgovor, pozitivan ili negativan.

HR: Dizajnirali ste i realizirali web stranicu Srijemske biskupije, a istovremeno ste obnovili i vlastitu web stranicu www.sveto-pismo.net. Tu uglavnom objavljujete svoje tekstove namijenjene promicanju biblijske kulture i pastoralu. Recite nam nešto više o tome.

Web stranicu sam postavio da ono što sam pripremio za predavanja koja držim na terenu (dok nisam postao župnikom u Rumi držao sam serijale biblijskih predavanja u Zemunu, Novom Sadu, Subotici i Osijeku) bude dostupno zainteresiranim ljudima bez obzira gdje žive jer nam to internet, hvala Bogu, omogućava. Svake godine postavim neki novi serijal. Trenutačno se tjedno pojavljuju tekstovi koji komentiraju nedjeljna biblijska čitanja (jer ih pišem za zagrebački *Glas Koncila*). U osnovi, namjera je bila postaviti nekoliko serijala, počevši s uvodom u Stari zavjet, kako bi odrasli čitatelj koji nema nikakvih predznanja dobio solidan uvod u ono što bismo mogli nazvati biblijskom osnovom kršćanstva. Naravno, i za ovu osnovu potrebno je puno više nego što ću za svoga života uspjati staviti na papir. No, kad god čujem kako su mi čitatelji zadovoljni, onda vidim da moj trud ima smisla.

HR: Također ste bili direktor programa Radio Marije gdje vodite svakog tjedna nekoliko emisija uživo. Dakle, može se reći da su vaše aktivnosti brojne.

Aktivnosti na Radio Mariji Srbije zapravo su čedo onoga što sam radio za biblijske grupe i za www.sveto-pismo.net. Ni u kom slučaju ne nastupam nepripremljeno tako da sam na radio

i odlučio vratiti se čim mi prilike dopuste. To će se po završetku specijalizacije i dogoditi – postat ću župnikom u Srijemskim Karlovcima. Kao što sam studirajući ratarstvo gajio afinitete za teološkom literaturom, tako sam za sve vrijeme teološkog studija osjećao posebnu naklonost biblijskim temama. Tome su pridonijeli moji profesori mr.sc. **Luka Marijanović**, te sad već pokojni mr.sc. **Marko Tomić**. Uz njih zahvalnost dugujem i našim glasovitim profesorima Svetog pisma o. dr. **Celestinu Tomiću** i dr. **Adalbertu Rebiću** za njihove radove na kojima su rasle generacije studenata. Teologija

takvu slikovitom, jednostavnom govoru tražiti nijanse, stupnjeve diferenciranja i ići za većom preciznošću izričaja? Odgovor sam dobio tijekom specijalizacije – da, moguće je iščitavati uvijek više, uvijek s većom preciznošću. Moguće je ulaziti u umješnost semitskog pripovijedanja tj. hebrejske narative i uočavati tolike signale koji su tu kako bi naznačili suptilna razlikovanja, stupnjevanja itd.

HR: Izabrani ste za područja humanističkih znanosti, polja teologije i egzegzeze na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu. Što sve

i drugo. Na primjer, interesatno je pratiti usporedni razvoj etičke misli u grčkoj filozofiji u odnosu na moralni nauk Svetog pisma koji je u kronološkom smislu stariji. Naravno, akumuliranjem znanja kroz povijest, današnje humanističke znanosti pokrivaju gotovo nepregledna prostranstva znanja, tim više što su moguće mnoge kombinacije u istraživanjima. Nažalost, danas zbog društvenog favoriziranja ekonomije i profita sve manja sredstva se izdvajaju za humanističke znanosti. Društvo se tako odlučuje, ali u povratku ostaje pitanje: neće li biti tragično ako društvo sutrašnjice ne bude kao jedan od

izlazio s gotovim materijalima iz ovih prethodnih aktivnosti. S jedne strane, ne mislim da bih stalno – i to godinama – trebao biti baš ja na radiju, ali s druge kad te urednik uvjerava da trebaš, onda nemam kamo nego u već pretrpanom tjednom rasporedu redovito odvajati vremena i za snimanje radijskih emisija.

HR: U znanstveno-nastavno zvanje docenta iz područja humanističkih znanosti, polja teologije i grane egzegeze na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu pri katedri Novoga zavjeta ste izabrani 2011. godine, a 2012. postajete i direktor te katedre. Što obuhvaća katedra Novoga zavjeta?

Vrlo kratko se može reći da katedra Novoga zavjeta obuhvaća kolegije posvećene novozavjetnoj problematiki. U osnovi, kolegiji su organizirani tako da prate pojedine skupine novozavjetnih knjiga ili po njihovoj međusobnoj srodnosti (npr. sinoptička evanđelja) ili po njihovoj nastanku (pavlovski spisi, ivanovski spisi). Uz održavanje nastave, katedra se bavi eventualno organiziranjem raznih događanja akademske naravi i, neizbježno, proceduralnim pitanjima redovnih kontrola rada i sl.

HR: Vaša vlastita web stranica www.sve-to-pismo.net broji danas preko 400.000 posjeta. Stranice su prvenstveno važne za one koji tek počinju upoznavati Sveto pismo, ali ne manje važne i za one vjernike koji još više žele upoznati Bibliju. Koliko su danas vjernici upoznati sa sadržajem Biblije?

Određen broj vjernika je svjestan svojeg neznanja (učeno neznanje!) i traži sve moguće načine ne bi li napredovao u poznavanju Svetoga pisma. Drugi također žele naprijed, ali ako pred sobom nemaju živog predavača onda im je »bezveze«. Trećima bi napredak također trebao, ali oni toga ne žele biti svjesni – treba im jer ne poznavati Pisma znači ne poznavati Krista (sv. Jeronim). Susreo sam vjerni-

ke sa zadivljujućim poznavanjem i življenjem Pisma. Divio sam se i pitao gdje su sve to pronašli s obzirom na njihov životni put? S druge strane, mnogi »zadivljuju« svojom nezainteresiranošću i uvjerenjem da im je svejedno, poznavali više ili manje.

HR: U kojoj mjeri danas ljudi imaju prave osnove za razumijevanje kršćanstva?

Mislim da je to veoma individualno. Svatko se ponaša sukladno svom unutarnjem glasu i slobodi kojom odlučuje što je za njega dobro ili ne. Ipak, gledajući u cjelini – pogotovo s obzirom na tehničke mogućnosti današnjice – smatram kako premalo ljudi ulazi u ozbiljnije poznavanje koje im je dostupno. Teolozi se znaju sa sjetom sjećati onih vremena kad su i piljarice raspravljale o argumentima Sv. Tome ili sv. Bonaventure. Hoće li nam to trebati u očuvanju života Crkve i zapadne civilizacije, pokazat će vrijeme.

HR: Jeste li zadovoljni brojem zainteresiranih posjetitelja vaše web stranice i u kojoj se mjeri ona pokazala dobrom?

Da budem iskren, nisam očekivao ovoliki broj posjeta. No, nisam njome u potpunosti zadovoljan. U posljednje vrijeme prije nego sam postao župnikom u Rumi batio sam se mišlju da na njoj ponudim i sadržaje uživo kao razgovor o nekim biblijskim temama, a slušatelji bi se npr. javljali Skypeom. Međutim, preuzimanje župe onemogućilo mi je planiranje daljnjeg unapređivanja web stranice. Sad sam sretan kad uspijem na nju postaviti neki novi tekst.

HR: Koliko su, prema vašoj procjeni, vaši tekstovi pridonijeli rastu u vjeri?

Ovo mi je najteže pitanje. Kao i svaki entuzijast želio bih ostvariti veliki doprinos, a s druge strane svjestan sam da svaki rast bilo koje osobe u vjeri jest prije svega stvar te osobe i Boga. U tišini srca svatko može čuti Njegov glas i može s Njim

početi dijalog. Ili ga odbiti, nastojati na uljudan način zaobići itd. Meni je drago da danas imamo način u globalnim razmjerima podijeliti ono što volimo s ljudima svih prostora. To je velika blagodat. Ja i danas preko istog tog interneta učim od ljudi koji meni otvaraju oči za ono što sam ne vidim u Svetom pismu. U isto vrijeme i uzimam i dajem.

HR: Danas smo svjedoci udaljevanja određenog broja vjernika od Crkve. Mislite li da su razlozi ipak nedovoljno razumijevanje Crkve i Svetog pisma, ili razlog leži u nečem drugom?

Teško je o tome reći kratko i dovoljno suvislo. Uz maločas rečen dijalog svake osobe s Bogom, mislim da u ovaj problem itekako ulaze kulturološki kontekst i problemi koji iz njega proizlaze. Izdvojit ću samo jedan moment. Bilo koji član svake župe ima toliko mogućnosti da svakog dana pa i nedjeljom susretne i sluša mnoštvo drugih ljudi, bilo uživo ili preko mass-medija, društvenih mreža itd. Zašto da sluša svoga župnika? Ili, još važnije, zašto da mu vjeruje i postane vjeran član župne zajednice? Naravno, ima razloga da to bude, ali ima i toliko razloga da ne bude. Kad dođu teška vremena, kad se župnik počne isticati kao pastir i postaje prepoznatljiv kao kredibilan a župna zajednica kao živa zajednica u kojoj se dijeli dobro i zlo, onda situacija postaje jasnijom. Za sada mnogima nije jasno što će u tom ambijentu koji ih podsjeća na muzej, na čuvara starina koji obiluje nerazumljivim obredima. Paradoksalno, tek kad stignu nevolje, Crkva ima veće izgleda prodisati punim plućima. Davno, još u počecima kršćanstva veliki teolozi su rekli da crkvenog života nema bez krvi (*non sine sanguinem*) i da je krv mučenika sjeme novih kršćana.

HR: Od skora ste župnik i u župi Ruma. Sigurna sam da su i vaši župljani upoznati s vašim radom u profesuri. Jeste li zadovoljni njihovim odzivom u

crkvi i vidi li se određeni pomak u smislu poticanja mladih na bliže upoznavanje Biblije?

U župi smo uveli biblijska predavanja četvrtkom uvečer. Svi imaju priliku doći i napredovati. Znate, kad se danas kaže »predavanje« nema puno onih koji će biti oduševljeni. No, kad pogledam npr. poljoprivrednike kako su zainteresirani ako im se ponudi nešto kvalitetno, jasno je zašto je to – treba im, žele unaprijediti svoj rad i uložena sredstva. Tako da na području Biblije opet dolazimo do temeljnog pitanja: nije važno kakva je ponuda, presudno je želi li vjernik ići naprijed ili smatra da mu to ne treba i da ima ljepših načina da provede sat vremena.

HR: Voditelj ste i tribine posvećenih krugu slušatelja koji žele učiniti korak dublje u upoznavanje i življenje svoje vjere. Koliko su one posjećene?

O tribinama sam već rekao kako od kada sam postao župnikom ne stižem putovati u spomenuta mjesta i držati predavanja. To sada činim samo u Rumi. Ovisno o mjestu, redovnih posjetitelja je bilo ponegdje tek desetak a u ponekim mjestima, npr. u Subotici i Osijeku, 40 do 50.

HR: Što biste poručili vjernicima, posebice onima koji do sada nisu pročitali Bibliju?

Hm, instant poruka! Vidite, i tu je vidljiv kulturološki raskorak. Biblija nikamo ne žuri i uopće se ne trudi govoriti kratko. Iako su u to vrijeme bile velike teškoće oko pisanja, a pribor i materijal veoma skup, ona o Bogu priča polako i naširoko. Valjda zbog toga što se, bez obzira na skupoću pisanja, ne može reći nešto kratko a da bude razumljivo. Pogotovo kad se radi o Bogu, temelju cjelokupne stvarnosti. No, danas je kratkoća i jasnoća imperativ u izražavanju. Ipak, pokušaj instant poruke: Ako je istina da život koji nije ispitan, istražen nije vrijedan življenja (Sokrat), bez Svetoga pisma zauvijek će ostati neistražen.

MEDIJSKA PISMENOST

Svijet ne možemo razumijevati kroz medije

Ako me procjenjujete samo na temelju moje ružne cipele, sigurno ćete imati vrlo lošu sliku o meni, zar ne? Ali ako pokažete moje lice, moje ruke, tijelo, odjeću, to je onda već drugačija priča, kaže Hans Rosling

Tekst i grafike: Tatjana Ljubić

Zamislite moju cipelu. To je jedna obična, iznošena cipela s prljavim đonom. Ako me procjenjujete samo na temelju moje ružne cipele, sigurno ćete imati vrlo lošu sliku o meni, zar ne? Ali ako pokažete moje lice, moje ruke, tijelo, odjeću, to je onda već drugačija priča. Ovako Šveđanin **Hans Rosling**, doktor medicine, ali i ličnost koja često drži javne govore i predavanja, objašnjava zašto se svijet ne može razumijevati kroz medije koji najčešće prikazuju samo dio priče, često onaj najružniji, najmračniji. Samo cipelu. Njegov intervju za švedsku TV postaju brzo se proširio društvenim mrežama i postao viralan. »Ovo nije diskusija, ja sam u pravu, vi niste. Kraj priče«, rekao je Rosling novinaru i zaključio raspravu. I u pravu je, mediji ne predstavljaju stvarnost u kojoj živimo, oni predstavljaju samo reprezentaciju dijela stvarnosti. Šta to zapravo znači?

OBJEKTIVNOST I MEDIJSKI SPIN

Stvaranje medijskih sadržaja (tekst u novinama, reportaža na televiziji i dr.) podrazumijeva odabir događaja i tema koji će se predstaviti, i potom pravljanje novinskih priča od njih. Svaki dan se i u našem gradu dogodi puno događaja, a oko nas su različite priče koje bi mogle biti

ispričane u medijima. Novinari i urednici omogućuju čitateljima i gledateljima da vide svijet kroz aspekte koje oni odaberu, dakle oni odlučuju o kojim će se temama izvještavati, što će biti uključeno, a što će biti isključeno iz sadržaja. Većina stvari koje znamo posredovana je, a najčešći

Pa dobro, pitat ćete se, a zar novinari nemaju obvezu biti objektivni? Potpuno ste u pravu, svi koji rade u medijima imaju obvezu (moralnu i etičku) biti objektivni, ali što ta objektivnost zapravo podrazumijeva i je li ona moguća? Objektivno izvještavati znači uključiti raznolike izvore

slika) uvjeriti u nešto. Metode propagande i spina često je vrlo teško prepoznati. Prirodno oglašavanje je zapravo reklama ili oglas koji je predstavljen isto kao novinski tekst. Medijski spin je set propagandnih trikova koji imaju za cilj manipulaciju. Spinovanjem se znaju prikrivati

MEDIJSKA PREPRODAJA LJUDSKOG INTERESA

Slušajući izlaganje **Željka Mitrovića**, vlasnika *Pinka*, na prošlogodišnjem Weekend Media Festivalu u Rovinju, zaparala mi je uši njegova izjava o »preprodaji ljudskog interesa«. On je publiku definirao na taj način kao robu koja se preprodaje oglašivačima. Mi kao potrošači imamo vrijeme i novac i želimo ga mijenjati za informacije i za zabavu. Oglašivači imaju novac i razmjenjuju ga za vrijeme i prostor u medijima kako bi plasirali svoje poruke (reklame, plaćene tekstove...). Medijske kompanije (novine, portali, TV postaje) imaju taj prostor za objavu onoga što oglašivači žele, a imaju i publiku koja će to čitati. Dakle, to je tržište na kojem su čitatelji i gledatelji roba, pa kad to tako Mitrović vidi, a on je vlasnik značajnog dijela medijskog tržišta u Srbiji, nema sumnje da je to stvarno i tako. Trebamo li pristati na tu ulogu? Definitivno ne.

posrednici su mediji (tisak, televizija, radio, internetski portali, društvene mreže, reklame, knjige, filmovi...). Koliko god mislili da baš mi nismo ti na koje mediji toliko utječu, ipak se možemo na trenutak zapitati na temelju čega smo izgradili mišljenje o osobama koje nikad nismo upoznali? Najaktualniji primjer su migranti. Svatko ima neko mišljenje o njima, no odakle se stvorilo to mišljenje?

podataka (osobe, istraživanja, statistike) koji su možda i proturječni i potom od toga napraviti balansiran tekst. Ipak, kako znati je li medijska objava, bilo da je tekst, TV reportaža, radijski prilog, objektivna? To od čitatelja zahtijeva razumijevanje kako je tekst nastao, razliku između komentara i činjenice, sagledavanje koliko se sugovornika i podataka nalazi u članku i pokušava li nas taj članak (ili reportaža ili

loše vijesti tako što se u javnost iznose vrlo popularne pozitivne vijesti, ali uz istovremeno plasiranje i loših. Namjera je loše vijesti prikriti iza onih dobrih, na koje će se mediji vjerojatno fokusirati. Događaji se mogu preuveličavati, stavljati u kontekst koji im ne pripada, a s ciljem da se javnost preusmjerava s važnih problema na nebitne. To je način manipuliranja ljudima kroz medije, ali i manipuliranja medija, posebice

kroz »neimenovane izvore« koji su preplavili medije, a u kojima se iznose najčešće poluistine ili potpuno netočne informacije. Pa kako se snaći u tome?

ŠTO JE MEDIJSKA PISMENOST?

Tu pomažu vještine medijske pismenosti. Postoje brojne definicije pojma »medijska pismenost«, ali sve se one manje-više svode na sposobnost razumijevanja, kritičkog i analitičkog usvajanja medijskih sadržaja, kao i na znanje i vještinu kreiranja medijskih poruka u skladu s profesionalnim i etičkim standardima

organizacija Ujedinjenih naroda smatra kako su ove vještine ne samo važne, nego neophodne za preživljavanje 21. stoljeća. Vještine za medijsku pismenost nisu teške i svatko ih može naučiti. Ipak, s obzirom da se ove vještine ne uče sustavno u školi, građani Srbije (a i mnogih drugih zemalja) gotovo nikad ni ne dođu u dodir s ovom temom. Točnije, nekoliko predavanja o medijima nalazi se u udžbenicima i kurikulumu za 4. razred srednje škole u okviru predmeta građansko obrazovanje, alternativni vjeronauči. Kada se susretnu s obrazovanjem iz medija, oni učenici koji su odabrali građansko

im rublje nije »blistavo bijelo«, a sve bakterije u WC-u pobijene. Ili na muškarcima koji imaju manjak samopouzdanja zbog peruti u kosi. Ili građana pred glasovanje koji povjeruju silnim obećanjima političara koji se, pak, koriste vrlo vještim tehnikama uvjeravanja. Kako bi građani mogli donositi ispravne odluke, moraju biti informirani.

VODI NAS AUTOMATSKI PILOT

S obzirom da smo u današnje vrijeme zastuti informacijama, nije više problem doći do njih, nego se obraniti od ogro-

nesvjesno obrađujemo poruke koje primamo iz medija (kada se šećemo i gledamo reklame na bilbordima, slušamo radio tijekom vožnje, gledamo Facebook, čitamo novine ili internet portale...) i time ostavljamo prostor da mediji i medijski sadržaji utječu na nas, a da toga nismo ni svjesni. Automatski pilot nije loš - taj mehanizam nam omogućava snaći se u moru različitih informacija kojima smo okruženi, ali ipak ostavlja mogućnost da na nas, nesvjesno, mediji izvrše ogroman utjecaj. Istraživanje koje je Medijska koalicija provela u Srbiji na uzorku srednjoškolskih učenika ukazalo je na interesantnu »dvoličnost«, jer mladi smatraju kako mediji baš i ne utječu na formiranje njihovih mišljenja i stavova (37 posto ali smatraju da mediji puno utječu na ljude u njihovoj okolini, kao što su roditelji, prijatelji (47 posto).

ŠTO MEDIJSKA PISMENOST NIJE?

Ipak, ne treba razvijati ciničan stav prema medijima. Medijska pismenost nije pljuvanje po medijima, ali jest kritička analiza. Mediji su tu zabaviti nas i informirati, a medijska pismenost ne znači ne gledaj, ne čitaj i ne slušaj, nego pažljivo gledaj, pažljivo čitaj i pažljivo slušaj. »Medije ne treba ignorirati i una-prijed odbacivati - to na kraju i nije moguće - već ih treba kritički razumijevati, prepoznavati pravila po kojima funkcioniraju, prepoznavati njihov društveni značaj, ali i manipulativne strategije kojima se služe... Mediji definitivno utječu i na vrijednosti na kojima počiva jedno društvo. Stoga, treba tragati za medijima kojima ćete s pravom vjerovati, ali uvijek treba biti oprezan: provjerite prije nego što povjerujete, piše u priručniku za medijsku pismenost u izdanju Neovisnog društva novinara Vojvodine, a koji se s mnoštvom drugih članaka može naći na stranici www.medijskapismenost.net.

novinarstva. Medijska pismenost znači razvijanje kritičkog mišljenja prema medijskim sadržajima kojima smo izloženi, bilo da je to tekst na internetu, objava koja se dijeli putem Facebooka, fotografija, filma, reklama... To je naša kontrola nad onime što čitamo, gledamo ili čujemo. UNESCO, obrazovna, znanstvena i kulturna

obrazovanje imaju 17, 18 godina i većinom već izgrađene stavove i poglede na svijet. Dakle - kasno. A potrebno je ovo znanje učiti od djetinjstva. To se najbolje vidi na djeci koja traže od roditelja igračke koje su vidjeli u crtanim filmovima ili reklamama koje se vrte na dječjim kanalima. Ili na ženama koje su frustrirane ako

mne količine podataka kojima smo okruženi. Američki profesor **James Potter**, koji medijsku pismenost već dugo izučava na Sveučilištu u Los Angelesu i autor je knjige *Medijska pismenost* koja je i kod nas u izdanju *Clio* prevedena, piše kako mi uključujemo automatskog pilota. To znači kako potpuno

JAVNA RASPRAVA O DRUGOM PROGRAMU RTV VOJVODINE U SOMBORU

U (ras)koraku s javnim interesom

»Manjinske redakcije nisu prevoditeljske službe«, kaže Atila Marton. »Mislim da su uređivačke politike manjkave, jer ne razumiju koliko bi puno pitanja od značaja za život nacionalnih zajednica trebalo ponuditi u vlastitom programu, što izostaje«, kaže Dubravka Valić-Nedeljković

Programsko vijeće RTV Vojvodine organizira u šest gradova Vojvodine javnu raspravu o programu vojvođanskog javnog servisa. Jedan od gradova u kome je održana javna rasprava bio je i Sombor, a tema u Somboru bio je Drugi program Televizije Vojvodine, na kome se emitira program na jezicima nacionalnih zajednica. Glavni i odgovorni urednik Drugog programa **Atila Marton** predstavio je program na jezicima nacionalnih zajednica, a **Dubravka Valić-Nedeljković** iz Novosadske novinarske škole govorila je o kvaliteti programa.

POMAKA IMA, ALI NEDOSTAJE NOVINARA

Marton je podsjetio kako RTV Vojvodine emitira program osim na srpskom jeziku na još devet jezika i po tome je pokrajinski javni servis jedinstven u Europi. »Mislim da je bitno to što je u zakonu rečeno da mi trebamo istinito, nepristrano i blagovremeno informirati i biti neovisni, profesionalni i štiti javni interes. Unutar tog javnog interesa stoji da je naša zadaća i poštovanje i poticanje pluralizma političkih, vjerskih i drugih ideja. Također ne trebamo služiti ničijim interesima. Nas zakon ne obvezuje na koliko jezika trebamo informirati gledatelje, ali nas obvezuje da trebamo informirati

sve dijelove društva«, kazao je Marton.

On je posebice istaknuo kako redakcije na jezicima nacionalnih zajednica nisu prevoditeljske

službe, jer ljudi koji rade u manjinskim redakcijama rade na svom jeziku i obrađuju teme koje sami odaberu i na način koji oni odaberu, ali u skladu

s profesionalnim standardima RTV Vojvodine. »Te redakcije trebaju obavljati funkciju javnog servisa na tim jezicima. Kao mali javni servisi te redakcije sa svojim oskudnim ljudskim i proizvodnim kapacitetima trebaju odgovoriti ulozi javnog servisa, ti sadržaji trebaju biti raznovrsni, jer naša zadaća je i educirati, a ne samo informirati. Ta količina programa koja se proizvede nije ista na svim jezicima, a uvjetovana je brojnošću nacionalne zajednice i naslijeđenom tradicijom. Unutar tih redakcija različita je i profesionalna razina i jedna od mojih zadaća je ujednačavanje tih profesionalnih standarda«, kaže glavni i odgo-

KONTAKT S GLEDATELJIMA

»Drugi program informira manjinske zajednice u Vojvodini, a jedna od njih je i hrvatska nacionalna zajednica, te je za nas taj program značajan. Važno je uspostaviti kontakt s gledateljima, da bi čuli kako gledatelji ocjenjuju naš program«, kaže zamjenik predsjednika Programskog vijeća RTV Vojvodine **Mata Matarić**, koji je podsjetio kako od 15. srpnja u Somboru postoji dopisništvo RTV Vojvodine u kome se priprema program za četiri redakcije.

vorni urednik Drugog programa RTV Vojvodine.

Program na devet jezika nacionalnih zajednica priprema osamdeset ljudi, što je po Martonovoj ocjeni malo, a dodatni problem je i to što je do kvalitetnih kadrova teško doći. »Da bismo imali bolji program treba nam ljudi, kapaciteta i promidžba tog našeg Drugog programa. Mislim kako je program

u ime svih građana Vojvodine. »Drugi program ima sjajnu koncepciju u smislu da se zadovolje komunikacijske potrebe onih koji predstavljaju nacionalne zajednice i potrebu informiranja nacionalnih zajednica na svom jeziku. Manjkavost tog programa je u tome što nema dovoljno kadrova i što taj program ima previše repriza, što znači da taj cjelodnevni pro-

»To je vječno pitanje. Je li informiranje na jezicima nacionalnih manjina samo praćenje onih oblasti za koje nacionalna vijeća imaju mandat, dakle informiranje, obrazovanje, kultura i jezik. Treba li samo te četiri oblasti pratiti ili sve ono što se događa u zemlji u kojoj živi određena nacionalna zajednica? Postoje različiti pristupi ovoj dilemi. Ima onih koji smatraju kako danas u

ma i istraživačkim temama, a ne toliko vijestima koje su široko dostupne, kako na njihovom jeziku, a tako i na većinskom jeziku. Tim prije, jer većina pripadnika nacionalnih zajednica govori i razumije većinski jezik kojim se govori u ovoj državi. Ono što nedostaje programima na jezicima nacionalnih zajednica su teme. Nema tema. U programima na jezicima nacionalnih zajednica dominiraju vijesti i izvješća, ili ono što je najgore, bave se prevoditeljstvom. Mislim kako su uređivačke politike tu manjkave, jer ne razumiju koliko bi puno pitanja od značaja za život nacionalnih zajednica trebalo ponuditi u vlastitom programu što izostaje«, odgovorila je na naše pitanje sugovornica iz Novosadske novinarske škole.

Iako je javna rasprava bila prigoda da svi zainteresirani čuju nešto više od Drugom programu RTV Vojvodine, da pitaju i daju neke svoje prijedloge, javnu je raspravu pratilo tek nekoliko građana. Je li razlog to što su ovakvi kontakti s građanima tek počeci komunikacije javnog servisa s gledateljima ili pak gledatelji smatraju kako svojim prijedlozima ne mogu bitno utjecati na program i uređivačku politiku? Činjenica je da smo i kao društvo i kao država još daleko

bolji nego što je bio prije tri ili četiri godine i nadam se da i gledatelji tako misle. Nadam se da će nova programska shema koja će se primjenjivati od prvog listopada tome još pridonijeti. Važno je što kažu gledatelji, ali neke pouzdane podatke o reakciji gledatelja na naš Drugi program nemamo. Informacije koje stižu do nas su pojedinačne i drago mi je za čuti kako naš drugi program prate i gledatelji Prvog programa RTV Vojvodine«, kaže Marton.

MANJKAVE UREĐIVAČKE POLITIKE

Rad pokrajinskog javnog servisa Novosadska novinarska škola prati od 2006. godine i jednom godišnje radi se monitoring cjelokupnog programa RTV Vojvodine, kako kaže prof. dr. Dubravka Valić-Nedeljković iz Novosadske novinarske škole,

gram nije cjelodnevni program, već samo nekoliko sati dnevno. Redakcija s kapacitetima koje ima ne može taj program napuniti sadržajima za naše sugrađane koji se žele informirati na svome materinjem jeziku. Program na mađarskom jeziku je najrazvijeniji program, dok se neki programi emitiraju jednom u dva tjedna. To je doista malo i šteta je što nacionalne zajednice ne mogu iskoristiti kapacitet Drugog programa RTV Vojvodine za informiranje na svom materinjem jeziku«, kaže Valić-Nedeljković.

Dvojba koja uvijek postoji i kod onih koji pripremaju program, ali i kod gledatelja i slušatelja je treba li i u kom omjeru u programima na jezicima nacionalnih zajednica biti općih vijesti, a koliko programa koji se tiče samo konkretne zajednice. To smo pitali i profesoricu Valić-Nedeljković.

eri digitalnih medijskih komunikacija nije neophodno da se manjinski mediji bave svim mogućim informacijama koje

POVIJEST

Informiranje na jezicima nacionalnih zajednica počelo je 1968. godine kada je TV Beograd uvela program na mađarskom jeziku. Radijski program na mađarskom, slovačkom, rusinskom, rumunjskom počeo se emitirati 1949. godine kada je osnovan Radio Novi Sad. Televizija Novi Sad osnovana je 1975. godine i program je emitirala na pet jezika - srpskom, mađarskom, slovačkom, rumunjskom i rusinskom jeziku.

su toga dana u nekom desku. S druge strane ima onih koji smatraju kako informiranje na jezicima nacionalnih zajednica treba biti kompleksno. Ja zastupam neko srednje mišljenje i moj je stav se manjinski mediji prije svega trebaju baviti nadležnosti-

od toga da građani kao vlasnici javnog servisa, što će u pravom smislu i postati od početka sljedeće godine kada se javni servisi budu financirali iz pretplate, mogu na bilo koji način utjecati na program.

Zlata Vasiljević

KAKO SE ODNOSIMO PREMA ŽIVOTINJAMA?

(Ne)briga o kućnim ljubimcima

Sve više nećijih kućnih ljubimaca završi bespomoćno na ulici

Odnos čovjeka i životinje može se iščitati i iz najstarijih postojećih povijesnih dokumenata. U starom Egiptu postojao je svojevrstan kult obožavanja životinja. Tako je primjerice kod požara iz kuće prvo spašavana mačka. U hinduizmu i budizmu životinje imaju posebnu ulogu zbog reinkarnacije, odnosno oni vjeruju da za čovjeka uvijek postoji mogućnost da se u novom životu rodi kao životinja. U židovskoj kulturi je također ugrađeno pravilo poštovanja životinja. Mučenje životinja u *Kabbali* strogo je zabranjeno, te se naglašava odgovornost ljudskog vlasnika za svoju životinju ili ljubimca koja čak na dan sabata ne smije izostati.

Što se kršćanstva tiče, u Bibliji jasno piše: »Rađajte se i množite se i napunite zemlju, i vladajte njom i budite gospodari od riba morskih i od ptica nebeskih i od svega zvjerinja što se miče po zemlji« (Knjiga Mojsijeva, I, 28).

Prema tome, čovjek stoji iznad životinja. Postavlja se pitanje: treba li navedeno tumačiti kao odgovornost za sve žive stvorove ili kao vladanje i samovolju nad njima?

ZBRINJAVANJE NAPUŠTENIH ŽIVOTINJA

Kada razmišljamo o odnosu čovjeka i životinje, shvatimo kako taj odnos ima više dimenzija. Od prijateljstva do industrije mesa. Odnos koji čovjek ima prema životinjama najviše govori o samom čovjeku, njegovom moralu i životnoj filozofiji. Slijedom rečenog, ovoga puta želja mi je progovoriti o odnosu prema životinjama koje nazivamo *kućnim ljubimcima*, a najčešće su to psi i mačke. Povod je nažalost tužan, a to je činjenica da je na ulicama previše napuštenih tužnih »bivših« kućnih ljubimaca, koji gladni tumaraju ulicama u nadi da će ih netko nahraniti ili usvojiti. O

nekima koji imaju sreće pobrinu se aktivisti iz različitih udruga za zaštitu životinja. Jedna od njih je i subotička udruga za pomoć životinjama *Anima Subotica* koja putem društvenih mreža aktivno sudjeluje u spašavanju bolesnih i povređenih životinja, te njihovom udomljavanju. Ova udruga nema azil za prihvata životinja, nego povređene životinje s ulice nose izravno veterinarima i plaćaju pansion do kraja oporavka. Njihov cilj je masovna sterilizacija pasa i mačaka. U protekloj su godini s ulice udomili tristotinjak životinja.

Na sreću, iako je život težak i ljudi žive skromno, ima ljudi koji su spremni udomiti napuštenu životinju s ulice i pobrinuti se da ostatak života proživi u domu u kojem će joj biti pružena sigurnost i ljubav. Jedan od njih je i **Slaven Gabrić** koji je do sada s ulice spasio više pasa i mačaka, a o svom iskustvu govori sljedeće:

»Prvi put smo supruga i ja usvojili životinju prije 15 godina

kada smo na ulici vidjeli psa koji nema dom. Kod napuštenih životinja naprosto osjećate da im je potrebna ljubav isto kao i ljudima. S obzirom da su psi najčešće na ulici, njih smo najčešće usvajali. Trenutačno imamo šest pasa i tri mačke. Sve smo sterilizirali i kastrirali. Automatski su zdraviji. Usvajanje životinja vas oplemenjuje, upoznajete neki novi svijet iz druge dimenzije. Uče vas pozitivnim stvarima koje inače ne biste znali da postoje. Ljubav koju one iskazuju prema vama je ista kao i ona koju dobijete od ljudi. Ponašaju se isto kao i ljudi. Ako vi ljubav date prvi, oni to prepoznaju, pogotovo je kod mačaka to važno, a zauzvrat dobijete mnogo više nego što očekujete«.

ŠTO NAM DOBRO DONOSI PRIJATELJSTVO SA ŽIVOTINJOM

Psiholozi i pedagozi navode brojne benefite koje dono-

si suživot s kućnim ljubimcem. Dokazano je kako se djeca koja odrastaju uz kućnog ljubimca uče odgovornosti, uče dijeliti i suosjećati s drugima. Nauče razumjeti suptilne osjećaje i kako gledati na svijet iz druge perspektive. Tu vještinu će kasnije primijenjivati u interakciji s drugim ljudima. Posebno treba naglasiti dobrobit koju kućni ljubimci donose kod izgradnje samopouzdanja. Naime, dijete je često predmet procjena, počev od roditelja, preko nastavnika do vršnjaka. Kućni ljubimci nemaju takva očekivanja, oni su bezuvjetno vjerni i oduševljeni svakom pažnjom koja im se pokloni. Djeci daju osjećaj bezuvjetnog prihvatanja. Takav odnos kod djece razvija beskrajno samopouzdanje i samopoštovanje. Djeca koja imaju kućnog ljubimca bolje se nose s traumatskim situacijama jer uvijek imaju nekoga od povjerenja pokraj sebe.

Tako ispravno odabran kućni ljubimac značajno može poboljšati kvalitetu života cijele obitelji.

znati da ma koliko dijete želi ljubimca, u konačnici će oni brinuti o njemu. Tu nastaju problemi jer nekada slatko malo štene ili mala maca porastu i dogodi se

Također, postoje međunarodne donacije koje participiraju u troškovima sterilizacije, tako da vlasnici ne moraju snositi cjelokupne troškove zahvata. Dr.

ŽIVOTINJE - ZEMLJA

»Životinje govore mnogo o jednoj zemlji. Odnos prema životinjama otkriva što se zbiva s tom zemljom. Kad se ljudi ponašaju bestijalno prema životinjama, onda im demokracija ne pomaže, ni bilo šta drugo«. **Olga Tokarczuk**, spisateljica

da nikoga u obitelji više ne zanimaju. Problem je dodatni kada se nekontrolirano spare i okote mlade.

STERILIZACIJA KAO PREVENCIJA ODBACIVANJA ŽIVOTINJA

Jedan od načina da zaštitimo svog kućnog ljubimca i preveni-

Grgo Tikvicki, vlasnik veterinarske postaje *Veterinar* iznosi nam svoje mišljenje o nužnosti potrebe steriliziranja kao prevencije neželjenog potomstva.

»Sterilizacija je način na koji se vrši kontrola populacije pasa i mačaka. Sami znamo da ima puno pasa lutilica zbog neodgovornog vlasništva. Pas je na ulici prepušten sam sebi, a zna se

može šteniti. Drugo, parenje pasa koji nisu rasni nema mnogo smisla ako ne znate kome ćete dati štene. To je opterećenje za ženku dva puta godišnje. Prepuštena je sama sebi, niti ima šta jesti i piti i treba othraniti mlade. To je patnja i za mladunce i za kuju. Sterilizacija je rutinska operacija, i ako se uradi stručno ne ostavlja traume na životinji. Sama sterilizacija ženki, bez sterilizacije mužjaka je nekompletan posao jer i njih treba sterilizirati. Nemoguće je sve ženke sterilizirati odjednom. Treba raditi na tome i na edukaciji ljudi. Treba podesiti i zakonsku regulativu. Još od 2007. godine postoji obveza čipiranja pasa, ali koliko ih ima čip to je upitno. Drugo, ljudi uzmu psa za sebe ili djecu, pa kad im dosadi izbace ga na ulicu. Ako nije steriliziran, počinju drame«.

Iskustva vlasnika koji su sterilizirali svoje ljubimce govore kako su nakon sterilizacije oni bili puno privrženiji obitelji i kući. Naime, nisu više bili agresivni, a nagon za skitnjom i bježanjem na ulicu se smanjio. Ta činjenica također znači da su u rjeđem kontaktu s drugim životinjama i na taj način manje su izloženi različitim bolestima i zarazama koje mogu prenijeti na vlasnike i druge životinje.

I moral i pravo obvezuju čovjeka da poštuje dobrobit životinja i bude human prema njima. Ubijanje i zlostavljanje životinja predstavlja kazneno djelo u velikom broju država, uključujući i Srbiju. Zakoni postoje, ali se nažalost ne primjenjuju dovoljno.

Postoje različita stajališta o tome od čega ovisi naš stav prema životinjama. Neki znanstvenici mišljenja su da je on urođen i duboko usađen u mozak. Drugi su pak stava da je odnos prema životinjama stvar kulture kojoj pripadamo. Kako god bilo, obveza je svakog ljudskog bića, koje za sebe voli govoriti da je najinteligentnije biće, brinuti o životinjama, a naročito o onima čiji opstanak ovisi neposredno od njega.

Aleksandra Prčić

Oni su našli dom: Megy i Baby Uschi

telji. Međutim, odgovornost je na roditeljima, jer moraju biti sigurni da njihovo dijete želi ljubimca. Također, roditelji trebaju

ramo nepotrebnju patnju kako njega, tako i neželjenih mladunaca, je sterilizacija. Sterilizaciju vrše veterinarske postaje u gradu.

da ženka dolazi u polni žar dva puta godišnje. Može ošteniti od jednog do trinaest štenadi. Već s godinu dana života ženka se

Gdje nabavljate namirnice?

ANTE ZOVAK,
inženjer iz Plavne

Skroman način življenja

N^aša obitelj ima tri člana. Sin nam studira, ja sam zaposlen u komunalnom poduzeću u Baču, a supruga mi je kućanica. Iako su teška vremena, ipak se dobro snalazimo s nabavom namirnica. S obzirom da nam je sin student, mi, uz sve brojne obveze, uspješno sastavljamo kraj s krajem. Na sreću, u sezoni poljoprivrednih poslova naš skroman kućni proračun dopunjuje i supruga radeći u sadnji, te u berbi jagoda, malina, kupina, paprike i drugog sezonskog voća i povrća. U našem vrtu gajimo povrće koje nam je potrebno, a ono što nam nedostaje nabavljamo na zelenim tržnicama u Plavni i u Baču. U Plavni postoje tri prodavaonice mješovite robe gdje su česte akcijske ponude, kao i u Baču gdje radim i gdje je veći broj prodavaonica i izbor namirnica. Ja uvijek nastojim biti upoznat s ponudom i pratim razliku u cijenama. Cijene su često različite za pojedine artikle te kupujemo one koji su najpovoljniji, da bi naš kućni proračun mogao to lakše podnijeti. S obzirom da nam sin studira u Novom Sadu, moramo strogo voditi računa, da bismo izbjegli situaciju nedostatka novčanih sredstava za njegove i naše potrebe. Prehrambene proizvode kupujem uglavnom u prodavaonici *Kača DM* i u *Idei* u Baču. Mliječne proizvode nabavljamo od privatnika iz Deronja koji imaju dugu tradiciju u isporuci svojih proizvoda na tržnici u Baču. U svakom slučaju, uz dobro vođenje ekonomije i dodatne poslove kojima se bavimo, uspijevamo funkcionirati bez kredita i zaduživanja. S obzirom na to kakvo je ekonomsko stanje i kakvih sve ima slučajeva, sreća je što sam zaposlen i imam redovita primanja.

Z.P.

MIROSLAV GALAR,
uposlenik iz Rume

Kod provjerenih proizvođača

J^a nemam svoj vrt, iako je moja baka bila poznata povrtlarka i bila je poznata na tržnici u Rumi gdje je prodavala svoje proizvode. Taj posao je nastavio i moj otac, međutim ja nisam, ali sam dosta naučio od njih o zdravoj prehrani. Danas namirnice kupujem i nabavljam na našoj tržnici u Rumi, uglavnom od naših provjerenih povrtlara koji se godinama bave povrtlarstvom i svoje proizvode iznose na tržnicu. Kako za svoje potrebe - za svoju obitelj, tako i za potrebe naše udruge u Rumi kada pripremamo ručak za naše goste. Naši Brežani, a Brijeg je dio Rume gdje uglavnom žive ljudi koji se bave povrtlarstvom, poznati su u cijeloj Rumi po kvaliteti i dobri su proizvođači. Većina njih prodaje na tržnici i već godinama snabdjevaju Rumljane svojim proizvodima. Vodim računa o zdravoj ishrani i zato i uzimam namirnice od provjerenih ljudi, koji se godinama time bave i imaju svoj zaštitni znak. Poznato nam je kako danas mnogi tretiraju svoje povrće i zato je važno znati da se na tim proizvodima nije stekla karencija, koja može biti opasna za ljudsko zdravlje. Postoje proizvođači koji odmah nakon tretiranja iznose takve svoje proizvode na tržnicu. Za moje dobavljače znam da to ne rade i zato uzimam isključivo od njih namirnice. Trudim se da vodim računa o zdravoj ishrani, koliko god mogu, jer smatram da je to u današnje vrijeme jako važno, posebice kada znamo šta se sve plasira na tržište. Na svu sreću, ja imam povjerenja u svoje Brežane, za koje cijela Ruma zna da su provjereni prodavci, koji prodaju isključivo zdrave proizvode.

S.D.

ANICA PAŠIĆ,
kućanica iz Monoštoru

Kupnje u seoskom dućanu

O^{ne} svakodnevne stvari kupujem u dućanu u Monoštoru, a za veće kupnje jednom tjedno sin i snaha idu u Sombor. Ipak su cijene u tržnim centrima nešto povoljnije, pa je to i razlog zašto veću kupnju obavljamo u Somboru, gdje ima nekoliko velikih dućana s velikim asortimanom i nešto nižim cijenama. Nisu ni cijene kod nas u Monoštoru u dućanima iste. Negdje je u jednom nešto jeftinije, u drugom je to skuplje i obratno. No, ne gledam na to već uvijek idem u jedan isti dućan, jer sam tako naviknula. Ako se dogodi da u tom dućanu baš nema nešto od onoga što mi treba, onda to potražim u drugoj trgovini u selu. Uglavnom trgovine u selu su dobro opskrbljene i može se kupiti sve što je jednom kućanstvu potrebno. Prije se dosta toga proizvodilo i nije bilo potrebe kupovati. Mladi danas rade ili su otišli u inozemstvo, stari više ne mogu raditi na njivi i sa stokom, pa se danas kupuje i ono što se nekada proizvodilo u skoro svim kućama u selu. Imamo u Monoštoru i tržnicu, a dva puta tjedno je tržni dan. Dobra je ponuda i stvarno sve od voća i povrća možemo kupiti kod nas na tržnici. Zašto bismo išli u Sombor, kada po istoj ili skoro istoj cijeni to možemo kupiti i kod nas u selu? Skupo je i u Somboru i ovdje. Baš sam nedavno papriku za kiselenje i pečenje kupila ovdje na našoj tržnici. Osim voća i povrća na tržnici se može kupiti i mlijeko i sir. Kupuju Monoštorci i to na tržnici, jer je danas u selu ostalo tek nekoliko kuća u kojima drže krave, a nekada ih je bilo u skoro svakom kućanstvu.

Z.V.

RAZGOVOR POVODOM IZBORA U DSHV-U:

JASMINA BENKE,
PREDSJEDNICA MO DSHV-A BIKOVO

Žene su uspješne ako dobiju priliku, ali je premalo njih i dobiva

Na izornoj skupštini MO DSHV-a Bikovo, koja je održana 19. kolovoza, na mandat od četiri godine ponovno je za predsjednicu izabrana **Jasmina Benke**. S njom smo razgovarali o ciljevima i planovima ove mjesne organizacije, o *Forumu žena* DSHV-a, o zastupljenosti žena.

Na izornoj skupštini izabrani ste u drugom mandatu na dužnost predsjednice. Koji je program vašeg rada, što će biti ciljevi u daljnjem radu MO DSHV-a Bikovo?

Da, u drugom mandatu sam izabrana na dužnost predsjednice MO DSHV-a na Bikovu, što znači da su se prepoznale moje vrijednosti kao predsjednice.

Program našeg rada je jednostavan, mala smo zajednica, stoga ćemo se truditi sačuvati svoj jezik, tradiciju i kulturu, sudjelovati ćemo u svim akcijama hrvatske zajednice i naše stranke. Cilj nam je i dalje biti jedinstveni.

Kako ocjenjete završene izbore za Skupštinu Mjesne zajednice Bikovo?

Završetak izborne skupštine MZ Bikovo ocjenjujem kao relativno dobar, imamo jednog člana u Skupštini, to je **Pere Skenderović** koji je i u prošlom sazivu bio član Skupštine. On će aktivno uz suradnju s našom mjesnom organizacijom sudjelovati u radu Skupštine na način da će davati prijedloge u svezi s rješavanjem komunalnih problema u MZ Bikovo. S obzirom na trenutnu političku situaciju, to je

zadovoljavajući izborni rezultat.

Unutar stranke djeluje Forum žena DSHV-a. Koja mu je temeljna zadaća djelovanja? U kojim područjima djeluje?

Forum žena DSHV-a osnovan je temeljem inicijative sadašnjeg vodstva stranke 2007. godine, nakon čega je uslijedilo osnivanje i područnica. Temeljna zadaća *Foruma žena* je ostvarivanje jednakosti žena i muškaraca u politici. Djelovat ćemo u području prosvjećivanja, kulturnih radionica, te organizacije posjeta kulturnim događajima. Članice *Foruma žena* DSHV-a pripadnice su različitih dobnih skupina i naobrazbe, ali neovisno o tomu, sve imaju jednaku šansu napredovati ukoliko aktivno sudjeluju u radu *Foruma žena*, a tako i naš polazišaj unaprijediti. Trebamo neprestano poticati i hrabriti žene na sudjelovanje u javnom i političkom životu.

Jesu li ravnomjerno zastupljene žene i muškarci u tijelima stranke? Poštuje li se uloga i mišljenje žena?

Unutar stranke pažljivo se vodi računa o potrebama i obvezama o ravnomjernoj zastupljenosti u izvršnim tijelima stranke, ali mislim da još nisu dovoljno zastupljene u tijelima stranke. Da, poštuje se uloga i mišljenje žene u stranci.

Pozivam žene da se učlane u stranku i tako postanu aktivne sudionice stranačkoga života. Samo tako možemo provoditi politiku koja bi dovela do jednakosti žena i muškaraca.

Jesu li žene dovoljno zastupljene u hrvatskim institucijama?

Moje je mišljenje da bi trebalo više žena biti zastupljeno u hrvatskim institucijama.

Kakav je položaj žene danas u društvu?

Kako bi ostvarile svoje ciljeve, osobito na poslovnom području, žena danas nažalost najčešće mora uložiti tri puta više truda nego muškarac na istome radnom mjestu. A u politici imamo niz primjera da su žene uspješne ako dobiju priliku, ali je premalo njih i dobiva.

Zlatko Ifković

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl glasnik RS« br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

O DONESENOM RJEŠENJU

DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJE PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt »Prijenosni nadzemni spremnik propana - MINI PANI DOO«, koji obuhvaća izgradnju spremnika propana na katastarskoj čestici 21118/2 KO Stari grad, Hipodromska ulica bb, Subotica (46.09246°, 19.64840°), nositelja projekta »MINI PANI« DOO, Hipodromska ulica bb, Subotica.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja. Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internetskoj adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-251-2015.pdf

Kada je građen Radijalac ..

NEKAD
i
SAD

Ideja o povezivanju središta grada i Dudove šume šetalištem je stara više od stotinu godina. U prošlosti su postojali i konkretni planovi realizacije ove vizije. No, tek se šezdesetih godina prošloga stoljeća davna zamisao počela ostvarivati gradnjom novog naselja, Radijalca, s blokovima višekatnica. Na prostoru gdje su bile stare prizemnice, a tom lokacijom tekla je i rječica, počeli su nicati novi stanovi. Na kraju, ili na početku novog naselja, ovisno gleda li se od Dudove šume ili iz smjera centra (sada je u neposrednoj blizini kružnog toka), sačuvana je kuća obitelji **Basch**, građena još 1887. godine. Posljednjih desetljeća ima ugostiteljski predznak. U Basch kući su bili kafići i restorani pod različitim imenima, sada je tamo *Borsalino*. Fotografija koja ovaj dio grada prikazuje u ranijem razdoblju snimljena je prije pola stoljeća.

Fasada Basch kuće – svjedoka prošlih vremena – uređena je prije tri godine, kako i priliči objektu na šetalištu omiljenom mnogim Subotičanima, ali, ipak, samo dijelom najviše izloženim pogledima. U susjednoj Ulici cara Lazara fasada je ostala ruinirana.

Cara Lazara je ulica koja je podizanjem Radijalca jednim dijelom bližim gradu ostala nedirnute trase, ali je u nastavku, bliže Dudovoj šumi, prekinuta izgradnjom višespratnica. Ulica Cara Lazara nekada je nosila poetično ime Vrbova ulica, čemu je adekvatno značenje davala rječica u neposrednoj blizini, a onda i vrbe sadene na tlu s visokom razinom vode.

K. K.

U SUBOTICI OTVORENE SAMOSTALNE IZLOŽBE MARIJE VOJNIĆ I RUDOLFA SEDLARA

Zrela i bogata slikarska predstava

Godišnji plan Likovnog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice predviđa i organiziranje samostalnih izložaba njihovih članova. Tako je u ponedjeljak 14. rujna u Galeriji Otvorenog sveučilišta otvorena izložba na kojoj su se predstavili **Marija Vojnić** (1948.) iz Tavankuta i **Rudolf Sedlar** (1953.) iz Čantavira. O radovima ovih dvoje autora govorio je likovni kritičar **Mile Tasić**, ocijenivši kako nam je ovaj duo pružio »zrelu, ispunjenu i bogatu slikarsku predstavu«.

Marija Vojnić je samo donekle amaterska slikarica, budući da je završila srednju Školu za primijenjenu umjetnost u Novom Sadu (1968.) Prvu samostalnu izložbu imala je 1972. godine. Usljedila je stanka u njezinu radu, a slikarstvu se vraća 1988. kada počinje stvarati i slike u

Rudolf Sedlar, Mile Tasić i Marija Vojnić

tehnici slame. Vojnić stvara najvećim dijelom u pastelu, a motivi njezinih radova su različiti, ali karakteristični za subotičko, ravničarsko podneblje – od ljudi u nošnjama, prizora vezanih uz ris, polja i salaša, cvijeća i sun-cokreta do konja. »Slikarska vještina koju je stekla na srednjoj umjetničkoj školi odražava se i na ovih tridesetak radova koji su pred nama. Ona i sama priznaje kako je figuralno slikanje za nju

najveći izazov, što pokazuje na nizu slika iz svog kulturološkog i zavičajnog miljea, nečega što vrlo dobro poznaje. Ono što karakterizira njezin rad je sjajno igranje sa svjetlom. A ono je vrlo opasno jer umjetnik može vrlo lako 'skrenuti' i ne napraviti dobru sliku«, kazao je Tasić.

Rudolf Sedlar je završio srednju grafičku školu i slikarstvom se bavi od sredine 1980-ih godina. Prvu samostalnu izlož-

bu imao je 1984. godine. Sedlar se predstavio retrospektivom radova. Većina izloženih slika, kako sam napominje, ukazuje na najvažnije postaje njegova dosadašnjeg životnoga puta. »On je stameni slikar koji pred sebe kao izazov postavlja sve moguće. Najbolje se osjeća slikajući uljem na platnu i zato se u tom arealu i kreće. Ali ima tu i slika s elementima enformela, crteža i grafika. Što se tiče motiva i tema, ima tu pejzaža, arhitektonskih prizora, ženskih torza, figura, portreta... Prošlo je više od trideset godina kako izlaže, a ova retrospektiva nam prikazuje jednog zrelog slikara«, naveo je Tasić.

U sklopu večeri nastupio je mješoviti zbor *Allegro* pod ravnanjem **Krisztine Máté**. Izložba se može pogledati do ponedjeljka 21. rujna.

SMOTRA HRVATSKIH TAMBURAŠKIH SASTAVA U LJUTOVU

Manifestacija potrebna zajednici

Smotra hrvatskih tamburaških sastava održana je 13. rujna, po sedmi put u Ljutovu, u organizaciji mjesnog HKPD-a *Ljutovo*. Sudjelovali su tamburaški sastavi: HKPD *Ljutovo*, TS *Uspomena*, TS *Amajlija*, TS *Ruže*, ŽTS *Bečaruše* iz Grabarja (Hrvatska) i *Babra* iz Dušnoka (Mađarska). Predsjednik Organizacijskog odbora **Marinko Šimić** o poteškoćama koje prate organiziranje ove smotre kaže sljedeće: »Prilikom pozivanja za sudjelovanje na našoj smotri od hrvatskih udruga često dobivamo negativan odgovor, jer su pojedine tamburaške sekcije prestale s radom ili nisu pripravne za nastup. Iz tih razloga sve češće

tražimo angažiranje tamburaških sastava iz susjednih zemalja - Hrvatske i Mađarske ili već afirmiranih ansambala iz Subotice, čiji članovi su do nedavno svirali u hrvatskim udrugama. Drugi problem je dvorana Doma kulture u Ljutovu, koja je malih dimenzija pa često puta nije u mogućnosti primiti sve gleda-

telje«. Zbog toga se, kako dodaje, smotra održava na revijalnoj razini, ističući kako je ova smotra potrebna tamošnjoj lokalnoj zajednici, jer takvih manifestacija nema puno.

Pokrovitelji ovogodišnje smotre bili su Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, *Fruit bar Doo* Subotica

i Obiteljsko gospodarstvo Mačković. Smotri su, među ostalima, nazočili konzul gerant Republike Hrvatske u Subotici **Neven Marčić**, predstavnik lokalne samouprave **Blaško Stantić** te član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Ivan Ušumović**.

I. D.

ŽTS Bečaruše iz Grabarja

GODIŠNJI KONCERT KUD-A HRVATA BODROG U MONOŠTORU

Igranka kod Adoša

Kulturno–umjetničko društvo Hrvata Bodrog priredilo je, poslije nekoliko godina pauze, godišnji koncert Igranka kod Adoša. Sudjelovali su svi članovi društva, koji su scenskim prikazom nekadašnje igranke kod Adoša Monoštorce vratili u vrijeme njihove mladosti, a onima mlađima pokazali kako se nekada, veselilo, voljelo i bečarilo

KUD Hrvata Bodrog tijekom godine ima mnogo aktivnosti, kako redovitih manifestacija, tako i gostovanja, ali od 2006. godine godišnjeg koncerta nije bilo, pa su u ovoj udruzi odlučili da poslije osam godina za svoje Monoštorce prirede koncert na kome će predstaviti sve članove udruge, od onih najmlađih, do nedavno osnovane muške pjevačke skupine. Način na koji su to uradili posve je originalan i zanimljiv, jer su na pozornici oživjeli nekadašnje vrijeme kada je kavana kod Adoša bila mjesto okupljanja, mjesto gdje se upoznavalo, voljelo, igralo i pjevalo, pilo, kartalo. »Nije lako pripremiti godišnji koncert, ali ove godine okupilo nas se dovoljno oko jedne ideje – da na jedan specifičan način pokažemo život šokačkih Hrvata u neko prijašnje vrijeme u kavani (ili bircuzu), koja je bila mjesto gdje su se mladi udvarali, ženili i udavali, žalili i patili, možda se i napijali, majke dola-

Željko Šeremešić

zile birati momke za svoje cure. To je bilo mjesto na kome se odvijao jedan život u malom, s puno ljudi i puno emocija«, kaže predsjednik Bodroga Željko Šeremešić koji je ovaj koncert doživio na poseban način, jer je kavana kod Adoša bila kavana njegovog dide uz koga je on odrastao i koja je, kako kaže, nadahnula jedan dio njegova života.

KAVANA STJECIŠTE ŽIVOTA U SELU

»Adoš je bio najčuveniji birtaš u selu, kod koga su se održavale igranke. Prije podne nedjeljom muškarci su se tu kartali, poslije mise tu se družilo i tu se uglavnom odvijao čitav društveni život sela. Bilo je bircuza gdje se išlo popiti piće, onako s nogu prije ili poslije rada, ali kod Adoša se boravilo tijekom cijelog dana. Igranka je nedjeljom

Muška pjevačka skupina

bila i poslije podneva i navečer, poslije večernje mise. Igranka kod Adoša bila je tradicija do unazad 50, 60 godina i mi smo to uzeli kako jedan dio običaja. Na taj način bez nametanja učimo mlađe generacije, dok se oni stariji u gledalištu prisjećaju vremena svoje mladosti«, kaže redateljica **Marija Šeremešić**, koja je na pozornicu postavila nekadašnju igranku kod Adoša.

ma, šankom i birtašem, za »astalima« kartaroši i onda dolaze one – cure. Sve uz pjesmu, a koju drugu nego li bečarac. »Alaj lipo na igranku iti, pa još ko se znade veseliti«. I kreće igranka. Nehajni momci kartaju, a kriomice pogledavaju u cure, a cure opet igraju, a kriomice gledaju u momke, a sve to s klupe po strani prate majke i tete. Predstavile su se sve skupine *Bodroga*, od one najmlađe dječje i srednje igrač-

Ovaj koncert s posebnim emocijama doživjela je i **Katica Šeremešić**, bač Adoševa kći, koja se prisjeća vremena od prije četrdesetak godina kada je Adoševa kavana, odmah preko puta crkve, bila stjecište seoskog života. »U kavani su se organizirale igranke. Igrala su se i kola i, kako bi kod nas rekli, igre po dvojce. Muškaci su bili u drugim prostorijama, a igranka je bila u dijelu kavane gdje su bile cure i žene. Igrale su cure, a žene su gledale. Kako je kavana preko puta crkve dešavalo se da su cure nedjeljom popodne na igranki bile do pred samo večernje. Onda su na brzinu trčale u crkvu, a poslije crkve ponovno na igranku. Kući s igranke djevojka je išla s majkom, jedino su momci pratili one cure s kojima su bili u ozbiljnoj vezi i već pred vjenčanjem«, priča tetka Katica.

BEČARI UZ KRALJICE BODROGA

Na sceni prava kavana s kavan-
skim stolovima, 'kockastim' stolnjaci-

ke, te nezaobilazna ženska pjevačka skupina *Kraljice Bodroga* i po prvi puta muška pjevačka skupina, koja poslije više od sedam desetljeća vraća u Monoštor tradiciju muškog pjevanja. »Još 1940. godine u selu je osnovano Hrvatsko seljačko pjevačko društvo *Šokac*. Predsjednik je bio **Stipan Vakoš**, a tajnik **Antun Šeremešić Škogra**. Imali su po potrebi i ženske vokale, a najbolja među njima bila je **Kata Doboš**, koja je pjevala i na *Radio Zagrebu*. Danas, poslije 75 godina u Monoštoru pjevaju *Bodroški bečari*«, riječi su kojima je Marija Šeremešić najavila mušku pjevačku skupinu.

Godišnji koncert, koji je održan u nedjelju 13. rujna u Domu kulture, pljeskom je ispratila prepuna dvorana. Sudionicima programa igranka na pozornici tek je bila uvod, jer su poneseni atmosferom tražili svirce da nastave igranku, a bilo je i onih koji su predložili da iduće godine nastavak ove igranke bude baš u bač Adoševoj kavani.

Z.Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Mi i oni

Nevalidina organizacija *Ženska alternativa* iz Sombora uspostavila je suradnju s udrugom *Vještina* iz Opatije. Inicijator suradnje je somborska organizacija koja se skoro dva desetljeća bavi zaštitom žena od nasilja, mirovnim aktivizmom, unapređenjem položaja žena, a ovim projektom želja im je razvijanje suradnje između dviju regija kojima je zajednički mirovni rad. Planirane su aktivnosti koje će se paralelno odvijati u Hrvatskoj i Srbiji, planirano je povezivanje institucija u objema državama koje se bave ženama, mirom i ugroženim socijalnim skupinama. Poslije dužeg vremena Narodno kazalište Sombor gostovalo je ljetos u Osijeku. Interes za predstavu bio je toliki da se ona za gledatelje koji je nisu mogli pratiti na pozornici prenosila putem video bima. Ovih dana čujem kako su Somborci ostavili takav dojam u susjednom Osijeku da su pozvani gostovati svakog mjeseca. Već smo pisali o potpori koju Sombor daje kandidaturi Osijeka za Europsku prijestolnicu kulture. Sigurno je da takvih primjera suradnje između institucija, udruga, nevalidinih organizacija ima još, a da se za njih u javnosti i ne zna. Sigurno je da ima i pojedinaca koji rade na međusobnom povezivanju i suradnji. A sve ovo gore napisala sam kao ilustraciju nečega što bi trebala biti želja svih nas i s jedne i s druge strane granice. I pravo govoreći, laknulo mi je kada su proteklih tjedana utihnuli svi oni glasovi, s obiju strana, koji su nas podsjećali na, za sve normalne ljude tužne i ružne 90-e. Voljela bih čuti više glasova ljudi koji usprkos granici, opterećujućoj povijesti grade neke nove odnose. Ne za vrijeme koje je prošlo, ne toliko na za nas ovovremene, već za one koji tek dolaze. Oni to zaslužuju, jer u ono, već spomenuto, tužno i ružno vrijeme nisu bili niti rođeni. Znam da zaslužju jer vidjela sam i slušala neke mlade ljude iz Hrvatske koji su u Sombor došli bez predrasuda, družiti se sa svojim vršnjacima. Družiti se, upoznati i zajedno učiti. Znam da zaslužju jer znam mlade Somborce kojima su ti njihovi prijatelji toliko prirasli za srce da planiraju ovih zimskih ferija posjetiti ih u Varaždinu. Ne razmišljaju oni o tome da ih dijeli granica, da im je za putovanje potrebna suglasnost roditelja, da ih treba netko stariji otpratiti. Oni samo znaju kako žele ponovno vidjeti svoje prijatelje. Pa čak i ako ne otputuju ostat će veza i možda novo druženje na nekom novom kampu, pa čak ako se ni to ne desi, ostat će sjećanje da tamo negdje postoje neki dragi mladi ljudi koje će možda nekada ponovno sresti. Ne rušimo im te snove.

Z.V.

VEČERI I NOĆI ILIJE ŽARKOVIĆA ŽABARA U GOLUBINCIMA

Da se ne zaboravi

Vlatko Čačić

Pjesnička, tamburaška i rock večer posvećene hrvatskom književniku, glazbeniku, skladatelju tamburaške glazbe, publicistu, istraživaču – svestranom umjetniku

Ilija je bio član Društva hrvatskih književnika i sudionik pjesničkih susreta *Lira naiva*. Iza sebe je ostavio djela: *Lice ravnice*, *Iz naše avlije i iz komšiluka*, *I ni tamo ni ovamo*, *Tanke žice tamburice - škola za tamburu*, *Svirac svira*, *Zaboravljeni riječnik ružmarinskog Srijema*, *Zaboravljeni riječnik - govor golubinačkog kraja*. Svojim je djelima ušao u antologiju poezije nacionalnih manjina u Srbiji, te u izbor suvremenog hrvatskog pjesništva u Vojvodini, *Budi svoj*. Sve su to zasluge i vrijednosti zbog kojih se HKPD Tomislav odlučio organizirati manifestaciju u čast ovom velikom i svestranom umjetniku. A pored svih vrijednosti koje je Ilija posjedovao, Golubinci kažu kako je njegova najveća veličina bila u onome što je nesebično poklanjao ljudima u neposrednom kontaktu, u čega su se najbolje uvjerali oni koji su imali privilegiju družiti se s njim. Oni koji su ga poznavali i s njim podijelili dragocjene trenutke, riješili su mu se odužiti za sve ono što je darovao svojim Golubincima.

NASTAVAK TAMBURAŠKE TRADICIJE

Predsjednik HKPD Tomislav Vlatko Čačić je iskazujući dobrodošlicu gostima, istaknuo i ponos što su se te večeri predstavile tri generacije tamburaša, što je, kako je rekao, veliki uspjeh za Golubince, a posebice ohrabruje činjenica da su članovi Omladinskog tamburaškog orkestra prvaci Vojvodine i Srbije u svom uzrastu i da su ove godine spremni na još ozbiljniji pot-hvat, sudjelovanje na državnom prvenstvu tamburaških orkestara u Rumi: »Po šesti put organiziramo ovu manifestaciju našeg člana društva Ilije Žarkovića Žabara. Njegov rad i djelo je ostalo i mi nastavljamo tim putem. Nastojimo održati tu tradiciju i prednost je danas što to radimo vlastitim snagama zajedno s našim prijateljima. Drago mi je što su mlade generacije u Golubincima nastavile put tamburaške skladbe. Veliki utjecaj na mnoge tamburaše i na njihovo opredjeljenje imao je upravo Ilija

Već šesti put zaredom, HKPD Tomislav iz Golubinaca je uz potporu Općine Stara Pazova i MZ Golubinci, tijekom proteklog tjedna, organizirao manifestaciju *Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara*. Manifestacija je trajala tri dana. Prve večeri u prostorijama HKPD Tomislav organizirana je pjesnička večer na kojoj se između ostalih predstavio i gost pisac, Ilijin prijatelj i prijatelj udruge **Doka Filipović**. Druga večer bila je posvećena tamburaškoj skladbi, kada su se svojim skladbama predstavili omladinski tamburaški orkestar HKPD Tomislav, vokalni solisti, pjevačka skupina, orkestar *Ladan špricer* i *Golubinački tamburaši*. Rok večer organizirana je u nedjelju 13. rujna, kada su Golubinci i gosti imali priliku uživati u glazbi sastava *Asteroidi*, *Srce*, *DMV*, *DI DA NE DA* i *Izlet u kosmos*.

U ČAST SVESTRANOM UMJETNIKU

Ilija Žarković Žabar, hrvatski književnik iz Srijema, osim kao pisac, poznat je u vojvodanskom dijelu Srijema i kao glazbenik, skladatelj tamburaške skladbe, publicist, istraživač, svestrani umjetnik. Bio je jedan od najpoznatijih hrvatskih pjesnika u Vojvodini, a njegove su pjesme tematski vezane za srijemsko selo Golubince. Pored toga zapisao je brojna narodna usmena djela (anegdote, pjesme), a ta je djela i uglazbio. U glazbenim krugovima poznat je i kao prvi rok glazbenik u Srijemu. Sa svojim sastavom VIS *Asteroidi* snimio je 1970. godine album, kao i singlicu 1980. godine. Također, Žarković je bio i skladatelj i aranžer, a nakon sviranja roka okrenuo se tamburaškoj skladbi, pa je tako svirao u *Golubinačkim tamburašima* pri HKPD Tomislav iz Golubinaca.

PONOSNE KĆERI

Na koncertu drugog dana manifestacije imali smo prigodu upoznati Ilijine kćeri **Oliveru** i **Vesnu**. Prenijele su nam dojmove i izrazile veliko zadovoljstvo što je tamburaška skladba u Golubincima ostala živjeti:

»Meni je jako drago što je ova manifestacija pustila korijenje i što u ovom mjestu postoji interes kod djece za sviranjem tambure. Meni je to prelijepo. S druge strane sviđa mi se što je manifestacija lokalnog karaktera i što mali umjetnici imaju mjesto gdje se mogu iskazati«, rekla nam je Olivera. Vesna je bila puna lijepih dojmova. Kako nam je rekla, na ovoj je manifestaciji bila kada je imala 19 godina: »Ono što me oduševljava kod ove djece u Golubincima jest to što žele i vole svirati tamburicu. Drago mi je što našeg oca smatraju zaslužnim, što je prosvijetlio i objedinio sve vjere i nacije u ovom multinacionalnom okruženju, a posebice za razvoj tamburaške skladbe u Golubincima.«

Žarković. Nekim mladima je i poploćao put. Tako je **Dubravka Čačić** završila muzičku akademiju i evo nastavila njegovim putem. Nastojat ćemo održati ovu manifestaciju u znak sjećanja na našeg velikog prijatelja, a plan nam je da ova manifestacija preraste u natjecanje mladih pjesnika, tamburaških orkestara i nadam se da ćemo u tim svojim nastojanjima uspjeti.

Danas je voditelj tamburaške sekcije u Golubincima **Branislav Jovanović – Šanjika**. Mladi tamburaši pod njegovim vodstvom i pod dirigentskom palicom Dubravke Čačić, uspjeli su osvojiti titulu prvaka Srbije i Vojvodine u svom uzrastu. O Žabarevom doprinosu tamburaškoj skladbi u Golubincima, Šanjika kaže: »Kada je kultura i tamburaška skladba u Golubincima u pitanju, sve je polazilo od Ilije. Dugi

niz godina smo bili suradnici i prijatelji, a spojila nas je njegova dobroćudnost. Savjetovao me je da osnujem Gradski tamburaški orkestar i uz njegovu pomoć sam uspio i pomogao mi je u svemu. Pamtim ga kao iznimno dobrog čovjeka i umjetnika i drago mi je što sam u prilici voditi tamburašku sekciju ovdje i što imam priliku sudjelovati na manifestaciji u spomen na jednog velikog umjetnika.«

Uz veliki broj gostiju te večeri koji su imali priliku uživati u skladbama tamburaša u spomen na ovog velikog umjetnika, programu su nazočili i djelatnici Veleposlanstva Republike Hrvatske, predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća, Mjesne zajednice Golubinci, kao i predstavnici raznih institucija u tom mjestu.

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Prekogranični projekti

Kako najlakše doći do sredstava iz Europske unije, najbolje govore primjeri sve češćih razgovora predstavnika pojedinih lokalnih samouprava u Srijemu i predstavnika lokalnih vlasti u Republici Hrvatskoj, vezanih za prekogranične projekte i gospodarsku suradnju. Tako su tijekom prethodnog tjedna predstavnici Općine Indija posjetili Vukovar gdje su se sreli s gradonačelnikom toga grada **Ivanom Penavom**. Tema razgovora bila je upravo gospodarska suradnja u razvoju prekograničnih projekata za povlačenje bespovratnih sredstava Europske unije iz novog programa prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija za period od 2014.- 2020. godine. Također, na sastanku su glavne teme bile mogućnosti gospodarske suradnje, prenošenje iskustava i primjera dobre prakse u privlačenju stranih investitora, te razvoj prekograničnih projekata. S primjerima dobre prakse Općine Indija u privlačenju stranih investitora kao i reforme lokalne administracije koja je bila uvjet za sve to, predstavnike lokalne vlasti u Vukovaru upoznao je predsjednik Općine Indija **Petar Filipović**. A da je stvarno tako, svjedoče primjeri kompanije **IGB**, **Tisenkrup** i **Henkel**, koji su doveli do privlačenja preko 30 stranih i domaćih kompanija, odnosno 500 milijuna eura greenfield investicija. Zaključak obiju strana bio je da će uspostavljanje suradnje Indije i Vukovara biti od obostrane koristi. Kako je istaknuto, pronašlo se dosta zajedničkih tema koje uključuju prekograničnu suradnju, kao i niz konkretnih projekata o kojima će se ubuduće razgovarati. A i Općina Irig će, kako je najavljeno, već idućeg mjeseca potpisati sporazum o uspostavljanju suradnje između te srijemске općine i Općine Drvar u BiH. Kako ističu u ovoj lokalnoj samoupravi, osnovna namjera ovog sporazuma je potaknuti uzajamno razumijevanje, prijateljstvo i suradnju među građanima, koja će pridonijeti zajedničkim interesima i ukupnom napretku obiju općina. U Općini Šid nažalost o prekograničnoj suradnji koja bi itekako dobro došla u trenutačnim okolnostima, još uvijek se ništa ne priča. Ili je ta tema sada stavljena u drugi plan, za neka druga vremena kada se smire političke strasti. Ono što trenutačno zaokuplja aktualnu vlast jest tko će ući u vladajuću koaliciju i prije izlaska na izbore. Trenutačno se u ovom srijemskom gradu priča kako će u dosadašnju koaliciju (SNS, SPS, Zeleni), prijeći i žustra oporba SDS, kao i dio SPS-a. Tko će zauzeti koju fotelju saznat će se već na sjednici lokalnog parlamenta koja je zakazana za 18. rujna. Ako će to značiti bolji život za građane šidske općine koji ne pamte kada je u Šid kročio neki investitor, nemam ništa protiv. A vjerujem ni ostali Šidani, koji su izgubili nadu da će im ikada biti bolje.

S. D.

BLAGDAN IMENA MARIJINA I MANIFESTACIJA POKAŽIMO SVIMA ŠTO ZNAMO I IMAMO U SOTU

Ponosni na svoje

Soćani proslavljaju dva blagdana: Svetu Katu, čije ime nosi tamošnja župna crkva, i blagdan Ime Marijino

Blagdan Ime Marijino stoljećima se svečano obilježavao u Sotu. Najprije misnim slavljem kod Gospine špilje, a potom su se Soćani okupljali u svojim domovima na obiteljskom ručku skupa sa svojim gostima. Ove je godine kulturno-umjetnički program u organizaciji Hrvatskog kulturnog društva *Šid* održan u novoj pastoralnoj dvorani u izgradnji a Soćani se nadaju da će sljedeću manifestaciju održati u kompletno završenom pastoralnom centru. Župnik u Šidu i Sotu vlč. **Nikica Bošnjaković** se ovom prigodom posebno zahvalio generalnom vikaru **Eduardu Španoviću** na datoj podršci za izgradnju pastoralnog centra u Sotu.

DVA BRIJEGA U SOTU

Blagdan Ime Marijino koji se stoljećima svečano obilježavao u Sotu sve više dobija na značaju. Od prošle godine nakon svete mise se u župnom dvorištu počela održavati kulturno-umjetnička manifestacija *Pokažimo svima što znamo i imamo*, kada hrvatske udruge iz ovoga kraja prikazuju što znaju i imaju. A tako je bilo i ove godine. Proslava blagdana Imena Marijina počela je misnim slavljem koje je predvodio generalni vikar Srijemske biskupije i župan i dekan u Srijemskoj Mitrovici **Eduard Španović**. Prije početka svete mise u Gospinoj špilji svim nazočnim vjernicima obratio se domaći župnik u Šidu i Sotu vlč. **Nikica Bošnjaković**.

Kako je tom prilikom rekao, od 1928. godine od kada je Marijin kip postavljen u Gospinu špilju, Soćani s vjerom u Mariju i s molitvom dolaze na to mjesto na svetu misu i kako bi bili Marijina djeca: »Danas mi je posebno drago što Marija s ovoga brijega molitvom prati onaj brijeg preko na kojem je župna crkva svete Katarine i na kojemu je izgrađen povijesni objekt crkvene dvorane, koji Mariju prati svojim zagovorom«, rekao je vlč. **Bošnjaković**, posebno zahvaljujući generalnom vikaru **Eduardu Španoviću** na datoj podršci za izgradnju pastoralnog centra u Sotu.

U svom obraćanju vjernicima mons. **Eduard Španović** istaknuo je svoje zadovoljstvo što je

po prvi puta u Gospinoj špilji: »Imamo puno razloga za molitvu i puno razloga za zahvalu ovdje u blizini Majke Marije, jer djeca uvijek kada su u blizini majke, osjećaju se dobro, lijepo, sigurno, ugodno. Tako smo i mi danas jedni kraj drugih, kao braća i sestre, i evo prilike da napunimo svoje duhovne baterije na ovom lijepom mjestu. Želim zajedno s vama i vašim župnikom ovu svetu misu slaviti iz dubine kršćanskog, vjerničkog srca, moleći i zahvaljujući, a onda će duhovni plodovi, i svi drugi plodovi, vrlo brzo doći«, rekao je vlč. **Španović**.

ČUVARI NACIONALNOG IDENTITETA

Nakon svete mise procesija se uputila od Gospine špilje do župnog dvorišta svete Katarine, do nove pastoralne dvorane u izgradnji, gdje je ove godine odr-

Marijin kip u Gospinoj špilji na tom mjestu stoji od 1928. godine. Soćani kažu da je taj kip postavila jedna pobožna i imućna župljanka iz Sota **Magdalena Parč**, koja je, kako se priča, dobila poticaj da iz Lurda, gdje se Gospa ukazala 1858. godine, Marijin kip uprisutni upravo na brijegu u Sotu.

žan kulturno-umjetnički program u organizaciji Hrvatskog kulturnog društva *Šid*. I kako su istaknuli organizatori, uz Marijin zagovor i zagovor svete Katarine, kojoj je posvećena župna crkva u Sotu, zahvalni su dragom Bogu na milosti kojom ih obasipa, pa su, kako kažu, u mogućnosti druženjem uz pjesmu, igru i veselje, čuvati svoj nacionalni identitet, hrvatski duh i običaje: »Već stoljećima Hrvati žive na ovim prostorima u višenacionalnoj sredini,

Procesija

čuvajući svoju tradiciju okupljajući se oko crkve i već pet godina oko Hrvatskog kulturnog društva *Šid* u folklornoj, tamburaškoj, književnoj sekciji, pjevačkoj skupini, udruzi žena vrijednih vezilja, koji svi skupa svojim radom šire svijest o hrvatskom identitetu i multi-etničkoj toleranciji, što je jedan od osnovnih uvjeta opstanka naroda na ovim prostorima«, rekla je **Slavica Živković**, članica HKD-a *Šid* iz Sota. A u kulturno-umjetničkom programu predstavili su se: starija i mlađa folklorna skupina, tamburaški orkestar, kao i vokalni solisti **Snežana Pupić**, **Slavica Živković** i **Milan Kordić**, koji su svojim izvedbama uveliča-

li ovu svečanost: »Mi smo kao hrvatska udruga na poziv vlč. Bošnjakovića došli uveličati ovaj blagdan. Više od polovice članova našeg društva je upravo iz Sota, ostali su iz Šida, Vašice, Batrovaca, Morovića, i posebno mi je drago što smo uspjeli objediniti prostor gdje živi hrvatski narod. Upravo ovakve manifestacije su prilika da se i ostali mladi upoznaju s našim radom i aktivno uključe u rad naših sekcija, kako bi se povećao broj članova«, rekao je predsjednik HKD-a *Šid* **Josip Pavlović**. Svi nazočni su tom prigodom imali priliku uživati u prelijepim plesovima, šarolikosti nošnji, pjesmama vokalnih solista i zvuku neizostavne tambure.

PUNO LJEPŠE

Od kolikog značaja je za Soćane obilježavanje blagdana Imena Marijina, svjedočila nam je jedna župljanka: »Mi slavimo i Svetu Katu, jer je naša crkva posvećena svetoj Katarini, a tada nam je i kirbaj. Kapelu svetoj Mariji podigla je jedna stara bogata žena u selu, kojoj se, kako se priča, Gospa ukazala u snu i rekla joj da podigne kapelu. Otišla je ona u Lurd, donijela kip i od tada je kip u kapelici. Od tada se i slavi u Sotu Ime Marijino prvog tjedna poslije male Gospe. Na misu su i ranije dolazili svećenici iz okolnih mjesta, mnogobrojni narod, išla je procesija, a kada se Gospina špilja podigla, na tom mjestu pojavio se i izvor s vodom. Vjerujemo u Gospu i rado odlazimo pred kip moliti se. Danas je puno ljepše i svečnije. I drago mi je da je tako, od kada je župnik Bošnjaković ovdje. Nama Soćanima to puno znači, jer se ovaj blagdan obilježavao u našim domovima sve od vremena naših pradjedova i djedova i neka tako i ostane i danas, i da preuzmu te običaje mladi naraštaji«, kazala nam je **Ana Dovčak**. Kako se Soćani nadaju, sljedeću manifestaciju dogodne održat će u kompletno završenom pastoralnom centru, što nestrpljivo očekuju.

Suzana Darabašić

Gradi se pastoralni centar

Judita za Slavena Španovića

SPLIT – Glumac **Slaven Španović**, podrijetlom iz Srijemske Mitrovice, dobio je nagradu *Judita* na ovogodišnjem *Splitskom ljetu* za ulogu Billyja u predstavi *Plemena*. Ista uloga donijela mu je Nagradu hrvatskog glumišta 2013. za izuzetno ostvarenje mladih umjetnika do 28 godina.

Predstavu *Plemena* **Nine Raine**, režirala je **Slavica Knežević**, a izvođa kazalište Planet art u koprodukciji s Teatrom Exit iz Zagreba.

Tavankučani na Dječjim vinkovačkim jesenima

TAVANKUT – Tjedan dana prije središnje manifestacije Vinkovačkih jeseni održavaju se *Dječje vinkovačke jeseni*. U ovoj jubilarnoj, pedesetoj godini manifestacije sudjelovali su prošlog vikenda i članovi srednje skupine folklornog odjela HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta. Domaćini su im bili članovi KUD-a *Ljeskovac* iz Vinkovaca, kod koji su bili smješteni.

Prvog dana smotre u velikom šatoru, koji je bio postavljen na glavnom trgu nastupila su sva gostujuća društva, dok su sutradan, 13. rujna središnjim ulicama Vinkovaca prošla 64 društva.

I. D.

Most na kraju svijeta u Rusiji

ZAGREB – Film *Most na kraju svijeta* redatelja **Branka Ištvančića** pozvan je i uvršten u selekciju 8. Međunarodnog filmskog festivala pod nazivom *East & West*, koji je održan od 12. do 18. rujna u Orenburgu, u Rusiji. Program je posvećen novim filmovima i koprodukcijama te redateljima s dvije strane svijeta.

8. subotički arhivski dan

SUBOTICA – Povijesni arhiv Subotica priređuje međunarodni skup *8. subotički arhivski dan* na temu *Arhivi i njihova međunarodna suradnja*. Skup se održava danas (petak, 18. rujna), u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 10 sati.

Sudjeluju arhivisti iz Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Mađarske. Među ostalim, ravnatelj Povijesnog arhiva Subotica, **Stevan Mačković**, govorit će o međunarodnoj suradnji subotičkog arhiva nekad i sad, **Vlatka Lemić** iz Hrvatskog državnog arhiva o spomenutom arhivu u međunarodnim projektima, a **Stjepan Prutki** iz Državnog arhiva Vukovar o projektima međunarodne suradnje hrvatskih arhiva.

Likovna kolonija Sonta 2015.

SONTA – Međunarodna likovna kolonija KPZH *Šokadija*, deveta zaredom, održat će se sutra (subota, 19. rujna) u Sonti. Pored domaćih, najavljeni su i slikari iz Subotice, Sombora i Apatina te

iz Republike Hrvatske. Kolonija će se održati na obali Dunava, u vikend naselju Dunav–Staklara.

I. A.

Groždebale u Sonti

SONTA – U organizaciji OKUD-a *Ivo Lola Ribar* u Sonti će se u danima vikenda, 19. i 20. rujna, održati tradicionalna manifestacija – 84. groždebale. Na ovoj manifestaciji u slavu dolazeće jeseni, grožđa, vina i veselja, nastupit će i KPZH *Šokadija*.

I. A.

Jubilarni Hosanafest u Subotici

SUBOTICA – Jubilarni, deseti Festival hrvatskih duhovnih pjesama *HosanaFest 2015.*, bit će održan u nedjelju 20. rujna, u sportskoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* (MEŠC) u Subotici, s početkom u 20 sati. Ulaznice će se, po cijeni od 200 dinara, moći nabaviti pri ulasku u dvoranu. Slogan ovogodišnjega festivala je *Snagom ljubavi*.

Tečaj zlatoveza u Baču

BAČ – UG *Tragovi Šokaca* i Etno kuća *Didina kuća* iz Bače organiziraju tečaj zlatoveza koji će biti održan od 21. do 26. rujna. Tečaj će voditi **Mira Milošević**, članica udruge *Tragovi Šokaca*. Očekuje se desetak polaznika koje će imati prigodu da nauče osnove zlatoveza. Potporu ovom projektu daje je općina Bač.

Posljednjeg dana, 26. rujna, *Tragovi Šokaca* i *Didina kuća*, predstaviti će na manifestaciji Europska baština u Baču zlatovez, tkanje, grnčariju i staru kovačnicu.

Z. V.

Gustavu Matkoviću u čast

SUBOTICA – Retrospektivna izložba radova članova HLU *Cro art* i hommage program subotičkom slikaru **Gustavu Matkoviću** u povodu 25. obljetnice njegove smrti, bit će priređeni u utorak 22. rujna u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici, s početkom u 18 sati.

O Gustavu Matkoviću će govoriti **Ljubica Vuković Dulić**, kustosica Gradskog muzeja Subotica, a izložbu će otvoriti **Valéria Ágoston Pribilla**, savjetnica gradonačelnika Subotice za kulturu. U programu sudjeluje i *Duo ContraBayando* iz Subotice.

Izložbu organizira HLU *Cro art* uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Upis folkloraca u Bunjevačko kolo

SUBOTICA – Folkorni odjel HKC *Bunjevačko kolo* svakog ponedjeljka, srijede i petka od 19 sati obavlja upis novih članova, na adresi Centra, u Preradovićevoj 4. Novoupisani članovi prvi mjesec ne plaćaju članarinu, a nadalje se plaća iznos od 500 dinara mjesečno. Probe za mlađu skupinu djece održavaju se ponedjeljkom, srijedom i petkom od 19 sati, a za stariju skupinu istim danima, od 20 sati.

ZAVOD ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Sedam naslova u najužem izboru za nagradu *Emerik Pavić*

Povjerenstvo Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za izbor najbolje knjige godine, koja će dobiti nagradu koja nosi ime središnje osobe hrvatske književnosti, znanosti i publicistike iz XVIII. stoljeća **Emerika Pavića**, održalo je 11. rujna 2015. godine svoju drugu ovogodišnju sjednicu. Povjerenstvo, koje čine dr. sc. **Slaven Bačić** kao predsjednik te članovi **Ljubica Vuković Dulić** i **Zvonko Sarić**, odlučilo je od 30 naslova u uži izbor za naj-

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet Zagreb, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF press, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Zagreb 2014., 523 str.

4. Marko Kljajić, *Rumeni sutoni*, NIU Hrvatska riječ, Subotica, 2014., str. 120

5. Milovan Miković, *Jedući srce žive zvijeri*, Matica hrvatska, Subotica, 2014., 106 str.

bolju knjigu objavljenu tijekom 2014. godine Hrvata u Vojvodini uvrstiti njih sedam.

Prema odluci povjerenstva, u uži izbor ušle su sljedeće knjige:

1. *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu*, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet Zagreb, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF press, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Zgareb 2014., 686 str.

2. *Svjetla starih fotografija*, Croinfo, Subotica 2014., 148 str.

3. *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*,

6. Miroslav Pendelj, *Školjka koja govori*, NIU Hrvatska riječ, Subotica, 2014., 218 str., i

7. Neven Ušumović, *U stočnom vagonu*, Književna radionica Rašić i Hrvatsko kulturno udruženje Antun Gustav Matoš, Beograd, 2014., 155 str.

Nagrada *Emerik Pavić* za najbolju knjigu 2014. godine bit će svečano uručena koncem listopada 2015. u okviru manifestacije *Dani Balinta Vujkova: dani hrvatske knjige i riječi*. Osim plakete i diplome, nagrada će imati i svoj novčani iznos.

H. R.

Knjiga

Prema službenoj UNESCO-voj definiciji, knjiga je tiskana omeđena publikacija od najmanje 49 stranica. Isti kriterij brošurou smatra ukoričenu publikaciju na manje od 49 stranica. Prostije definiranje knjigom smatra ukoričeni broj određenih stranica papira.

Povijest knjigu pamti već više od 7.000 godina, a ova naša sadašnjost zasigurno bilježi rekorde tiskanja milijuna i milijuna naslova na svim jezicima koje govore narodi planeta Zemlje. Svakoga dana nastaju i rađaju se nove i nove knjige, tiskane ili u novom elektroničkom formatu, i počinju živjeti svoj javni život. Jer nikada prije nije bilo lakše tiskati knjigu, tj. ukoričeni broj određenih stranica papira. Dovoljno je imati novac, svoj ili tuđ, malo hrabrosti ili čak bezobrazluka, i krenuti u avanturu tiskanja knjige. Što će se u njoj između debljih ili tanjih korica naći, ovisi o njenom autoru ili autorici.

S druge strane, milijuni knjiga se tiskaju nakon stručnih procjena brojnih nakladnika i njihovih uređivačkih kolegija. Tu je, za razliku od samostalnog, avanturističkog prospekta, situacija daleko kompliciranija i uopće nije lako i brzo dočekati izlaženje tiskane verzije određenog literarnog uradka. Kriteriji su stroži, ukusi različiti i brojni autori, koji nemaju mogućnosti samostalnog projekta, često ostaju godinama na listi čekanja. A opet s druge strane prohodnost često imaju i određeni autori koji objektivno ne zaslužuju povlasticu zvati se autorom knjige, jer njihove ponosite tiskane uradke nitko nikada nije i nažalost neće nikada pročitati.

Tako je to već dugo, dugo u povijesti nastajanja knjiga. I vjerojatno će tako biti i dalje.

No, jedna je činjenica nepobitna tijekom svih proteklih milenija od kada knjiga druguje s ljudskim rodom.

Samo kvaliteta i zanimljivost onoga što se nalazi između korica, bilo to na 49 ili mnogo više stranica, donosi autoru bilo kojeg ukoričenog štiva ono što je najvažnije svakoj knjizi. Čitateljstvo.

Ne postoje velike knjige koje nitko nije pročitao.

Ali je zato puno malih koje je pročitao mnogo njih.

Knjiga je nešto najljepše i najkorisnije što je ljudski um stvorio. Zato budite i vi dio njezinog univerzuma. Vodite se svojom čitateljskom voljom, birajući naslove prema osobnim afinitetima.

I čitajte.

D. P.

STIPAN JARAMAZOVIĆ, OSNIVAČ I UMJETNIČKI VODITELJ SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA

Gala koncert klasičnih evergreena

**Zajednički
nastup sa subo-
tičkim zborom
Pro musica**

Subotički tamburaški orkestar planira u ponedjeljak, 21. rujna, održati veliki gala koncert u dvorani subotičkog Narodnog kazališta, a na velikoj sceni nekadašnjeg kina Jadran. U svečanom programu pridružiti će im se i zbor *Pro musica*. Što će sve biti na ovom lijepom i za Suboticu značajnom glazbeno-kulturnom događaju, predočio nam je osnivač i umjetnički voditelj STO-a **Stipan Jaramazović**:

»Radi se o koncertu koji obuhvaća klasične evergreen melodije izvođene u orkestralnoj i zbarskoj interpretaciji, pa će se primjerice u glazbenom izboru naći *Zbor Židova* iz opere *Nabucco*, *Zbor Cigana* iz opere *Trubadur*, *Aleluja* iz oratorija *Mesija*, *O fortuna* iz *Carmine Burane* i još mnogo drugih kompozicija pripremljenih za našu zajedničku izvedbu skupa sa subotičkim zborom *Pro musica*.

Ovaj koncert bit će svojevrsna kruna naše dugogodišnje suradnje koja će ovim koncertom biti obilježena na najljepši mogući način«.

KAZALIŠNA SCENA

Na naše pitanje zbog čega se koncert organizira na kazališnoj sceni u nekadašnjem kinu Jadran, a ne u Velikoj vijećnici Gradske kuće, gdje je već održano mnogo koncerata STO-a, Jaramazović pojašnjava:

»Za potrebe ovakvog koncerta i velikog broja izvođača koji će se nalaziti na sceni bio nam je potreban znatno veći podijumski prostor, jer će se u pojedinim točkama naći i više od pedesetak glazbenika i pjevača, pa je ovoga puta iz praktičnih razloga izbor pao na scenu Jadran. U Velikoj vijećnici, koja je jamačno atraktivnija za koncertne izvedbe, to ne bi bilo moguće ostvariti«.

KAPITALNI PROJEKT

S obzirom na to kako je u pitanju jedan zbilja ozbiljan, veliki glazbeni projekt u kome će sudjelovati mnogo izvođača, pripreme za njegovu realizaciju sigurno traju već mjesecima. Koliko dugo se STO priprema za ovaj koncert?

»Bezmalo godinu dana traju naše pripreme za naš predstojeći gala koncert, jer kada smo pisali projekt znali smo što to u praksi znači i koliko će biti potrebno uložiti truda da se sve uradi besprijekorno. Negdje oko Božića prošle godine smo s *Pro musicom* dogovorili suradnju, potom smo pristupili prikupljanju potrebnih notnih materijala, što je jedan opsežan posao koji je trajao do travnja ove godine, kada je sve to stiglo pred orkestar i zbor, i od tada se pristupilo uvježbavanju zamišljenog programa. U početku smo imali odvojene probe, ali u posljednje vrijeme vježbamo skupa i na tim zajedničkim probama nastojimo uskladiti sve potrebno za najbolju moguću izvedbu, kaže nam Stipan Jaramazović, pojašnjavajući još jedan izuzetno važan detalj.

»Ovakvu vrstu glazbe, koju ćemo u ponedjeljak izvesti, jako je teško aranžirati za instrument kakav je tamburica i potrebno je jako dobro poznavati tamburaški orkestar, te znati što se može i na koji način interpretirati. Čak smo za potrebe najavljenog koncertnog programa morali naš zvuk obogatiti i s dodatnim instrumentima, jer mnoge kompozicije u svom notnom zapisu imaju udaraljke, timpane, zvana, činele i sve će to pridonijeti dobivanju autentičnijeg zvuka, a primjerice za koračnicu iz opere *Aida* imat ćemo i dvije dodatne trube. Sve u svemu, možemo reći kako ćemo za potrebe ovog velikog koncerta imati i svojevrsnu tamburašku filharmoniju koja će biti sposobna stvoriti pravi simfonijski zvuk, jer sastav

orkestra je za ovu priliku uvećan i broji više od trideset članova«.

TAMBURAŠKA I ZBORSKA GLAZBA

Publika tamburaških koncerata navikla je da glazba ovog žičanog instrumenta prati vokal solista, a ovoga puta će mnoštvo vokala zbarske glazbe biti sjedinjeno u pomalo nesvakidašnjem glazbenom koloritu.

»Spoj tamburaške i zbarske glazbe zvuči zbilja fantastično, iako je to pomalo teško uklopiti u zajedničku harmoniju i traži dodatan rad na uvježbavanju, isprva pojedinačno a potom i na skupnim probama kako bi se sve na najbolji način stopilo u zajedničku glazbenu cjelinu. Na koncu, zanimljivo je istaknuti kako je mladim tamburašima STO-a priprema ovoga repertoara klasične glazbe bila mnogo lakša za uvježbavanje nego kada se radi o nekim djelima izvorne narodne glazbe, poput primjerice prošlogodišnjeg projekta *Da se ne zaboravi*. U klasičnoj glazbi sve je zapisano u notama, dok u narodnoj glazbi nije moguće baš sve zapisati i od izvođača se traži maštovitost i improvizacija u pojedinim dionicama. No, *Subotički tamburaški orkestar* i njegovi izvođači mogu odsvirati sve što se od njih traži, a predstojeći gala koncert u ponedjeljak, 21. rujna, na sceni Jadran potvrdit će to na najbolji mogući način«, obećao je na koncu razgovora osnivač i umjetnički voditelj STO-a Stipan Jaramazović.

Dražen Prčić

ALENKA PONJAVIĆ VOJNIĆ

Kao solistica u programu će nastupiti i operna diva **Alenka Ponjavić Vojnić**.

ZNANSTVENI KOLOKVIJ ZKVH-A O PROUČAVANJU OBITELJSKE POVIJESTI

Istraživanje puno izazova

Istraživanje je takvo da iza jedne informacije odmah 'vrebaju' tri nove. Priča se stalno širi i lako je zanijeti se, kazao je uvodničar Lajčo Perušić, autor knjige Tragovima predaka – Povijest loze Perušić

Može li proučavanje obiteljske povijesti i danas biti aktualno?, bila je tema 39. znanstvenog kolokvija Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji je održan u utorak 15. rujna u prostorijama Zavoda u Subotici. Uvodničar je bio **Lajčo Perušić**, autor knjige *Tragovima predaka – Povijest loze Perušić* objavljene prošle godine u Zagrebu.

Perušić je rođen u Subotici, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Nakon toga odlazi u Zagreb, gdje, završivši studij, ostaje živjeti i raditi. Radni vijek proveo je kao turistički menadžer. Iako već desetljećima živi u Hrvatskoj, kontinuirano je povezan sa zavičajem, ne samo putem svojih književnih radova (pjesama i kratkih priča), već i kao publicist, te kao kulturni djelatnik, odnosno član Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata u Zagrebu i Udruge za potporu bačkim Hrvatima u Hrvatskoj.

ISPLATI SE ISTRAŽIVATI

Lajčo Perušić je na kolokviu govorio o načinima na koje je dolazio do podataka za potre-

be knjige *Tragovima predaka – Povijest loze Perušić*, kao i o izazovima s kojima se susretao tijekom istraživanja povijesti vlastite obitelji. Na početno pitanje o aktualnosti ovakvoga istraživačkog pothvata, Perušić je kazao: »Ne znam koliko je to danas popularno, ali se svakako isplati istraživati jer svatko voli čuti nešto o svojim korijenima, o svojim precima.«

Ideju o istraživanju povijesti obiteljske loze imao je od prije, poticaj je dobio od svojeg brata **Mirka** koji je sakupljao materijale vezane za ovu temu. Međutim, na realizaciji te ideje ozbiljnije je počeo raditi tek odlaskom u mirovinu. Na knjizi je, kaže, radio četiri godine. »Trebalo je putovati, obilaziti arhive u više zemalja. Ja sam tu učinio koliko sam mogao. Teško mi je bilo s

prijevodima, tražio sam prevoditelje za tekstove s rumunjskog jezika, a stjecajem okolnosti pronašao sam dvoje ljudi koji su mi u tome pomogli. Teško je bilo sakupiti i stare fotografije od ljudi jer su postavljali pitanje – što će ti to, pa sam ih morao uvjeravati. Nadalje, istraživanje je takvo da vas iza jedne informacije odmah 'vrebaju' tri nove. Priča se stalno širi i lako je zanijeti se. Stoga je izazov ne izgubiti se, odnosno držati smjer, vodeći računa o političkom i drugim kontekstima vremena u kojem bi našao neku informaciju. S druge strane, ustanove koje čuvaju stara dokumenta, i crkvene župe i arhivi, bili su susretljivi i otvoreni za suradnju«, kaže Perušić govoreći o izazovima s kojima se susretao u radu na knjizi.

ŽELJA I USTRAJNOST

Ovakvo istraživanje, kako kaže, zahtijeva veliku želju, ali i ustrajnost. No, završetak rada na knjizi donio mu je veliko zadovoljstvo. Promocije koje je imao u više gradova (tako i ona subotička) bile su dobro posjećene, a knjiga je praktički rasprodana.

Ipak, kako napominje, ostalo je još segmenata koji nisu dovoljno proučeni i koje ostavlja mlađim generacijama. »Ovo je pionirski rad koji zahtijeva daljnje istraživanje. Volio bih da me netko od mlađih demantira, naravno na temelju argumenata, ili da ovo moje istraživanje nado gradi na znanstvenoj bazi«, rekao je Perušić.

D. B. P.

POTICAJ DRUGIM ISTRAŽIVAČIMA

»Među vojvođanskim Hrvatima postoji veliki interes za obiteljsku povijest, tako da je ovaj kolokvij zamišljen biti poticaj drugima koji se bave traganjem za vlastitim korijenima«, kazao je ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**.

D. B. P.

HRVATSKI SEMINAR ZA STRANE SLAVISTE

Klara Dulić na Zagrebačkoj slavističkoj školi

Zagrebačka slavistička škola, 44. po redu, održana je u Dubrovniku od 17. do 28. kolovoza 2015. Na temelju inicijative Zavoda za kulturu vojvođanskih

Hrvata i ove je godine dodijeljena stipendija za jednog polaznika iz Vojvodine – u školi je kao stipendistica boravila **Klara Dulić** iz Đurđina, apsolventi-

ca master studija komparativne književnosti na novosadskom Filozofskom fakultetu, objavljeno je internetskom portalu ZKVH-a.

Zagrebačka slavistička škola, hrvatski seminar za strane slaviste, posebna je aktivnost Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Polaznici škole su studenti kroatistike i slavistike sa stranih sveučilišta i profesori koji predaju hrvatski jezik i književnost na stranim sveučilištima.

SALAŠI II.

Evin i Negin raj na zemlji

Na temeljima starog Purinog salaša šezdesettrogodišnji Eva i Negovan Bačić izgradili su zdanje koje svojim ukućanima pruža puni komfor

Od brojnih salaša kojima je Sonta bila okružena u prošlosti mnogi su nestali. O njima danas svjedoče samo nevelike oaze tamnijeg zelenila, koje tvori drveće i žbunje preostalo od nekadašnjih šumica kojima su salaši bili okruženi. U posljednjem desetljeću veći broj Sončana se vraća salašima, bilo kupnjom starih, bilo naslijeđem, bilo gradnjom novih. Jedna od njih je i obitelj **Eve i Negovana Bačića**.

POVRATAK SALAŠARSKOM ŽIVOTU

Na samom sjeverozapadnom obodu Sonte, odmah tu preko kanala, počinje imanje Bačićevih. Od uske, asfaltirane ceste koja vodi prema Dunavu udaljen dvjestotinak metara, na jutarnjem suncu bliješti ne tako davno izgrađeno, izdaleka uočljivo zdanje smješteno na parceli od petnaestak jutara plodne oranice. Od ovoga salaša, prvog uz cestu, puca pogled na najplodniji dio sončanskog atara, kad je vedro vrijeme čak tamo do granice iza koje Dunav ljubi nebo. Ljubazni domaćini Eva i Negovan, oboje rječiti, Eva nasmijana, Negovan ozbiljan i tih, u ugodnom razgovoru pojašnjavaju kako su cijela

tri desetljeća proveli radeći u Njemačkoj. Nakupili su dovoljno mirovinskog staža, ali moraju pričekati dok prijeđu dobnu granicu, tek tada će postati umirovljenici. Dvojica sinova s obiteljima ostali su živjeti u Njemačkoj. »Radili smo naporno, valjda smo u ovim godinama i zaslužili proživjeti onako kako nam je najdraže. Oboje vučemo korijenje iz salašarskih obitelji, pa mi je i logično da drugu mladost provedemo na salašu. Svoju stečevinu uložili smo u gradnju ovog suvremenog salaša. Dovukli smo struju, imamo svoju vodu, a salaš ima i svoju pretpovijest, izgrađen je na temeljima Neginine očevine, starog Purinog salaša«, uz srdačan smijeh priča Eva. »Još uvijek dograđujemo potrebne objekte, to je moja briga, a isto tako i obrada petnaest jutara oranice oko salaša. Eva je zaslužna za osmišljavanje i uređenje okućnice. Vrt, travnjak, mali vinograd i brojne voćke, a sada i početni zasad drveta paulovnja djelo su njezinih ruku. Tako funkcioniramo, a takvim životom smo prezadovoljni. Hranimo se zdravo, ne trujemo se kemijom, a kad nam sinovi s obiteljima dođu na odmor, srca su nam potpuno ispunjena. Iako imamo i veliku, novu kuću u selu, svi oni obožavaju salašarski život,

pa sve vrijeme provedu ovdje«, dodaje Negovan.

PURIN SALAŠ

Na mjestu Evinog i Negovanovog malog raja na zemlji nekada se kočperio Purin salaš. Gradio ga je Negovanov otac. »Sjećam se gradnje roditeljskog salaša, to je za mene bio veliki doživljaj. Nije bio ovako veliki, izgradili smo tri sobe i kupaonu. Uselili smo se, a vrlo brzo sam zavolio salašarski život i slobodu koju on daje. Odjednom su sva ova prostranstva postala moja, s ocem sam često odlazio u lov, a i ribolov sam volio otkad znam za sebe. Iza roditelja salaš je ostao nama. Riješili smo ga obnoviti, pitanje je bilo kako. Izgradili smo sve novo na temeljima starog salaša. Izgradili smo i kuću u selu, ali valjda dolaskom u poznije godine čovjeka na neki način vuče prošlost, vuče ga ognjište na kojem se grijao još u djetinjstvu. Upravo zbog toga smo i uložili svoju stečevinu u gradnju ovoga salaša«, staloženo priča Negovan. Eva samo šeretski dodaje kako je i ona imala udjela u odluci da se pristupi gradnji novoga salaša. Po njezinim riječima, pokojni svekar je u posljednjim danima svojega života pred njom samo

izrazio zabrinutost glede budućnosti salaša i strah da će doživjeti sudbinu mnogih koji su do tada već bili zarušeni. Kako je i ona salašarsko dijete, ove riječi su pale na njezinu dušu, pa je odluka o gradnji već tada praktički donesena. »Na salašu sam i ja odrasla. Dijelim iste osjećaje s mojim Negom. Odrastali smo na salašima smještenim na dva kraja sončanskog atara. Ja na Mrčkovom salašu, udaljenom desetak kilometara. Taj nas je život odmalena zadojio nekim emocijama koje ljudi iz sela nikada neće upoznati. Upoznali smo se vrlo mladi preko zajedničkih rođaka. Bilo nam je tek petnaest, a brzo je među nama sijevnula neka posebna iskra i sa sedamnaest smo već bili supružnici«, uz zaradni smijeh priča Eva. »Ja se vratio s predvojničke obuke i nisam više htio čekati. Doveo sam Evu i otac ujutro vidi u postelji dvije glave. Pozvao nas je na doručak i samo me pitao jel to treba pozvati susjede na rakiju. Tako je naš salašarski život nastavljen sve do odlaska u Njemačku. Po povratku nas je opet privukao i vidite nas tu gdje jesmo«, ovoga puta Negovan završava priču uz osmijeh, nježno gledajući Evu, kao da se vratio u dane od prije skoro pola stoljeća.

Ivan Andrašić

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Priča o statističkim podacima

U prošlom nastavku pisali smo o ocjeni stanja jednog od najvažnijih resursa jedne države, o broju stanovništva. U drugom Prostornom planu Republike Srbije (PPRS-2010) procjena budućeg broja stanovnika ima dvije varijante, jednu »optimističku« i jednu »pesimističku« procjenu starosnih grupa i broja budućeg stanovništva. Zašto je ova procjena rađena u dvije varijante? Iz prostog razloga – popis je umjesto 2001. urađen 2002. godine, i to po različitim metodologijama, jednu su statističari nazvali »stara metodologija« a drugu »nova metodologija« koja je rađena po međunarodnim preporukama. »Stara metodologija« je bila »konceptija stalnog stanovništva« (uključivši i one, koji »privremeno« borave u inozemstvu na dan popisa), »nova metodologija« ove osobe nije uključivala u popis, ali su zato izbjegle osobe i strani državljani koji borave duže od godinu dana u datom mjestu uključeni u popis. Tada popis na Kosovu i Metohiji nije proveden, a u Sandžaku je bilo i bojkota i lažiranja popisnih listi. No usprkos problemima objavljeni su sljedeći rezultati: Srbija po »staroj metodologiji« imala je 7.893.125, a Vojvodina 2.098.779 stanovnika. Po »novoj metodologiji« Srbija 7.498.001 a Vojvodina 2.031.992 stanovnika. Kao što primjećujete, razlika nije mala, skoro 400.000 duša (395.124). Ovi podaci su kasnije unosili zabune, primjerice u sastavljanju biračkih popisa.

»OPTIMISTIČKA I PESIMISTIČKA VARIJANTA«

Mnogi koji su skeptični prema statističkim podacima često kažu »da po statistici neki

jedu kupus, drugi meso, a u prosjeku svi jedu sarmu«. Tu ima »zrnice istine«, ako se gleda prosjek, ali pri »apsolutnim brojkama« ovo ipak ne važi. Kao planer, čovjek mora prihvatiti jedan ili drugi broj stanovnika, može nešto i interpolirati, zato su planeri (PPRS-2010) pribjegli metodi »optimistične i pesimistične varijante«. No nije to bio jedini razlog, trebalo je procijeniti da li će se nastaviti trend opadanja broja stanovnika, ili će trend biti stagnacija, ili »ne daj Bože« porast stanovništva. Procjena je rađena za dvije godine, za 2015. godinu (zapravo za

nili da će se u najboljem slučaju broj stanovnika smanjiti u odnosu na popis po »novoj metodologiji« iz 2002. godine. Vjerujem da je ovo teško pratiti i zamorno za cijenjenog čitatelja (oprostite), ukratko, za 18 godina će se broj stanovnika po procjeni smanjiti za 260.446 duša (usporedbe radi, to je jedan Novi Sad).

POPIS STANOVNIŠTVA IZ 2011. GODINE

Ove godine popis je rađen po »novoj metodologiji« u »statističkim regijama«, shodno tada tek izrađenom PPRS-2010. Po

Srbija) 3.595.613 stanovnika (po popisu iz 1991. godine tu je živilo 5.808.831 ljudi). To je »gubitak« iz ovih regija od 2.217.582 stanovnika. Gdje su oni nestali?! Mali broj rađanja u odnosu na broj umrlih, ali i migracije prema razvijenijim dijelovima, to jest prema sjeveru (Beograd i Novi Sad), ali i prema Europi i ostatku svijeta. Povećala se i prosječna starost, s 40,70 narasla je na 42,20 godina, broj domaćinstava je bio 2.487.886, a broj stanova 3.231.931, znači ima viška stanova, a ipak u velikim gradovima je evidentan »nedostatak stanova«, to znači da su sela prazna, ili da neki imaju dva ili više stanova (u gradu i u selu). Prosječan broj članova domaćinstava je 2,88 (znači dvočlane i tročlane obitelji). Nažalost, brojke su neugodne i poražavajuće. Umjesto deklariranih ciljeva u Prvom prostornom planu 1996. godine: »Salaši, zaseoci i mala sela imaju značajne ekonomske i druge vrijednosti. Njihovo očuvanje/obnavljanje predstavlja jednu od strateških odrednica za postizanje prostorno usklađenijeg korištenja poljoprivrednog zemljišta i za preusmjeravanje nepovoljnih strukturnih tendencija u okviru obiteljske poljoprivrede«. U stvarnosti se dešavalo sasvim suprotno. Umjesto decentralizacije i istinske regionalizacije, dešava se metropolizacija. Pitam se, što će se desiti ako se ostvari megaprojekt *Beograd na vodi*, i ako se Novi Sad duž koridora 10 (E-5) spoji s glavnim gradom?! Svojevremeno sam, malo iz šale, malo iz zbilje, govorio da je Novi Sad samo predgrađe Beograda. A sve tendencije su takve, i onda kakav smisao ima autonomija Vojvodine ili regionalizacija uopće?!

Hoće li njive progutati salaše?!

godinu u kojoj trenutačno živimo, i za 2020. godinu (kraj planskog perioda). Po »pesimističnom scenariju« država će 2015. godine imati 7.070.013, a 2020. godine 6.745.691 stanovnika, po drugoj računici 2015. imat će 7.305.310, odnosno 2020. godine 7.237.555 stanovnika. Kao što primjećujete, planeri su procije-

podacima je Republika Srbija imala 7.186.862 stanovnika, znači već te godine je saldo stanovništva negativan u odnosu na »optimističku prognozu«. Od toga u statističkom okrugu Srbija-sjever (regije Vojvodina i Beograd) živilo je 3.591.249 ljudi, a u Srbija-Jug (regije Šumadija i zapadna Srbija, južna i istočna

Proštenje u Lemešu

Lemešani su 8. rujna, 197. put po redu, proslavili, Malu Gospu. Bilingvalnu svetu misu u 10 sati u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije služio je somborski kapelan vlč. **Gábor Drobina** uz vlč. **Davora Kovačevića**, bereškog župnika i vlč. **Antala Egedija**, mjesnog župnika. Predslavitelj i Kovačević su još jednom iznova predstavili BDM kroz propovijed novim očima ljubavi i zahvalnosti. Kolika je ljubav stvarno gorjela u grudima Lemešana prema naslovniku crkve govori činjenica da su sve bogomolje u selu podignute Gospi u čast.

Danas lemeška zajednica katolika bilježi pad broja vjernika i pogođena je većim mortalitetom i emigracijom pučanstva u zemlje srednje Europe uz financijsku krizu, pa je ovogodišnje proštenje sukladno navedenom obilježeno skromno. Samo 10 posto katolika u mjestu jesu praktični vjernici. Od prošlogodišnjeg proštenja nije bilo radova niti većih financijskih ulaganja u crkvu osim na kalvariji i radova koji su trenutačno u tijeku na župnom stanu. Uz navedeno, ovu godinu karakterizira veći broj manifestacija i događanja usko vezanih za vjeru i crkvu nego do sad, kao i mnogobrojni organizirani posjeti vjernika iz inozemstva od kojih je posljednji posjet viteškog reda sv. Jurja bio 7. rujna uoči proštenja.

Ž. Z.

Blagdan Rođenja BDM u Doroslovu

Blagdan Rođenja BDM proslavljen je u Doroslovu i ove godine duhovnim sadržajima na više jezika i to na bunariću za koji se

vjeruje da je ljekovit, da ima čudotvornu moć na izlasku iz mjesta prema Srpskom Miletiću.

Večer uoči blagdana, u ponoć je održana molitva otajstava svjetla, da bi pola sata po ponoći uslijedila projekcija filma o svetištu. Na sam dan blagdana Male Gospe, središnji događaj, sveta biskupska misa

prikazana je u 10 sati, a predvodio ju je msgr. dr. **Gyula Márffy**, dekan iz Veszprema (Mađarska) u zajedništvu sa svećenicima iz koje je uslijedila procesija s Oltarskim sakramentom. Prije te mise, subotički biskup msgr. dr. **Ivan Péntzes** predslavio je u 8,30 sati euharistiju na hrvatskom jeziku uz propovijed preč. **Josipa Pekanovića**, somborskog dekana.

Tradicionalno i ovaj put je održan susret prenosivih kipova Blažene Djevice Marije kako iz Bačke tako i gostujućih iz Mađarske.

Ž. Z.

Proštenje u Stanišiću

Ovogodišnje proštenje u Stanišiću i proslava blagdana Imena Marijina obilježeno je u subotu, 12. rujna, nadasve svečano u jubilarnoj godini podizanja trobrodne mjesne crkve na čast imena Blažene Djevice Marije.

Program proslave započeo je u 9,30 povijesnim izlaganjem **Andree Pekter** o mjestu, župi, obitelji **Redl** i crkvi. Uslijedila je molitva radosnih otajstava krunice u 10 sati koju je predvodilo lokalno društvo poštovaoca krunice u pratnji istog iz Lemeša. U nastavku, a pre svete mise, upriličen je mini koncert **Györgya Mandića** i predstavljanje obnovljenih orgulja.

Svetu dvojezičnu misu u 11 sati predslavio je vlč. **József Széll**, župnik iz Malih Pijaca, koji je nepunih trinaest godina službovao u Stanišiću, u zajedništvu s vlč. **Mirkom Štefkovićem**, izaslanikom subotičkog biskupa **Péntzesa** i propovjednikom na hrvatskom jeziku, vlč. **Gáborom Drobina**, somborskim kapelanom koji je navjestio evanđelje, vlč. **Tiborom Zsúnyijem**, kupusinačkim župnikom koji je predvodio molitvu vjernika, te vlč. **Árpádom Pásztorom**, župnikom iz Telečke i domaćinom vlč. **Antalom Egedijem**, lemeškim župnikom, koji službeno posjećuje stanišićku zajednicu.

Na samom početku svete mise u procesiji je unešen, uzvučen i posvećen novi barjak kojeg krasi slika glavnog oltara i crkve uz godine jubileja, a već sutradan postavljen je na pročelje crkve, gdje će ostati tijekom cijele godine jubileja sve do listopada iduće godine.

Ž. Z.

VIJESTI

Događanja na Marijanskom svetištu – Bunarić

7. listopada - BDM od krunice, sveta misa u 16 sati.

Nova katolička web stranica

Nova katolička web stranica www.svjetlo-vjere.com započela je s radom 15. kolovoza. Stranica okuplja na jednom mjestu vjernike sa područja naše biskupije, subotičke, pa i šire, koji žele dati svoj vjernički i osobni doprinos kako našem društvu tako i našoj mjesnoj Crkvi. Sadržaj stranice je prije svega okrenut katoličkoj vjeri. Može se tu naći u drugih poticajnih tekstova, meditacija i razmišljanja. Za sve one koji žele obogatiti svoj duhovni, vjernički život.

Zlatna obljetnica redovničkih zavjeta

U župi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni, u nedjelju 27. rujna proslavit će se 50. godina redovničkih zavjeta s. Eleonore Merković. Sveta misa počinje u 9 sati.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Isus, iako Sin Boga svemogućega, bio je skroman te se stavio u službu čovjeka, služeći mu sve do smrti na križu. Svojim naukom, kao i životom želio je poučiti čovjeka skromnosti, služenju i ljubavi prema Bogu i drugim ljudima, ali od početka, pa sve do danas mnogi ne razumiju i ne prihvaćaju ovu Isusovu pouku.

RAZUMJETI ISUSOVU POUKU

Isus je svoje učenike poučavao o skromnosti i ljubavi, o služenju i poniznosti. Međutim, dok ih je na putu u Jeruzalem pokušavao pripremiti na ono što ga tamo očekuje kao vrhunac njegova služenja Bogu i čovjeku, oni se među sobom prepiru tko će od njih biti veći, dok on najavljuje svoje poniženje za spas svijeta, oni maštaju o slavi u kojoj i sami žele imati udjela (usp. Mk 9,30-34). Takav stav učenika za Isusa je razočaravajući, jer ono što ih je on poučavao dok je bio s njima nije bilo samo stjecanje znanja, nego se radilo o životnom opredjeljenju, o korjenitoj promjeni pogleda na život i svijet. To je bio i sadržaj njegovog poziva: »Hajdete za mnom!« (Mk 1,17). Kada su čuli ove riječi jednostavno nisu mogli odoljeti njihovoj snazi i pošli su za njim, odlučili su slijediti ga i od njega učiti, ali nisu uvijek najbolje shvaćali njegovu pouku, jer su u nekim stvarima ostali vezani

Kršćansko služenje

za isključivo ljudski pogled na svijet. Tako evanđelja bilježe da je Petar jednom prilikom želio poučiti svog Učitelja i odvratiti ga od puta u Jeruzalem, jer nije razumio Isusovo poslanje (usp. Mk 8,32). Na drugom mjestu Jakov i Ivan pokazuju očito nerazumijevanje Isusove pouke o ljubavi prema svima i potrebe praštanja, pa traže kaznu za negostoljubive Samarijance (usp. Lk 9,54). Tako vidimo kako čovjek teško razumijeva Božju uzvišenost, kako ga njegova ograničenost sputava u prihvaćanju Božje neograničenosti osobito u praštanju i ljubavi. Ipak, iako mnogo toga ne razumije i teško prihvaća, čovjek želi biti u Božjoj blizini.

Razlog zbog kojeg su učenici tako sporo i slabo shvaćali Isusa, iako su ga željeli nasljedovati, leži u njihovim sitnim ljudskim planovima i željama koje nisu lako mogli nadići. Oni su zapravo željeli isto što i Isus, ali ne na isti način. I oni žele da se u ovom svijetu ostvari kraljevstvo Božje, zato ga i nasljeđuju, ali mjerila i sredstva tog ostvarenja u mislima učenika su drugačija od onog što Isus želi. Njegovo sredstvo ostvarivanja Božjeg kraljevstva je služenje: »Nisam došao da mi služe, nego da ja služim i život svoj dadem za mnoge« (Mk 10,45). Učenicima je teško shvatiti tu logiku, jer ono ljudsko u njima želi čast i ugled u ovom svijetu, prva mjesta. No, natjecanje koje Isus od njih očekuje nije u časti i slavi, nego u služenju: »Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i poslužitelj svima« (Mk 9,35).¹ Međutim, čini se kao da kršćanstvo do danas nije shvatilo ovu Isusovu poruku.

BITI POPUT DJETETA

Da bi Isusovu poruku služenja, ljubavi i poniznosti najlakše shvatili i najbolje ostvarili, on pred nas stavlja sliku djeteta: »Tko god jedno ovakvo dijete primi u moje ime, mene prima. A tko mene prima, ne prima mene, nego onoga koji mene posla« (Mk 9,37). U ovim riječima dijete je središnja slika u odnosu Krista i vjernika, ali i ključ za razumijevanje njegovog odnosa s Ocem. Kada se Isus služi slikom djeteta on prvenstveno misli na dječje osobine, koje čovjek kada odraste nažalost više ne posjeduje. Dijete je iskreno, prijateljski raspoloženo, ono ima potpuno povjerenje u osobe koje voli i poslušno je. Kako se treba odnositi prema ovom svijetu treba učiti od djece, ali i kako se odnositi prema Bogu, jer smo mi njegova djeca. Isus je prema Ocu imao pravi odnos djeteta, iskren, poslušan, pun ljubavi i poštovanja. Takav odnos Otac očekuje i od nas, a onda, iz ljubavi i iskrenosti prema Ocu trebao bi proizići i takav odnos prema svijetu. Tu je polazište služenju o kojem Isus govori i koje od nas traži. Iz ljudske perspektive služenje je nepoželjno i ponižavajuće. No, ljubav koja izvire iz odnosa s Bogom spremna je služiti i čovjeku, spremna se zalagati za širenje Božjeg kraljevstva bez očekivanja slave na ovom svijetu. A, u svemu tome je ključan djetinji odnos prema Bogu, odnos pun povjerenja i iskrenosti, kakvu samo dijete posjeduje, odnos pun ljubavi koju kao djeca trebamo osjećati prema svome Ocu.

MINI INTERVJU: SINIŠA JURIĆ, KREATIVNI MANUALAC

Sve je počelo
s kredom

Gost mini intervjuja **Siniša Jurić** kaže kako nije u pitanju klasičan hobi nego je to više oblik manualnog rada tijekom kojeg voli praviti razne oblike od odgovarajućeg mekših materijala poput gline ili drveta. Iako slobodnog vremena nema baš previše, kada mu dođe inspiracija svojom kreativnošću se zna baviti i do kasno u noć.

Kada je počelo vaše kreativno bavljenje manualnim radom?

Bilo je to još za vrijeme osnovne škole, gdje sam isprva radio s kredom od koje sam iglom šestara znao rezbariti oblike poput primjerice ljudskog prsta.

Nalazite li i danas vremena za svoju zanimaciju?

Pored brojnih obveza koje imam svakoga dana vrlo rado se volim posvetiti ovoj svojoj kreativnoj aktivnosti, no za nju je potrebna i određena inspiracija. Pa kada onda dođe i imam dovoljno slobodnog vremena za njezinu realizaciju, onda tek pristupim radu sa svojim rukama.

Što najčešće stvarate u trenucima kreativne inspiracije?

Uglavnom su to određeni dijelovi ljudskog tijela, ponajviše ruke jer ih je teško raditi i imaju svojevrstu simboliku. No, ne prezam ni od toga da napravim i neku ljudsku bistu, akt i tome slično.

Koju ste kreaciju posljednju zgotovili?

Posljednje što sam napravio je bilo nešto posve drugačije od uobičajenog jer se radilo o jednom listu. Radio sam ga u tehnici gline s kombinacijom drveta preko njega. U pitanju je bila čista apstrakcija.

Gdje nabavljate materijal s kojim radite?

Najčešće se materijalom snabdijevam u knjižari gdje mogu kupiti glinamol u bijeloj ili terakota boji. U biti dobro bi bilo raditi s posve prirodnim materijalima, ali bi ih trebalo pronalaziti u originalnom obliku u prirodi, za što nemam baš dovoljno vremena.

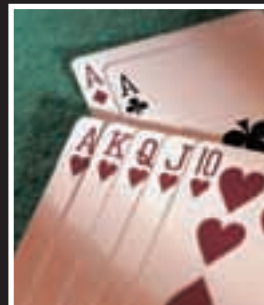
Planirate li izložiti javnosti svoje radove?

Nije još u planu, ali tko zna u budućnosti možda. Sve je to još uvijek suviše osobno.

IGRA

VIST

U vistu se igra 5 igara, koje se naizmjenično ponavljaju. Igre su: Herc - adut herc, Pik - adut pik, Karo - adut karo, Tref - adut tref, Sans - igra bez aduta

POČETAK

Na početku, svi igrači izvlače po kartu. Onaj tko izvuče najmanju, dijeli prvi. Karte siječe onaj tko sjedi lijevo od djelatelja, a djelatelj prvo dijeli karte onome koji sjedi desno od njega (desni). Na papiru se prvo piše ime desnog, pa dalje u krug.

DIJELJENJE

U prvom krugu, u slučaju da igra 4 igrača, svakome se dijeli po 13 karata (52/4). U slučaju da igra neki drugi broj igrača, podijeli se koliko ima karata. Primjerice, ako igra 6 igrača, podijeli se svakom po 8 karata i 4 karte se odbace ($6 \times 8 = 48 + 4 = 52$). U drugom krugu dijeli se po jedna karta manje svima, znači po 12 karata. Preostale karte se odbacuju, ali tako da nitko ne zna koje su karte odbačene. Nakon završenog kruga, odbačene karte se vraćaju u špil i sljedeći igrač dijeli sljedeći krug. U svakom narednom krugu se dijeli svima po jedna karta manje, ostale se odbacuju. Kada se dođe dotle da se igra s jednom kartom, jedna karta se dijeli 4 puta (da bi svatko dijelio po jednom).

LICITACIJA

Kada se karte podijele, svaki od igrača licitira koliko ruku može odnijeti. Treba se truditi da taj broj bude što veći, ali da bude realan. Posljednji igrač (onaj tko je dijelio taj krug), ne može licitirati tako da zbroj licitacija bude isti kao i broj ruku u tom krugu. Primjerice, u 1. krugu svaki od igrača dobiva po 13 karata. Ako **Petar** licitira 4, **Ivan** 5, a **Lazar** 3, **Josip** ne može licitirati 1, jer je to onda u zbroju 13 ($4 + 5 + 3 + 1 = 13$). Josip može licitirati 0, 2, 3...

IGRA

Za svaki krug se zna koja se igra igra u tom krugu. Igra se tako što počinje desni od onoga tko je dijelio, on baca neku kartu, a ostali moraju odgovoriti na boju (znak). U toj ruci, karte nosi onaj tko je bacio najveću kartu. Ako netko od igrača nema kartu u traženoj boji, mora baciti aduta. Adut je jači od bilo koje druge karte i on nosi ruku. U slučaju da više igrača nema traženu boju, svaki od njih mora baciti po aduta i onda ruku odnosi najjači adut. Tek u slučaju kada igrač nema ni traženu boju, ni aduta, može baciti neku drugu kartu. U ovoj igri nema blefiranja - igrač ne smije varati (reći kako nema neku boju, pa baci aduta, ili reći da nema aduta, pa baci neku drugu boju). Na početku partije treba dogovoriti kaznu za takve igrače. U igri sans nema aduta i ruku odnosi onaj tko baci najveću kartu u traženoj boji.

TV PREPORUKA

NEDJELJA 20. RUJNA HRT 1 20.00

Diploma za smrt,
serija
Epizoda 1.

Suvremeni Zagreb. Očajan i poražen zato što nije mogao poštenim radom zaraditi za normalan život za sebe i svoju buduću obitelj, mladi diplomirani ekonomist **Berislav Boban Bero** na nagovor prijatelja

Nika odluči ne birati sredstva pri stjecanju moći i novca. Upustivši se u mutne poslove preprodaje ukradene robe, upoznaje krug zagrebačkih obrtnika, vlasnika uhodanih firmi, koje su zapravo vlasništvo izvjesnog **Gube**. Među njima je i **Renata**, vlasnica butika. Prva epizoda završava scenom svadbe Bere i Renate, tijekom koje Nik i Bero upoznaju krug Renatinih prijatelja. Niku se oni ne sviđaju, odustao bi. No, Bero to ne želi i kaže mu: »Idemo dalje!«. Dok je debitantski film *Kraljeva završnica* koncipirao kao film osвете u žanru tzv. triler-drame, u sljedećem je ostvarenju - *Diploma za smrt* - **Živorad Tomić** posegnuo za gangsterskim krimićem 'na domaći način'. Posebnost filma i serije je u tome što svijet koji Tomić opisuje u to vrijeme u Zagrebu i Hrvatskoj nije postojao (čemu je dio kritike prigovarao), ali će se vrlo brzo, u ranim devedesetima, formirati u promijenjenim društvenim i državnim okolnostima. Stoga je danas *Diploma za smrt* iznimno zanimljiva kao precizna anticipacija onog što će doći. Film je imao dobar uspjeh kod publike, a i danas se pamti i u puku je popularna replika Fabijana Šovagovića kao gangstera starog kova - nitko mene ne bu j.... Film *Diploma za smrt* na Bitolju 89' dobio je Specijalnu diplomu najboljem snimatelju debitantu.

Uloge: **Filip Šovagović** (Nik), **Ranko Zidarić** (Bero), **Ksenija Pajić** (Renata), **Ivo Gregurević** (Guba), **Suzana Nikolić**

Scenarij: **Zoran Bručić** i **Živorad Tomić** (prema istoimenom romanu **Zorana Bručića**)

Kostimografija: **Lada Škunca**

Scenografija: **Velimir Domitrović**

Montaža: **Zolten Wagner**

Redatelj: **Živorad Tomić**

Skladatelj: **Zoran Bručić**

Direktor fotografije: **Silvetar Kolbas**

18. rujna 2015.

VRIJEDI PROČITATI

DUBRAVKA UGREŠIĆ

Život je bajka

Zbirka priča za literarne sladokusce, na radikalna način propituje tezu da je svako pisanje samo recikliranje onoga što je već napisano. U ovoj knjizi **Dubravka Ugrešić** za svoje čitatelje oblikuje čitav jedan novi žanr: priče napisane prema drugim pričama, odnosno poznatim književnim predlošcima: **Gogoljevom** *Nosu*, **Tolstojevoj** *Krojerovoj Sonati*, **Carolovoj** *Alisi u zemlji čuda*. Najdalja točka do koje Dubravka Ugrešić odlazi u svom kontinuiranom propitivanju prirode samog pisanja, i istovremeno njena najzaigranija i književno najsamosvesnija knjiga.

PJESMA ZA DUŠU:

Magla

Josipa Lisac

Tvoje tijelo osipa se poput pijeska sad,
Tvoje lice nestaje u zraku kao dim
Umorna sam. Shvala me za ljubavlju
tvojom duga glad.
Ti si s druge strane rijeke,
Polako već se mirim s tim.

Magla svuda, magla oko nas,
Iz daljine jedva čujno dopire tvoj glas.
Magla svuda, magla oko nas.
Prekasno je uzaludno,
Sve je dublji jaz.

Tvoje usne od papira, ne osjećam ih već.
Tvoje ruke izmiču k o ispred dana noć.
Nekad ipak kriknula bih poneku psovku
il grubu riječ
Ipak šutim, gušim srce,
Mora se naprijed, dalje poć.

Tvojih riječi ne sjećam se, ne pamtim
tvoj glas.
Milovanja tvoja još su samo dio sna.
Sve što oboje smo htjeli odavno već je
iza nas,
U tom moru sivih lica
Uzalud tvoje tražim ja.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 18. do 24. rujna 2015.

18. RUJNA 1840.

Mladi subotički intelektualci, književnici, novinari i ljubitelji knjige osnovali su prvo književno društvo u Subotici. Utemeljitelji su bili: **Josip Antunović, Ferenc Hoffmann, Zsigmond Kárvázy, Josip Meznerić, Božidar Prokopčani, Đeno Sarić, Ambrozije Šarčević, Mihály Simonyi, János Varga, Mátyas Vinkler i Đorđe Zarić.**

18. RUJNA 1993.

Preminuo je **Nesto Orčić**, kipar, restaurator i sveučilišni pedagog. Poslije završenih studija suradnik je Majstorske radionice **Antuna Augustinčića**. Autor je zapaženih portreta i skulptura, od kojih su mnoge inspirirane biblijskom tematikom. Restauratorskim radom bavi se od 1968. godine. Rođen je u Subotici 28. veljače 1929. godine.

19. RUJNA 1861.

Rođen je **Franjo Sudarević**, liječnik, javni djelatnik, nacionalni borac. Utemeljio je Zemljodjelsku štedionicu 1904. a dvije godine kasnije Bunjevačku stranku. Tijekom 1920. obnaša dužnost velikog župana i gradonačelnika Subotice, a sve do smrti je narodni zastupnik u Skupštini Kraljevine SHS. Umro je 14. svibnja 1924.

19. RUJNA 1971.

U Tavankutu je otkriven spomenik palim borcima *Nemirna ravnica* kojim se simbolizira otpor naroda ovog kraja okupatoru tijekom II. svjetskog rata. Spomenik je djelo trojice stvaralaca: **Ferenca Kálmára, Bele Durancija i Lazara Merковиća.**

20. RUJNA 1852.

Predstavnici gradskih vlasti i privatnih poduzetnika pot-

pisali ugovor o gradnji toplog kupatila i gostinskih soba na Paliću. Radovi su okončani svibnja 1854. Novopodignuti objekt imao je 23 gostinske sobe, salon, restoran i toplu kupku s 18 kada.

20. RUJNA 1988.

U 77. godini preminuo je **Tibor Székely**, pisac i prevoditelj, istraživač i svjetski putnik, direktor subotičkog Gradskog muzeja i dugogodišnji predsjednik Svjetskog esperanto saveza pisaca. Objavio je više desetina književnih i drugih radova. Preveden je na mnoge europske, kao i jezike Azije i Afrike, a sam je prevodio s preko deset jezika kojima se služio.

21. RUJNA 1779.

Izabran prvi Magistrat (Gradsko vijeće) slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis (Subotica, Szabadka ...). Prvi čovjek grada – po ondašnjem sudac – postaje **Luka Vojnić**, a **Antun Parčetić** je potvrđen u nadbilskežničkoj dužnosti.

21. RUJNA 1984.

Tiskarsko-izdavačko poduzeće *Minerva* objelodanila je šestu knjigu stihova subotičkog pjesnika i prevoditelja **Ivana Pančića** *Ogovaranje života*.

22. RUJNA 1730.

Subotički duhovnik **Lovro Janković** položio je temeljni kamen buduće franjevačke crkve. Tim činom zapravo započinje preuređenje subotičke utvrde u crkvu. Ovom činu bio je nazočan i glasoviti pater **Jerko Ludaši**.

22. RUJNA 1945.

István Braun Quasimodo izabran je za predsjednika novoosnovanog Kulturno-

umjetničkog društva Židova u Subotici. Istoga dana svečano je otvoren Mađarski kulturni dom *Népkör*.

22. RUJNA 1980.

U nazočnosti preko pet tisuća zaposlenika, te brojnih uzvanika iz zemlje i inozemstva, u krugu tvornice *Sever* pušten je u rad veći broj novoizgrađenih pogona i postrojenja, nadalje oprema za uskladištenje, zdravstvena postaja i tvornički restoran kapaciteta 6.000 obroka.

23. RUJNA 1743.

Presudom Magistrata Svete Marije (Subotice) **Petar Cvijin** osuđen je da se, zajedno sa svojom obitelji, javno ispriča **Mariji Malečković** koju je oklevetao kao vješticu i vračaru. Ukoliko ju i dalje bude klevetao bit će novčano kažnjen s 50 forinti. U slučaju da ne plati ovu globu, ima odsjediti tri tjedna u zatvoru i otrpjeti kaznu šibanjem, u tri rate, s ukupno 25 udaraca.

23. RUJNA 1982.

Preminuo je arhitekt **Baltazar Bolto Dulić**. Diplomirao je na Arhitektonskom odjelu Tehničkog fakulteta u Zagrebu 1930. godine i vratio se u Suboticu, gdje je zaposlen u privatnim inženjerskim uredima (**Lea Stassa i Károlya Molcera**), a od 1937. do 1944. u subotičkoj upravi državnih željeznica. Projektirao je mnoge objekte u Subotici, Vojvodini, Makedoniji i Boki kotorskoj. Spomenimo Ljetnu pozornicu na Paliću, zgradu socijalnog i mirovinskog osiguranja, Ekonomski fakultet i studentsku menzu, kao i veliki broj drugih objekata i obiteljskih kuća u Subotici i na Paliću. Posebno su zapaženi njegovi projekti sakralnih i drugih objekata u funkciji Crkve, kao

što su župna crkva Josipa radnika u Đurđinu, zatim crkva sv. Ivana Krstitelja u Hajdukovu, crkva sv. Adalberta u Bačkom Petrovcu, te župne crkve Marije Majke Crkve u Šandoru, nadalje dječjačkog sjemeništa Paulinum i svećeničkog doma Josefium. Izveo je i brojne adaptacije ili restauratorske zahvate na crkvama, svetišlima i sakralnim objektima u: Baču, Monoštoru, Bajmaku, Beogradu, Čantaviru, Doroslovu, Gakovu, Horgošu, Iloku, Kelebiji, Malom Idošu, Odžacima, Paliću, Skopju, Somboru, Tavankutu, Temerinu i Zrenjaninu. Pokraj ostalog, bio je predavač, isprve u srednjoj, a kasnije na Višoj tehničkoj školi u Subotici, te dugogodišnji predsjednik Društva inženjera i tehničara. Rođen je u Đurđinu 6. siječnja 1905. godine.

24. RUJNA 1868.

Zalaganjem ravnatelja gimnazije **Istvána Frankla** u Subotici je otvorena Gradska muzička škola. Prvi nastavnici, inače članovi Crkvenog zbora, bili su **Geza Alaga, Leonard Barbaro i Vince Sušek** – predavali su svjetovno i crkveno pjevanje, te muziciranje na violini i violončelu.

24. RUJNA 1902.

Sudbeni stol u Segedinu osudio je **Pavla Bačića** na šest mjeseci zatvora i 200 kruna globe zato što je u tjedniku *Neven*, u oštro intoniranom članku, osudio politiku zapošljavanja tadanje uprave, školstva i administracije, budući da se njome uskraćuje prava bunjevačkim Hrvatima. Bačić se dragovoljno prihvatio autorstva inkriminiranog članka, čiji je stvarni autor zapravo bio urednik *Nevena* **Mijo Mandić**.

Cigлана u Plavni

Plavna je selo u nestajanju i vrlo je važno sačuvati pamćenje o bogatoj prošlosti ovoga mjesta. U samom naselju i neposrednoj okolini nalazi se nekoliko starih i vrijednih građevina, koje svjedoče o nekadašnjem značajnom mjestu. Pokraj stare crpne postaje (pumpe), koja je najstarija na Balkanu, danas još uvijek postoji stara, ali dobro očuvana ciglana. Na fotografiji nastaloj prije 40-ak godina **Đura Pinter** vrijedno radi i podsjeća nas na vremena kada je ona bila u funkciji i gdje su mnogi radili i proizvodili kvalitetnu opeku.

Danas već imamo i prve objavljene zapise o Plavni i čuvenoj ciglani na Petkovači. U knjizi *Crtice iz prošlosti Plavne* **Josef Basler** među ostalim piše: »Kao

industrijsko poduzeće u Plavni postoji još samo ciglarsko poduzeće Petkovača. Ovo poduzeće osnovali su oko 1920. godine privatnici **Franjo Otto**, **Štefan Schendlinger**, **Adam Rassweiler** i **Daniel Stumpf**, svi iz Plavne. Poduzeće se sastoji od kružne peći, novije stambene zgrade vlasnika ciglane i druge starije stambene zgrade sa štalom i sporrednim prostorijama, posebne niže zgrade za smještaj radnika, šupe za smještaj sirovih čerpića, šupe za sušenje sirovog crijeva, te kućice za motor za pumpanje vode i bazena za vodu. Godine 1926. **Stevan Penavin** je kupio od Adama Rasswailera vlasnički udio od četvrtine ciglane, a poslije su Otto, Schendlinger i Penavin otkupili četvrtinu od Daniela Stumpfa, tako da su njih

trojica postali vlasnici s jednakim dijelovima od po jednu trećinu. Godine 1931. prodali su ciglanu **Filipu Rotu** koji je bio vlasnik sve do oslobođenja 1944. godine kada je ciglana konfiscirana. Za staratelje su tada postavljeni **Stevan Penavin** i **Stipan Bartulov** koji su je nakon godinu-dvije predali na upravljanje Upravi narodnih dobara. Ciglana je radila neprekidno sve do 1962. godine, kada je zbog nerentabilnosti likvidirana. Godine 1970. je SO Bač izdala ciglanu u zakup na tri godine jednom privatniku. Poslije toga jedno vrijeme su strojevi opet ležali neiskorišteni i propadali, sve dok ciglana nije prešla u vlasništvo *Kooperanta* iz Bača. Sada je vlasništvo Građevinsko-komunalne radne organizacije *Tvrđava* u Baču.

Izrada cigle i crijeva u ovoj ciglani je bila ručna. Novija stambena zgrada bivšeg vlasnika ciglane, koja gleda na cestu, podignuta je 1941. godine od strane tadašnjeg vlasnika Filipa Rota.«

Ciglana danas više nije u funkciji, a od svih mogućih rješenja vjerojatno će se prepustiti zaboravu. Već je zaboravljeno i da je u projektu *Stoljeća Bača* planirana obnova ciglane, te da se u njoj proizvodi opeka velikog formata za rekonstrukciju bačke tvrđave. U njoj se trebala otvoriti keramička radionica, a u krajnjem slučaju objekt je trebao biti sačuvan i uređen kao muzej. Nadamo se da ova ciglana ipak neće doživjeti sudbinu čuvene plavanjske kudeljare od koje više nema niti traga.

Zvonimir Pelajić

Smotra dječjih pjevača i zborova

Slaven Bačić

U ulozi voditelja izvrsno su se snašli:
Katarina Vojnić Purčar, Petar Pečerić i Donna Karan

Marko Sente

Jedanaesta po redu Smotra dječjih pjevača i zborova i ove je godine oduševila nazočne, koji su u petak 11. rujna do posljednjeg mjesta ispunili Veliku vijećnicu Gradske kuće u Subotici. Dječjim festivalskim orkestrom i vokalnim solistima ravnala je

prof. **Mira Temunović**, a Smotru je organizirala Hrvatska glazbena udruga *Festival bunjevački pisama*. Tijekom cjelovečernjeg programa pored instrumentalna izvedeno je još 19 skladbi, te se publici predstavilo 19 vokalnih solista. Posljednju pjesmu *Subotica* izveli su svi solisti

skupa u pratnji orkestra. Povodom 200. obljetnice preporoditelja, pisca, svećenika i naslovnog biskupa **Ivana Antunovića**, njegove misli govorio je recitator **Davorin Horvatski**. Smotra je i ove godine održana pod sloganom *Tuđe poštivaj, svojim se diči*.

Da se diče svojom bogatom tradicijom pokazali su solisti koji su izvodili tradicijske, te pjesme s prijašnjih festivala. Tako su nastupili učenici subotičkih osnovnih škola **Ivan Milutinović**, **Sveti Sava** i **Matko Vuković**, te učenici OŠ **Pionir** iz Žednika, OŠ **Vladimir Nazor** iz Đurđina, OŠ **Matija Gubec** iz Tavankuta, te predškolarac iz vrtića **Marija Petković Sunčica**. Nastupili su: **Marijana Vojnić Hajduk**, **Iva Molnar**, **Iva Gabrić**, **Kristina Vuković**, **Maja Oračić**, **Josipa Stantić**, **Matija Ivković**

Ivandečić, **Lucija Horvatski**, **Lucija Vukov**, **Ana Francišković**, **Emil Cvijin**, **Cecilija Sudarević**, **Luka Skenderović**, **Magdalena Temunović**, **Dunja Šimić**, **Josipa Kujundžić**, **Kristina Crnković**, **Mila Kujundžić** i **Pavao Piuković**. U ulozi voditelja izvrsno su se snašli: **Katarina Vojnić Purčar**, **Petar Pečerić** i **Donna Karan**.

Ovogodišnju Smotru otvorio je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. **Slaven Bačić**, a na kraju Smotre se nazočnima obratio predsjednik UO HGU *Festival bunjevački pisama* prim. dr. **Marko Sente**, koji je nazočne pozvao i na Festival bunjevački pisama, koji će biti održan u nedjelju 27. rujna u dvorani Tehničke škole **Ivan Sarić** s početkom u 20 sati.

Kristina Vuković i Maja Oračić

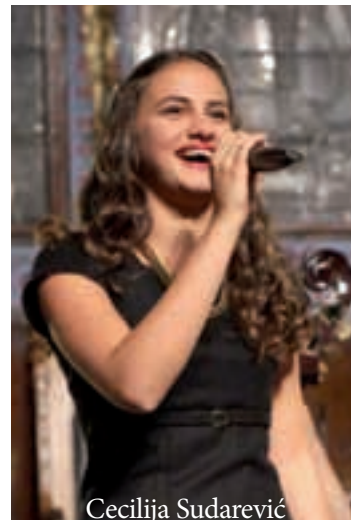
Luka Skenderović

Iva Molnar

Iva Gabrić

Cecilija Sudarević

Mila Kujundžić

Pavao Piuković

Lucija Vukov

Emil Cvijin

Dunja Šimić

Josipa Kujundžić

Marijana Vojnić Hajduk

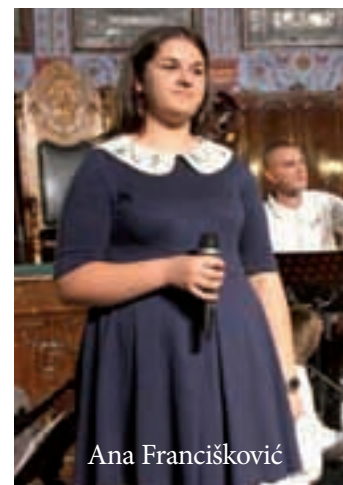
Kristina Crnković

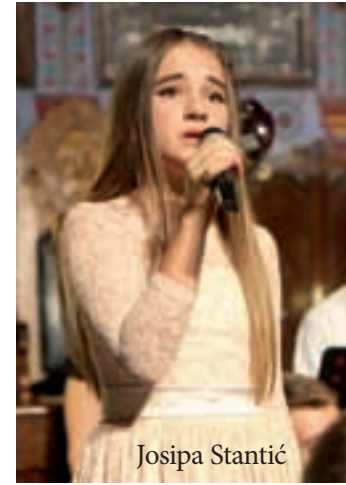
Magdalena Temunović

Lucija Horvatski

Ana Francisković

Josipa Stantić

Matija Ivković Ivandekić

NASTUP U SRIJEMSKIM KARLOVCIMA

Nakon Smotre dječjih pjevača i zborova, dječji tamburaški orkestar Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevačkih pisama* pod ravnanjem prof. **Mire Temunović**, nastupio je 13. rujna na tradicionalnoj manifestaciji *Karlovačka berba grožđa*. Skupa s tamburaškim orkestrom predstavilo se i nekoliko solista koji su sudjelovali na ovogodišnjoj Smotri dječjih pjevača i zborova. Po riječima prof. Temunović, poziv organizatora je uslijedio nakon brojnih priznanja i prvih nagrada osvojenih na državnim natjecanjima u protekloj školskoj godini. Nakon nastupa Subotičani su imali prigodu pogledati znamenitosti Srijemskih Karlovaca, grada koji su mnogi posjetili prvi puta.

Manifestacija *Karlovačka berba grožđa* održana je od 10. do 13. rujna u Srijemskim Karlovcima, a karlovačkoj se publici tijekom bogatog programa u petak 11. rujna predstavio i Subotički tamburaški orkestar.

PETAK
18.9.2015.

06:37 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:27 Capri, serija
 10:21 Dvorci Loire: Dvorac Azay-Le-Rideau: Zrcalo renesanse, dokumentarna serija
 11:15 Riječ i život
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Normalan život
 14:45 Znanstveni krugovi
 15:15 Manjinski mozaik: Sušni Sušci
 15:35 Potrošački kod
 16:05 Velika obitelj, serija
 17:50 Život je lijep
 18:15 Ono što jesam: Putujem, dakle postojim, dokumentarni serijal
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Vinkovačke jeseni - Državna smotra folklor, prijenos
 21:15 Hrabro srce, američki film
 00:10 Dnevnik 3
 00:30 Crna lista, serija
 01:15 Nevolje s Dickom i Jane, američki film
 02:45 Kod doktora, talk-show
 03:25 Skica za portret
 03:33 Manjinski mozaik: Sušni Sušci
 03:48 Riječ i život:
 04:18 Normalan život
 05:03 Dragocjeni biser, telenovela
 05:48 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 05:57 Najava
 06:00 Juhuhu
 09:55 Kućni ljubimci
 10:20 Visoke potpetice u slami, serija
 10:45 Dinastija, serija
 11:35 Dinastija, serija
 12:25 Patricijina grčka kuhinja
 12:50 Ubojstvo, napisala je - serija (R)
 13:35 Kakav je okus romance, američki film
 15:10 Svjetska vrela mladosti, dokumentarna serija

16:00 Regionalni dnevnik
 16:44 Stipe u gostima, humoristična serija 37
 17:24 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 17:57 Dolina sunca, serija
 18:45 Bitange i princeze, humoristična serija
 19:17 Bitange i princeze, humoristična serija
 20:00 Nacionalni parkovi: Ljepote prirode, dokumentarna serija
 20:45 Vrijeme na Drugom
 20:50 Košarka, EP - prijenos 1/2 finala
 22:41 Noć velikih borbi
 00:40 Sinovi anarhije
 01:25 Kakav je okus romance, američki film (R)
 02:50 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, informativna emisija
 07:00 Virus attack, animirana serija
 07:15 Tenkai vitezovi, animirana serija
 07:40 Sve u šest, magazin
 08:05 Pet na pet, kv
 09:15 Hitna služba, dramska serija
 10:25 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11:25 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12:35 Hitna služba, serija
 13:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 14:30 Big Brother, show
 15:30 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 21:00 Big Brother, show uživo
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Big Brother, show uživo
 23:20 Edison, akcijski triler
 01:20 Kuća voštanih figura, igrani film, horor
 03:20 RTL Danas, informativna emisija
 04:00 Kraj programa

SUBOTA
19.9.2015.

07:20 Najava
 07:35 Crna lista, serija
 08:25 Posljednji iz plemena Komanča, američki film - Ciklus klasičnog vesterna (R)
 09:45 Duhovni izazovi
 10:15 Prizma
 11:00 Kulturna baština
 11:15 Mali jezici Hrvatske, dokumentarni film
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:15 Nevolje s Dickom i Jane, američki film
 14:50 Hrabro srce, američki film
 17:45 Lijepom našom: Požega (1. dio)
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 7/39
 20:05 Nedodirljivi, francuski film
 22:00 Dnevnik 3
 22:25 Iza neprijateljskih linija, američki film
 00:10 Crna lista, serija
 01:00 Posljednji iz plemena Komanča, američki film - Ciklus klasičnog vesterna (R)
 02:20 Znanstveni krugovi
 02:50 Mali jezici Hrvatske, dokumentarni film
 03:20 Kulturna baština
 03:35 Duhovni izazovi
 04:05 Veterani mira
 04:50 Prizma - multinacionalni magazin
 05:35 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 05:57 Najava
 06:00 Juhuhu
 10:00 Umorstva u Midsomeru, serija
 11:30 Svjetska vrela mladosti, dokumentarna serija
 12:20 Kraljevske toplice: Trokut čeških toplica, dokumentarna serija
 13:10 Pustolovine u balonu: Šri Lanka, dokumentarna serija
 14:10 Tajni obožavatelj, američki film
 15:35 Kulinarske pustolovine Pete Mathias na jugu Francuske
 16:00 Popodne na Drugom:
 17:30 Prognani, serija
 18:20 Downton Abbey, serija
 19:10 Koncert zabavne glazbe
 20:02 Čovjek koji je spasio svijet, dokumentarni film
 21:48 Vrijeme na Drugom
 21:52 Graham Norton i gosti
 22:42 Dolina sreće, serija
 23:35 Dolina sreće, serija

00:30 Tajni obožavatelj, američki film (R)
 01:55 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas, informativna emisija (R)
 07:20 Mala sirena, animirana serija
 07:45 Lego Ninjago, animirana serija
 08:35 Sportske igre mladih, emisija za mlade
 08:50 TV prodaja
 09:05 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica (R)
 10:30 TV prodaja
 10:45 Cirkus, zabavna emisija
 13:05 TV prodaja
 13:20 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
 14:20 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija (R)
 15:20 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija (R)
 16:20 Big Brother, show (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:45 Big Brother, show
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Zvezdice, glazbeno-natjecateljski show
 22:45 Big Brother, show
 00:10 Lara Croft Tomb Raider 2: Kolijevka života, igrani film, avanturistički
 02:25 Astro show, emisija uživo
 03:25 RTL Danas, informativna emisija
 04:05 Kraj programa

NEDJELJA
20.9.2015.

06:30 Najava
 06:45 Klasika mundi: Ansambl Musica Antiqua Russica na 43. varaždinskim baroknim večerima (2013.) - talijanska glazba 18. st., 1. dio
 07:30 Crna lista, serija
 08:20 Koncentrično svjetlo, američki film - Zlatna kinoteka (R)
 09:55 Rijeka: Baptističko bogoslužje, prijenos
 11:00 Biblija

11:10 Pozitivno
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Labirint
 15:50 Mir i dobro
 16:15 Mušketiri, serija
 17:25 The Voice - Najljepši glas Hrvatske (R)
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 6/45
 20:00 Naše malo misto, dramska serija
 21:00 Diploma za smrt, serija
 21:50 Dnevnik 3
 22:15 Otkrivamo: Elton John, glazbeno-dokumentarni film
 23:00 Nedjeljom u dva
 00:30 Koncentrično svjetlo, američki film - Zlatna kinoteka (R)
 02:05 Popuna
 02:05 Labirint
 03:38 Mir i dobro
 04:03 Plodovi zemlje
 04:53 Rijeka: More
 05:23 Pozitivno
 05:48 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Vinkovačke jeseni - prijenos svečanog mimohoda
 10:45 Grantchester, serija
 11:30 Raj, serija
 12:25 Monty Don i vrtovi Francuske: Vrtovi moći i strasti (R)
 13:25 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
 14:25 Golf in the Kingdom, američki film
 15:50 Kuhanje u divljini: Sologne s Benjaminom Collombatom, dokumentarna serija
 16:40 Pjevaj moju pjesmu
 18:10 Seoska gozba: Razvođe kraj Drniša
 19:00 Vinkovačke jeseni - Državna smotra folklor, snimka predstave povodom otvorenja
 20:00 Bounty, američko-australski film
 22:10 Vrijeme na Drugom
 22:20 Moj dugi vrat, dokumentarni film
 23:15 Grantchester, serija
 00:00 Kalifornikacija, humoristična serija
 00:30 Uvijek je sunčano u Philadelphiji
 00:55 Šest stupnjeva, serija
 01:20 Šest stupnjeva, serija
 01:45 Noćni glazbeni program

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

05.15 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.00 Mala sirena, animirana serija
 06.25 Lego Ninjago, animirana serija
 07.15 TV prodaja
 07.30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 08.30 TV prodaja
 08.45 Big Brother, show (R)
 10.10 TV prodaja
 10.25 Lara Croft Tomb Raider 2: Kolijevka života, igrani film, avanturistički (R)
 13.35 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija (R)
 14.35 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 15.35 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.40 Zvezdice, glazbeno-natjecateljski show
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Big Brother, show
 21.30 Prometej, igrani film, znanstveno-fantastični
 23.50 Big Brother, show (R)
 01.15 Iza neprijateljskih linija 3, igrani film, akcijski
 03.30 Astro show, emisija uživo
 04.30 RTL Danas, informativna emisija (R)
 05.15 Kraj programa (R)

PONEDJELJAK
21.9.2015.

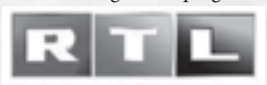

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:28 Capri, serija
 10:20 Plodovi zemlje
 11:15 Treća dob
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža - medicina / ponedjeljkom/
 15:15 Rijeka: More
 15:45 Naše malo mjesto,

dramska serija
 17:50 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Velika obitelj, serija
 20:55 Korijeni siromaštva: Solarne inženjerke, dokumentarna serija
 21:55 Otvoreno
 22:40 Dnevnik 3
 23:10 Prtljaga: Neki drugi dan, dokumentarna serija
 23:40 Dvorci Loire, dokumentarna serija
 00:35 Elitni odred: Danska, serija
 01:25 Twin Peaks, serija
 02:10 Kod doktora, talk-show
 03:00 Reprizni program
 03:03 Tatica u suknji, američki film
 05:03 Dragocjeni biser, telenovela
 05:48 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 05:57 Najava
 06:00 Juhuhu
 09:55 Draga Genevieve, dokumentarna serija
 10:20 Visoke potpetice u slami, serija
 10:45 Dinastija, serija
 11:35 Dinastija, serija
 12:25 Patricijina grčka kuhinja
 12:50 Ubojstvo, napisala je - serija
 13:35 Osamljeni jahač, američki film
 15:10 Kako urediti dom za prodaju, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:15 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
 17:40 Na zapovijed, glavni kuharu!
 18:05 Dolina sunca, serija
 18:50 Bitange i princeze, humoristična serija
 19:25 Magazin LP
 20:00 Čudnovate zgode iz prirode, dokumentarna serija
 20:52 Vrijeme na Drugom
 21:00 TV Bingo Show
 21:42 Tatica u suknji, američki film
 23:42 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:25 Lovci na natprirodno, serija
 01:10 Osamljeni jahač, američki film (R)
 02:30 Noćni glazbeni program

06.05 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.50 Virus attack 07.05 Tenkai vitezovi, animirana serija
 07.30 Sve u šest, magazin (R)
 08.05 Pet na pet, kviz (R)
 09.00 TV prodaja
 09.15 Hitna služba, serija (R)
 10.25 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11.25 Četiri vjenčanja
 12.20 TV prodaja
 12.35 Hitna služba, serija
 13.30 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija (R)
 14.30 Big Brother, show (R)
 15.30 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 21.10 Big Brother, show
 22.15 RTL Direkt
 22.45 Big Brother - bez cenzure, show
 23.10 Big Brother, show uživo iz kuće
 23.20 Dr. House, dramska serija
 00.15 Kost, serija
 01.05 CSI, serija (R)
 01.55 Kost, serija (R)
 02.45 Astro show, emisija uživo
 03.45 RTL Danas, (R)
 04.25 Kraj programa

UTORAK
22.9.2015.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:33 Capri, serija
 10:25 Dvorci Loire, dokumentarna serija
 11:20 Glas domovine
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Korijeni siromaštva: Solarne inženjerke, dokumentarna serija
 16:05 Velika obitelj, serija
 17:50 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2

20:00 Velika obitelj, serija
 20:55 Pogledi: Ja to ne radim namjerno, dokumentarni film
 21:50 Otvoreno
 22:35 Dnevnik 3
 23:05 Prtljaga: Nesanica, dokumentarna serija
 23:35 Dvorci Loire, dokumentarna serija
 00:30 Elitni odred: Danska, serija
 01:20 Twin Peaks, serija
 02:05 Kod doktora, talk-show
 02:55 Reprizni program
 03:13 Dobro došao kući, Roscoe Jenkinse - američki film
 05:03 Dragocjeni biser, telenovela
 05:48 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 05:57 Najava
 06:00 Juhuhu
 09:55 Draga Genevieve, dokumentarna serija
 09:55 Draga Genevieve, dokumentarna serija
 10:20 Visoke potpetice u slami, serija
 10:45 Dinastija, serija
 11:35 Dinastija, serija
 12:25 Patricijina grčka kuhinja
 12:50 Ubojstvo, napisala je - serija (R)
 13:35 Što sam sve učinio zbog ljubavi, američki film (R)
 15:10 Kako urediti dom za prodaju, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:15 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
 17:40 Na zapovijed, glavni kuharu!
 18:05 Dolina sunca, serija
 18:50 Bitange i princeze, humoristična serija
 19:25 Bitange i princeze, humoristična serija
 20:00 Gradovi budućnosti, dokumentarna serija
 21:00 Dobro došao kući, Roscoe Jenkinse - američki film
 22:50 Završni udarac, serija
 23:35 Zakon i red: Odjel za žrtve
 00:20 Lovci na natprirodno, serija
 01:05 Što sam sve učinio zbog ljubavi, američki film (R)
 02:30 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 07.00 Virus attack
 07.15 Tenkai vitezovi
 07.40 Sve u šest, magazin (R)
 08.05 Pet na pet, kviz (R)
 09.00 TV prodaja
 09.15 Hitna služba, serija (R)
 10.10 TV prodaja
 10.25 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11.25 Četiri vjenčanja
 12.20 TV prodaja
 12.35 Hitna služba, serija
 13.30 Shopping kraljica - nove epizode, lifestyle emisija (R)
 14.30 Big Brother, show (R)
 15.30 Horvatovi, serija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Shopping kraljica
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Horvatovi, serija
 21.10 Big Brother, show
 22.15 RTL Direkt
 22.45 Big Brother - bez cenzure, show
 23.10 Big Brother, show uživo iz kuće
 23.20 Dr. House, dramska serija
 00.15 Kost, serija
 01.05 CSI, serija (R)
 01.55 Kost, serija (R)
 02.45 Astro show, emisija uživo
 03.45 RTL Danas, (R)
 04.25 Kraj programa

SRIJEDA
23.9.2015.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:33 Capri, serija
 10:25 Dvorci Loire, dokumentarna serija
 11:17 Eko zona
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža - srijeda
 15:10 Jezik za svakoga
 15:20 Pogledi: Ja to ne radim namjerno, dokumentarni film
 16:10 Velika obitelj, serija
 17:50 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 7/39
 20:00 Velika obitelj, serija
 20:55 Putinovo skriveno blago, dokumentarni film
 21:55 Otvoreno
 22:40 Dnevnik 3

23:10 Ruke, dokumentarna serija
 23:40 Dvorci Loire, dokumentarna serija
 00:35 Elitni odred: Danska, serija
 01:25 Twin Peaks, serija
 02:10 Kod doktora, talk-show
 03:00 Reprizni program
 03:13 Slučajni junak, američki film
 05:08 Dragocjeni biser, telenovela
 05:53 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 05:57 Najava
 06:00 Juhuhu
 09:55 Draga Genevieve
 09:55 Draga Genevieve
 10:20 Visoke potpetice u slami, serija
 10:45 Dinastija, serija
 11:35 Dinastija, serija
 12:25 Patricijina grčka kuhinja
 12:50 Ubojstvo, napisala je - serija (R)
 13:40 Osuđeni bez presude, američko-njemački film
 15:05 Glazba, glazba
 15:10 Kako urediti dom za prodaju
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:15 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
 17:40 Na zapovijed, glavni kuharu!
 18:05 Dolina sunca, serija

18:50 Bitange i princeze
 19:25 Bitange i princeze
 20:00 S one strane magije s Lucom Langevinom, dokumentarni film
 20:50 Vrijeme na Drugom
 21:00 Slučajni junak, američki film
 22:55 Završni udarac, serija
 23:40 Zakon i red: Odjel za žrtve
 00:25 Lovci na natprirodno
 01:10 Osuđeni bez presude, američko-njemački film
 02:35 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
 07:00 Virus attack
 07:15 Tenkai vitezovi
 07:40 Sve u šest, magazin (R)
 08:05 Pet na pet, kviz (R)
 09:00 TV prodaja
 09:15 Hitna služba, serija (R)
 10:10 TV prodaja
 10:25 Mijenjam ženu
 11:25 Četiri vjenčanja
 12:20 TV prodaja
 12:35 Hitna služba, serija
 13:30 Shopping kraljica - (R)
 14:30 Big Brother, show (R)
 15:30 Horvatovi, (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Shopping kraljica
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Horvatovi, serija
 21:10 Big Brother, show
 22:15 RTL Direkt
 22:45 Big Brothe

23:10 Big Brother
 23:30 Dr. House, serija
 00:25 Kost, serija
 01:20 CSI, serija (R)
 02:10 Kost, serija (R)
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas, (R)
 04:40 Kraj programa

ČETVRTAK 24.9.2015.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:28 Capri, serija
 10:20 Dvorci Loire, dokumentarna serija
 11:15 Bila jednom crvena mlina, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža/ znanstveni četvrtak
 15:10 Jezik za svakoga
 15:20 (Samo kulturno, molim)
 16:05 Velika obitelj, serija
 17:50 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Velika obitelj, serija
 20:55 Ono što jesam: Život je igra, dokumentarni serijal

21:45 Otvoreno
 22:20 Dnevnik 3
 22:50 Ruke, dokumentarna serija
 23:20 Dvorci Loire, dokumentarna serija
 00:15 Elitni odred: Danska, serija
 01:05 Twin Peaks, serija
 01:50 Kod doktora, talk-show
 02:40 Reprizni program
 03:13 Boksac, američki film
 05:03 Dragocjeni biser, telenovela
 05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:55 Draga Genevieve
 09:55 Draga Genevieve
 10:20 Visoke potpetice u slami, serija
 10:45 Dinastija, serija
 11:35 Dinastija, serija
 12:25 Patricijina grčka kuhinja
 12:50 Ubojstvo, napisala je - serija (R)
 13:40 Vrijeme za sjećanje, američki film (R)
 15:05 Glazba, glazba
 15:10 Kako urediti dom za prodaju
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima
 17:15 Junak u kuhinji
 17:40 Na zapovijed, glavni kuharu!
 18:05 Dolina sunca, serija
 18:50 Bitange i princeze
 19:25 Bitange i princeze
 20:00 Karipsko more

sa Simonom Reeveom, dokumentarna serija
 20:59 Vrijeme na Drugom
 21:05 Boksac, američki film
 22:56 Završni udarac, serija
 23:40 Zakon i red: Odjel za žrtve
 00:25 Lovci na natprirodno
 01:10 Vrijeme za sjećanje, američki film (R)
 02:35 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
 07:00 Virus attack
 07:15 Tenkai vitezovi
 07:40 Sve u šest, magazin (R)
 08:05 Pet na pet, kviz (R)
 09:15 Hitna služba, serija (R)
 10:25 Mijenjam ženu
 11:25 Četiri vjenčanja
 12:35 Hitna služba, serija
 13:30 Shopping kraljica (R)
 14:30 Big Brother, show (R)
 15:30 Horvatovi, serija (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Shopping kraljica
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Horvatovi, serija
 21:10 Big Brother, show
 22:15 RTL Direkt
 22:45 Big Brother
 23:10 Big Brother
 23:20 Dr. House, dramska serija
 00:25 Kost, serija
 01:20 CSI, serija (R)
 02:10 Kost, serija (R)
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Moirišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Boja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18.15 Vojvođanski tjedan
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

DEJANA RUDIĆ BALAŽEVIĆ, ODGOJITELJICA U VRTIĆU U DONJEM TAVANKUTU

Selo tu oko nas

Dejana voli svoj poziv i ne bi ga mijenjala ni za što na svijetu, niti za bilo koji drugi, kaže u razgovoru za HR. Završila je Višu školu za obrazovanje odgojiteljica u Subotici. Uposlena je kao odgojiteljica u vrtiću u Donjem Tavankutu već 11 godina, u hrvatskom odjelu.

»Još kao mala djevojčica uvijek sam razmišljala i pričala o tome kako ću biti odgojiteljica i raditi u vrtiću s malom djecom, a to mi se i ostvarilo. Iznimno volim svoj posao i ne bih ga mijenjala ni za koji drugi.«

ŽIVOT NA SELU

Živi na selu, odrasla je na selu, voli selo i sve što ga čini i što ga ispunjava. Sve ono što nam selo daje i uzima, sve ono za čim ponekada sa sjetom čeznemo, ali smo ga, velika većina nas, i napustili. U nekima od nas su ostala samo sjećanja, i to je lijepo, da se ne zaboravi, ali neki taj život još uvijek žive, možda na malo suvremeniji način, ne možda nego sigurno, no ipak je tu, taj mir, te tradicije, način života koji se ne da i neće tek tako lako izbrisati.

Zato vjerojatno Dejana smisao i nalazi u življenju na selu i svome poslu. Nije da Dejana nije nigdje putovala, ali se ipak vraćala i vratila se tu na svoje, gdje voli i očito pripada.

»Živim u Maloj Bosni, točnije u jednom malom naselju Kucura, a radim u Tavankutu, svom rodnom mjestu, pa svaki dan putujem. To mi uopće ne pada teško. Volim živjeti na selu. Odrasla sam u obitelji s mamom **Janjom** i ocem **Marinom**, u kojoj se uvijek puno radilo. Oni su vrlo vrijedni i radni ljudi. Svoju posvećenost poslu i osjećaj za prave obiteljske i ljudske vrijed-

nosti prenijeli su i na mog brata **Darka** i mene. Posla je bilo, a i ima ga puno, bilo u voćnjaku, vrtu ili dvorištu. Na salašu se uvijek ima što raditi, tko hoće. Iako sam se udala i dalje svakog vikenda dolazim sa svojom obitelji kod roditelja i pomažemo im što god zatreba. To mi pričinjava zadovoljstvo, a i mojoj djeci pruža mogućnost da slobodno trče na otvorenom i druže se s djecom moga brata. Jako se vole.«

Ovo potvrđuje samo gore navedeno, tko se rodi i živi na salašu, taj se teško odvaja od njega, ili bolje rečeno, voli ga još više kad ga napusti, a ako je tu još i obitelj koja tome još više pridonosi, nema razloga da se želi nešto bolje. Dejana voli salaš, voli pomagati i uživati u svemu što on pruža, iako zna nekada biti i teško, njoj i njenoj obitelji to nije.

VRIJEME ZA RELAKSACIJU

Život na selu je relaksira, u to vjerujemo, mnoge relaksira, pa što smo onda napustili tolike salaše, vrijedi se zapitati, i što se sada mnogi nastoje vratiti, no to je neka opsežnija i duža priča, o kojoj će se još dugo govoriti i pisati.

»Na neki način me to relaksira i opušta, pomaže da se odmorim od svakodnevnih obveza oko djece i posla. To je moja terapija. U braku sam sa suprugom **Damirom** već 5 godina. Imamo dvoje djece, sina **Matiju** kojemu su 2,5 godine i kćerkicu **Ivu** koja je 1,5 godinu.«

»Kao i svaka druga mama koja živi na selu, imam problem s čuvanjem djece dok smo suprug i ja na poslu. Naravno da bez baka servisa ne bismo mogli

ništa. I jedna i druga baka nam pomažu u čuvanju djece. Matiju ćemo ove godine upisati u vrtić, nadam se da će onda biti malo lakše, a Ivu će i dalje čuvati baka, moja svekrva. Velika pomoć mi je i to što osim čuvanja djece baka skuha ručak i za nas, ako ja ne stižem.«

Malo da spomenemo i supruga Damira, koji je također prisutan u obiteljskim poslovima i vjerojatno s Dejanom puno pomaže i pridonosi svojim radom kako kod svoje obitelji, tako i kod supruginih roditelja. Dejana na sve ovo dodaje:

»Moj suprug Damir je pekar po zanimanju i pored našeg posla bavimo se malo i voćarstvom. Imamo zasađene šljive, tako da ljeti imamo pune ruke posla. Kada se završi berba šljiva nastavljamo pomagati u berbi jabuka, mome bratu. Pored obve-

za oko djece i svih tih poslova ne ostaje mi puno vremena za sebe. No kada ipak uhvatim trenutak za sebe, tada volim raditi ručni rad, heklati ili kreirati torbe i slično. Naročito me opušta i njegovanje sobnog cvijeća, kojeg imam dosta u svojoj kući.»

Kada pogledamo ovu priču i ove redke, jasno je da nije nikada bio, niti će biti, lagan život na salašu, ali će pružati uvijek ono nešto što grad niti ima, niti će ga ikada imati. A neki budući planovi?

»Što se tiče planova za budućnost, dakako da ih ima. Ali, dok su mi djeca tako mala, ona su na prvom mjestu i za sada mi je najvažnije biti s njima i posvetiti im maksimalnu pažnju i skrb. A kad oni malo odrastu, onda će doći na red i ostalo...«

A kako se na salašu uvijek nešto dobro kuha, bilo starinsko jelo ili moderno, evo i jednog recepta od DeJane, tj. recept jela koje njen sin Matija, kako kaže, obožava jesti, no naravno vole ga i drugi ukućani.

Branka Dulić

DIJELIMO S VAMA RECEPT !

BUREK S MESOM I GLJIVAMA

Potrebno je pola kg tankih kora.

Prva fila: pola kg mesa izdinstati s većom glavicom luka. Dodati pola kg šampinjona i sve zajedno pirjati na laganoj vatri. Sol i papar po ukusu dodati.

Druga fila: 3 jajeta izmutiti, dodati jedno kiselo vrhnje i 4 dl mlijeka, malo ulja i sve zajedno izmiješati.

Tepsiju namazati uljem i slagati: dvije kore – prva fila malo ulja, kora, druga fila i tako dok se ne potroši fila. Od gore malo zaliti drugom filom i peći.

Dobar tek!

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na osnovi članaka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl. glasnik RS« br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nosilac projekta JKP VODOVOD I KANALIZACIJA, Subotica, Trg Lazara Nešića br. 9/a, podnio je dana 11.09.2015. godine pod brojem IV-08-501-301/2015, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: *Rezervoar i crpna postaja u naselju Mirgeš*, na katastarskoj čestici 593/2 KO Tavankut, Ulica Slobodana Principa Selje bb, Ljutovo (46.068372°, 19.528264°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nosioca projekta može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirani organi, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

KULINARSKI NASTUP »KRALJICA BODROGA« Svečani petrovdanski ručak

Članice Ženske pjevačke skupine *Kraljice Bodroga* KUD-a Hrvata *Bodrog* iz Monoštoru sudjelovale su u show programu Osječke TV *Alaj kuvam i kuvati znadem*. »Odabrali smo pokazati kako se u Monoštoru kuha za Petrovdan, 29. lipnja, kada je u Monoštoru proštenje. Suradnju s Osječkom TV uspostavili smo prigodom našeg gostovanja kada smo u studiju Osječke TV snimali emisiju *Slavonsko veselje*, zatim su Osječani kod nas 13. svibnja snimali emisiju *Šokadijo u srcu te nosim* i tada je rođena ideja o našem sudjelovanju u emisiji *Alaj kuvam i kuvati znadem*. Drago mi je da smo od Monoštoraca čule samo pozitivne komentare na naše predstavljenje«, kaže **Anita**

Dipanov. A ono što je tradicija u Monoštoru za Petrov je spremanje janječeg paprikaša za ručak (domjenak), a za to je bila zadužena **Eva Pašić**. »Važno je da meso bude mlađe, da bi se paprikaš prije skuhaio. Ali to nekada nije bio problem, jer je u selu skoro svaka kuća držala ovce, tako da je običaj bio da se za proštenje sprema janjeći paprikaš. Prvo se proprži dosta luka, zatim se dodaje meso, koje se prži s lukom. Dodaje se zatim monoštorska sitna, slatka paprika i po koja feferona. Nalije se voda i ostavi se da krčka, oko sat i pol do dva sata. Naravno kuha se na štednjaku na loženje. Uz taj paprikaš služi se kruh, također domaći«, kaže Eva Pašić. A pravog svečanog ručka nema bez juhe, a Anica Pašić spremala je pileću juhu. »Pile se kuha u juhi i kada juha skoro bude gotova meso se izvadi iz juhe i bataci, zabataci i krila se uvaljaju u brašno i jaja, peku se i služe uz kupus salaticu. Ostatak mesa služi se uz sos od višanja koji je obvezno na trpezi bio za Petrovdan«, kaže Anica Pašić i dodaje kako je za potrebe emisije *Alaj kuvam i kuvati znadem* spremila i lezi baku s krumpirom. Ali to nije bilo sve što su vrijedne Monoštorke spremile. Bila je tu i svatovska torta od 40 jaja, linzeri, slane pogačice. Pa neka još netko kaže kako *Kraljice Bodroga* znaju samo pivati.

Z. V.

POGLED S TRIBINA

Sumrak

Prije samo mjesec dana, kolovoz je žario svojom toplinom i svjetlinom jakog ljetnog sunca. Nogometna reprezentacija Hrvatske je bila prva na tablici svoje H kvalifikacijske skupine za odlazak na Europsko prvenstvo, a košarkaška reprezentacija Hrvatske je nizala pripremne pobjede pred predstojeći EP. Danas,

na pragu nove jeseni, iako sunce ponovno snažnije sija, kao da je nastao sumrak.

Nogometašima su se dogodili Azerbajdžan i Norveška, košarkašima Gruzija i Češka. Izbornik **Niko Kovač** je već smijenjen, **Velimir Perasović** je sam ponudio svoju ostavku.

Dvije stvari su zajedničke za ova dva nesretna događanja u dva najpopularnija hrvatska momčadska sporta.

Prvo. Niti Azerbajdžan, ni Norveška nisu momčadi prve nogometne lige, kao što to nisu ni Gruzija i Češka u košarkaškom svijetu.

Drugo. Po svojim velikim imenima, koja igraju u najboljim europskim i svjetskim momčadima, obje hrvatske nacionalne selekcije daleko nadmašuju rivale koji su ih posve deklasirali i na određeni način sportski ponizili. Osobito je to bio slučaj kod košarkaša.

I što sad?

Što se tiče nogometaša, oni još imaju prigodu ispraviti i popraviti počinjenu štetu. Slijede još dva kvalifikacijska susreta (Bugarska doma i Malta u gostima) i s »očekivanih« šest bodova čekati ishod susreta između Italije i Norveške, kao i ostalih kvalifikacijskih susreta u ostalim skupinama. U najgorem slučaju slijede još susreti u baražnom doigravanju za plasman na Euro u Francuskoj sljedeće godine.

A košarkašima preostaje novi početak. Analiza i sagledavanje činjeničnog stanja, a potom razdoblje konsolidacije redova (novi izbornik?) i razmišljanje kako ispraviti razloge koji su doveli do rezultatskog kraha na Europskom prvenstvu u Francuskoj.

Sumrak je nad nogometnim i košarkaškim svodom, ali poslije svake tmine dolazi svjetlost.

I novi dan.

Novi početak.

D. P.

NOGOMET

Pobjede vodećih

Nakon početnog rezultatskog posrtanja, sve tri najjače hrvatske momčadi ponovno pobjeđuju i drže vrh tablice 1. HNL. Prvak *Dinamo* je u gostima deklasirao *Lokomotivu* (4:0), *Rijeka* je bila bolja od *Istre 1961* (1:0), a *Hajduk* je istim rezultatom svladao *Zagreb*. Ostali rezultati 9. kola: Osijek – Inter 3:1, Slaven – Split 1:1. Tablica 1. HNL: Dinamo 19, Rijeka 17, Hajduk 16, Split 15, Lokomotiva, Slaven, Istra 1961, Inter 10, Osijek 8, Zagreb 3.

TENIS

Čilić zaustavljen u polufinalu

Branitelj naslova na US Openu **Marin Čilić** poražen je u polufinalu protiv **Novaka Đokovića** (0:6, 1:6, 2:6), novog šampiona posljednjeg Grand Slam turnira sezone koji je u finalnom susretu nadvisio Švicarca **Federera** (6:4, 5:7, 6:4, 6:4).

Brazil – Hrvatska

Marin Čilić je zbog ozljede gležnja odustao od nastupa pa će Hrvatska Davis cup vrsta biti oslabljena u susretu doigravanja za ostanak u Prvoj svjetskoj jakosnoj skupini protiv Brazila, koji se igra ovoga vikenda u Florianopolisu. Prvi reket će biti **Borna Ćorić**, a drugi **Ivan Dodig**. Ostatak brazilske ekspedicije čine **Franco Škugor** i **Mate Delić**.

KOŠARKA

Blamaža protiv Češke

Iako su pred EP u Francuskoj pretendirali na jednu od medalja, košarkaši Hrvatske su teškim porazom od Češke (59:80) završili natjecanje već u osmini finala. Nakon poraza izbornik **Perasović** je ponudio ostavku.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel.: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju.

Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čačkire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marama, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marama, pregače, ponjaviceevce, čaršavi, muške čačkire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 062 788924.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićeva naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali traktor-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Prodaje se apartman 36 m² u Jadranovu 5 km od Crikvenice. Tel.: 024 4527499 ili 064 1839591.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 25. 9. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hredirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

VOJVOĐANSKA KUPALIŠTA I IZLETIŠTA

Bezdan Šebešfok i Bajski kanal

Bezdan je raj za posjetitelje sklone kupanju, kampiranju, lovu i ribolovu. Od brojnih raspoloživih kupališta najzanimljivije je na Velikom bačkom kanalu, na početku vikend naselja Šebešfok, smještenog između Bezdana i Dunava. Ovo malo, ali vrlo lijepo uređeno kupalište s malim dječjim igralištem napravio je vlasnik prve vikendice u nizu. Nije ga napravio samo za sebe, kupalište s toboganom slobodno koriste i drugi, ne samo vikendaši, nego i ostali Bezdanci, a i namjernici koji zastanu kad s ceste vide ovu bajkovitu sliku. U blizini je i čarda Šebešfok, u kojoj se priprema kvalitetan riblji paprikaš, i to u kotliću, u prirodi, s domaćim rezancima. U okruženju od četiri kilometra oko čarde moguće je organizirati i lov s

profesionalnim vodičima, a ribolov je moguć gotovo na svakom koraku. Na dva kilometra od Bezdana protiče i Bajski kanal, s obalama obraslim trskom i mnoštvom lokvanja koji pružaju sklonište skoro svim ribljim vrstama. Kanal je okružen šumom Karapandža. Bajski kanal slovi za najčistiju kanalsku vodu u Srbiji. Upravo ukrasi u obliku lokvanja i mnoštva ribe ovog vodenog dragulja, kako ga neki nazivaju, odlika su čistih voda. Još 1700. godine kanal je ustvari bio dio toka Dunava, a kada je ova moćna rijeka promijenila svoje korito, Bajski kanal je ostao odsječen od svojeg izvora. To je riješeno prokopavanjem korita kod Baje i kod prevodnice Šebešfok. Bajski kanal ima prekrasna kupališta. Skoro cijelom duljinom kanala protežu se i brojni dokovi, vrlo pogodni za ulazak u vodu, a napravljeni su od strane mještana okolnih sela. Uz obalu se mogu vidjeti i brojni drveni čamci koji se koriste za ribolov, ali i za opuštajuće vožnje kanalom. Sezona kupanja počinje dosta rano, jer se voda brzo ugrije i postane vrlo ugodna za kupanje. Oko kanala su izgrađene brojne vikendice, koje su pravi mali raj za one koji znaju uživati u prirodi i svježem zraku. Vode Bajskog kanala su poznate po ulovu kapitalnih primjeraka šarana i amura, čak i težine od 15 kg. Najpoznatiji teren za lov amura je Šira koja se nalazi u blizini Bezdana, kao i tereni oko Bačkog Brega, a lovi se i štika, som, smuđ, te krupna babuška, terpan, bucov i sve vrste bijele ribe.

Ivan Andrašić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Ne daj Bože nikom....

Piše: Branko Ivković

Faljniš čeljadi moja, ja sam se sad jevo baš niki nasikiro, ta kako i nebi kad sam pročitao o ostajanju brez posla u novinama, sav sam se niki nakustrešijo kugod Josin zeljov kad oće uvatit za nogavicu. Niste čitali? Av što tamo ima napisana lipa

pripovitka, te ne triba obraćat pažnju, ne bit pod sekiracijom, oni to sad zovedu »stres«, pa triba bit kreativan, stvarat ovo, pa stvarat ono... samo pitam ja vas kako i mož tako štogod kogod ko je pismen i pametan štogod tako i napisat. Na priliku vite vako. Kako da se čovik ne sekira kad moždar nema čim dicu naranit jal škularit, kako mož »stvarat« kako nas svituju ako nemade ni Božjeg marijaša u buđelaru, pa svi znamo da ako nemaš ništa za uložiti ne mož ništa ni stvorit, odčeg? »Sve je to lipo, veli mi Joso još s taraba, al ti što su to pisali i njima slični se ne sekiradu moj rođo za nas sirotinju, boli nji da izvineš livi čukalj što si jeto ti na priliku dvared već osto brez posla, a o tim stvaranju možedu divanit oni što su na državni jaslama imali po dvi tri radničke plate pa su štogod i našporovali, a ne mi što nam posli noge odastrag u čakšire nisu dali ni socijalno, kažu »imate zemlje«, a mi toliko zemlje imademo da taman možmo kad je prodamo kupit kriptu da imademo di kad odapnemo od gladi, jel nečuj bože štogod nagazdujemo sa sobom.« Ja ga gledim onako iz daljeg i popriko, no ne možem kast da nije u pravu, ta šta je još lipog ostalo za nas s priko pedest lita i priko trist godina službe, a uvik na nikoj zategi, te je bila ekonomska stabilizacija kod bajage osamdeseti, plate uvik u šporovanju, pa onak taj proklet rat devedeseti, a kad su onda uzjašili na nas sirotinju i zategli kajase, ta sićate se i vi, ja dok nisam oćo odaleg iz Ivković šora na pecu dignit novce nisam dobijo za nji di koji forint, a marke nisam ni sanjo, da nisam išo ovom mojom biciglom lipo ne bi imo ni za omnibus a kamol štogod drugo. Ni nam lipče ni sad posli dviiljadite, prvo smo se vijali, rušili varoši, pondak je bilo toliko obećanja da će bit meda i mlika, kad ono ja dobijo otkaz, a moju fabriku oto niki političar iz novog vrva i njegova gospoja, eto ti pravde. Koji kako sam se zaposlijo, a sad jopet posli još šest lita nogom odastrag. I di sad pitam ja vas? Ono malo svita ozbiljijeg što me poznalo sad okreće glavu i kugod da sam se ošugo, jel kome dužan, a nisam borme nikom, valjdar se boje da ću i iskat štogod. No dosta je vakog divana, biće šta bog dade, bar kriptu ne moram kupovat, ostala mi od baće, neg jel se vi spremate na proštenje u Mirgeš? Ja borme već nama-zo lanac kenjačom, to se za Mirgeš mora, tamo je pisak samo taki, oma će pojist lanac i zube, al imade pisak i dobri strana, vino imadu Mirgešani samo tako, a i znadu lipo svirat, bilo je zdravo lipo u nedilju na smotri tamburaša. Ajd zbogom, vidimo se pod križom u Mirgešu.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Jel nema posla jel se ne bi radilo

Bač Iva i njegova sili za Bfruštuk. Udesili i radijon, volju znat šta ima novoga. Baš divani direktor veće škole iz varoši, jako se žali. Veli lipo uspijo obrlatit sve u općine, al i nike strancke što ko nji pravu fabriku cipela i sporazumijo se da se 30 dice ubiliži i u njegove škole uči za šustere. Amenovala to i država. Vaj strancki bi ji uzo u nadnicu u njegovu fabriku oma ščim svršu škulu. Sve to lipo izgledalo, al ka je došlo vrime da se ubiližu, ispalo da ni jedno dite ni tilo učit za šustera. Jel nisu tili, jel jim dade i matere nisu dali. »Ne znam, al kanda bi danas svi tili da jim dica budu gospodari. Samo, ka se makneš malo dalje o naše selendre u bilo koju veću varoš, žalosno je ka vidiš koliko je dice posvršavalo najveće škole, pa nemu posla. I onda šta će, ku će, neg u kelnerisanje. A u varoši bircuza na svakomu koraku, pa onda triba i dosta kelnera. E, onda svi ti izučiti doktori, anđeliri, fiškalji, učitelji i ko zna o koje fele ne, tacne u šake, pa posluživu goste. Nadnice jim baš i nisu Bog zna kake, al uvijek ostane malo radaša, pa su zadovoljni«, veli njegova priko zalogaja. »Pa, sad, ne znam kako možu bit zadovoljni? Koji su očin učili te velike škole, ako već volju kelnerisat? Mogli u kelnere i u osamnajst, a ne učit škole do dvajspešest, pa onda tacnu u šake. Pa vada čeljade uči nu škulu što volji, a ne samo da imade veliku škulu, a da ne radi izučito. Bome, koliko vidim, imade tu i dosta taki što bi mogli dobit posla kojega su izučili. Eto, u puno sela fali i doktora i učitelja, pa bi mogli radit tamo, al njima se ne ostavlja varoš. Lipo se već navadili na gospocki život, pa šta će tamo di se urani kad pitlovi zakukuriču? U varoši zaminjili dan za noć. Danas se na igranku ide u vrime ka smo mi išli natrag, jel ako je dada reko da do po noći moraš bit doma, tu se ni smilo zakasnit ni tren. Oma u drugu subotu za te nema igranke. A sad sa igranke dojdju ujtru u pešest, nusput ko pekara sidnu na bešunk o jendeka, pojidu burek jel no što se sramocki zove, to jim vada večera, pa onda cili božji dan prispavu. Fruštukuju istom pridveče, a ruču ka mi već ispolegamo. I još matere cili dan odu na prsta, da ne probudu dite. Do bi ja i takima dicama i takima materama«, veli bač Iva i izdune bukaricu katarke. »Ta neka tako, ne može niko osim svita. Svako gleda kako radu drugi, pa ne bi ni da se njegovo dite obaškata. Tako ti je i zote tvoje šustere. I sama bi rekla ditetu da to ne ide učit, jel će zauvik bit strancki sluga. Gle samo, va država ne da našem čoveku da pošteno radi. Svi se samo otečaju ko će se bolje ulagat stranckima, pa jim još i plaću da otvaru fabrike ko nas. Vi su ope mudrike, pa i sami vidu koliko jim se rabadžija nudi, a ni ne pitu za nadnice. Zoto se ko nas i radi za podništ«, veli njegova i zagrada se kroz pendžer.

Piše: Ivan Andrašić

18. rujna 2015.

MISLI POZNATIH

- **Neruda:** Ne jadikuj mnogo nad sitnim bolima, jer sudbina bi mogla početi liječiti te krupnima.
- **Phillips:** Čovjek koji ne pravi pogreške obično ne radi ništa.
- **Tagora:** Najbolja uporaba riječi je šutnja.

KVIZ

Dunja Rihtman – Auguštin

Koje godine i gdje se rodila hrvatska etnologinja **Dunja Rihtman – Auguštin**?

Gdje je maturirala i završila Filozofski fakultet?

Čime se bavila prije znanosti?

Koje je značajne dužnosti obnašala?

U čemu se ogleda njezin znanstveni utjecaj u Hrvatskoj?

Gdje je sve predavala kao gost – predavač?

Koja su neka od njezinih najpoznatijih djela?

Gdje je i kada umrla Dunja Rihtman – Auguštin?

Umrle je 4. studenoga 2002. godine u Zagrebu.
Struktura tradicijskog mišljenja, Etnologija naše svakodnevice...
Sten, Rimu, Ljubljani, Varšavi, Krakovu, Budimpešti i Baselu.
Učiteljica je na osuvremenjivanju etnoloških i kulturnoantropoloških pristupa.
Novinarstvu.
Bila je predsjednica Instituta za narodnu umjetnost i predjednica Hrvatskog etnološkog društva.
U Zagrebu.
Rodila se 6. rujna 1926. godine u Sušaku.

FOTO KUTAK

Posljednja berba!

VICEVI

Sretnu se dva stara prijatelja na ulici u godini 2045.

Prvi upita:

- Kuda nosiš ta vrata, prijatelju?

Drugi će na to:

- Nisu to vrata, prijatelju, to je novi Samsung S49!

Pita Ivica svog prijatelja:

- Što si uzeo ženi za rođendan?

- 100 eura – odgovori ovaj.

- Pa što to?

- Nije imala više!

NOGOMET

Sigurna pobjeda

SUBOTICA – Najstariji klub u državi *Bačka 1901* pobjedom protiv *Železničara* (2:0) osvojio je nova tri boda i primakao se vrhu tablice Srpske lige skupina Vojvodina. S osam osvojenih bodova crveno – bijeli zauzimaju sedmo mjesto, sa samo dva boda manje od vodećih momčadi, a priliku za novi napredak na tablici imat će u subotu 19. rujna kada gostuju kod *Borca* iz Sakule.

Važni bodovi

TAVANKUT – Jedan gol *Tavankuta* je bio dovoljan za pobjedu protiv *ŽAK*-a i tri nova boda s kojima je domaća momčad skočila na četvrto mjesto tablice *Bačke lige*. U sljedećem, 6. kolu u subotu 19. rujna *Tavankut* će biti gost *Sloge* u Čonoplji.

Nemilosrdni Sončani

SONTA – Sončani su u trećem kolu *Međupćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci* na svojem stadionu dočekali ekipu *Telečke* iz istoimenog mjesta. Već u 7. minuti Dinamo je načio goste pravim eurozgoditkom kapetana *Gala*, a u 13. je *Đanić* realizirao opravdano dosuđeni jedanaesterac. U nastavku plavi su bili puno efikasniji. Ulazak *Klipe* i *Durakovića* ubrzao je igru *Dinama*, kojem nejak gosti nisu mogli parirati. S još 4 pogotka *Durakovića*, 2 *Miličića* i 2 *Tadijana* napunili su mrežu gostujuće ekipe do vrha, uz konačnih 10:0 (2:0). U novom šokačkom derbiju Sončani će u nedjelju gostovati u Monoštoru.

I. A.

TENIS

TK Spartak prvak i viceprvak države

BEOGRAD – Pobjedom u finalu od 3:1 protiv *Dinama* iz Pančeva, ženska ekipa do 14 godina TK *Spartak* u sastavu: **Anđela Skrobo-**

nja, **Anđela Vidović**, **Aleksandra Stanković** i **Vanja Vidanović** osvojila je naslov prvakinja države. Muška ekipa je bila nadomak naslova, ali je poražena u finalu od vršnjaka iz *Crvene zvezde* s 3:2.

ŠAH

Pobjeda za povijest

SUBOTICA – Vodeća momčad *Međupćinske šahovske lige sjeverna Bačka*, ŠK *HASK Zrinjski* u derbiju prvenstva savladao je ŠK *Bačku* iz Pačira rezultatom 6:2 i osigurao prvo mjesto koje vodi u viši rang natjecanja – Sjevernobačku ligu. Pobjede su ostvarili: **Nikola Skenđerović**, **Stipan Marjanušić**, **Zlatko Engi**, **Janoš Farkaš** i **Dragan Godar**, dok su po pola boda svojoj momčadi donijeli **Stipan Godar** i **Antal Hegediš**. Jedini poraženi bio je **Mirko Mlinkov**. U posljednjem ligaškom kolu slijedi gostovanje kod ŠK *Segi* iz Bajše.

RUKOMET

Prva pobjeda u SEHA ligi

SUBOTICA – Nakon dva uvodna poraza na gostovanjima protiv objektivno jačih protivnika, momčad *Spartak Vojputa* je u subotu

na svom parketu dočekala *Borac* iz Banjaluke i zabilježila prvu pobjedu u novoj sezoni regionalne *SEHA* lige. Debitanti su prikazali solidnu partiju, slaveći pobjedu od 32:29. U subotu 19. rujna od 19 sati u subotičkoj Dvorani sportova gostovat će *Nexe* iz Našica.

BICIKLIZAM

Dolai prvak Balkana

EDIRNE – Mladi biciklist subotičkog *Spartaka* **Dimitrije Đolai** osvojio je naslov juniorskog prvaka Balkana u utrci na kronometar voženoj u Edirneu u Turskoj. Zlatnu medalju donio mu je pobjednički rezultat u vremenu od 30 minuta i 28 sekundi.

SUSRETI NOGOMETNIH EKIPA IZ SRIJEMA U RUMI

Druženje u duhu sportske tolerancije

Hrvatsko kulturno društvo *Matija Gubec* iz Rume i župa Uzvišenja svetog Križa, bili su domaćini susreta nogometnih ekipa iz Srijema. Ovi nogometni susreti se već tradicionalno održavaju svakog rujna pred blagdan i crkveni god župe Ruma, Uzvišenje svetog Križa. Susreti nogometaša, članova hrvatskih udruga iz Srijema, održani su u nedjelju 13. rujna, a na susretima je sudjelovalo pet ekipa: dvije ekipe iz Rume, ekipa iz Srijemske Mitrovice, Ljube, Petrovaradina i Zemuna. Ovoga puta Rumljani su odlučili da turnir ne bude natjecateljskog karaktera, nego da to budu susreti nogometaša na kojima će prevashodni cilj biti druženje, prilika da se članovima hrvatskih udruga omogući stjecanje novih prijatelja.

U DUHU TOLERANCIJE

Prijateljska atmosfera bila je i na nogometnom terenu NK *Jedinstva* u Rumi. Sve utakmice odvijale su se u prijateljskom duhu, bez sudaca. Prema riječima sudionika, rezultat nije ovoga bio u prvom planu. Važno je bilo sudjelovanje, druženje i sklapanje novih prijateljstava, što i jest cilj ovog sportskog natjecanja. Inače, turniri u malom nogometu održavaju se 5 do 6 puta godišnje u raznim gradovima Srijema, a osim sportskog druženja jedan

od važnih ciljeva je i očuvanje hrvatskog identiteta i njegovanje sportskog duha kod mladih ljudi: »Ovoga puta smo pokušali napraviti nešto malo drugačije. Do sada su se uvijek održavali turniri natjecateljskog karaktera. Imali smo priliku doživjeti neprijatnost na jednom od tih turnira i smatrali smo da nema potrebe da se ovakvi događaji pretvaraju u određene neprijatnosti. Riješili smo krenuti u nekom drugom smjeru. Tako da su ovo bili nogometni susreti gdje nije bilo važno tko je prvi a tko posljednji. Dakle, svi smo jednaki, želja nam je bila provesti zajedničko popodne, družiti se, da se ljudi malo više upoznaju i požele ponovno se vidjeti. To je ovoga puta bio naš moto i vidjet ćemo da li će domaćini na sljedećem turniru, koji će biti održan u Petrovaradinu, krenuti ovim putem ili nekim drugim. Zadovoljni smo kako su danas susreti prošli u potpuno prijateljskom duhu i druženju. Ovo je jedan od načina da ljudi sa sličnim navikama i sa sličnim uvjetima života, problemima i obvezama, mladi ljudi i nešto stariji, razmijene iskustva i učvrste nova prijateljstva. Također se nadamo i da će mladi nastaviti ovu tradiciju okupljanja nogometnih ekipa u Rumi i njegovati ovaj duh tolerancije«, rekao je **Pavle Škrobot**, predsjednik HKPD-a *Matija Gubec* iz Rume. Inače, u ovoj hrvatskoj udruzi u Rumi već

devet godina uspješno radi sportska sekcija. U njoj se okupljaju mladi i stariji sportaši okupljeni u sekcije nogometa, stolnog tenisa i šaha: »Cilj nam je okupljati našu omladinu i da se ona druži u bilo kom segmentu. Kod nas dolaze mladi u tamburašku i sportsku sekciju i mogu reći da sam zadovoljan jer je veoma dobar odaziv. Što se tiče nogometnog turnira, do sada se veliki akcent stavlja na sportske događaje natjecateljskog karaktera. Ovo je sada samo lijepi oblik druženja i okupljanja naše mladeži. Postoje najave da će ovu našu ideju susreta nogometnih ekipa umjesto turnira prihvatiti i ostale udruge. Jer danas smo po prvi puta igrali utakmice bez sudaca i stvarno je bilo prijatno, bez ikakvih tenzija, jer akcent nije bio na ostvarenom rezultatu«, rekao je **Pavle Mišak**, voditelj sportske sekcije pri HKPD-u *Matija Gubec* iz Rume.

STJECANJE PRIJATELJSTVA

A skoro svi sudionici nogometnog susreta u Rumi mišljeno su da su ovakve vrste susreta izuzetna prilika za stjecanje novih prijateljstava: »Već desetak godina sudjelujemo na nogometnim turnirima. Mislim da je dobra ideja da se organiziraju susreti koji nisu natjecateljskog karaktera. Svi sudionici dobili su zahvalnice, i nitko nije opterećen

tko je ostvario najbolji rezultat. Isključivo je bio cilj druženje i stjecanje novih prijateljstava i mislim da je to pravi put za neki budući period«, rekao je **Milan Mikuljan**, voditelj sportske ekipe HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina. Slično mišljenje imali su i momci iz Srijemske Mitrovice: »Redovito dolazimo na turnire. Ovo je jako lijepa prilika za druženje između članova udruga. Danas je na terenu bilo i djece, i mladih, i veterana i mislim da je to jako lijepo«, kaže **Zvonimir Perković** iz HKC-a *Srijem – Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice. A po drugom putu na nogometnom susretu sudjelovali su i momci iz Ljube, najmlađe hrvatske udruge u Srijemu: »Volimo da dolazimo na ova sportska druženja i dolaziti ćemo kad god se budu organizirala. Prvenstveno radi druženja. Stekli smo nove prijatelje iz Zemuna, Rume i ostalih mjesta u Srijemu i drago mi je što nije bilo tenzija i sve je proteklo u prijateljskom duhu«, kaže nam **Danijel Šili** iz Ljube.

Zahvalnice za sudjelovanje na susretima nogometnih ekipa iz Srijema u Rumi uručene su svim sudionicima. Ipak, posebne zahvalnice uručene su najstarijem igraču – šezdesetsedmogodišnjem **Zlatku Kolariću** iz Rume, kao i najljepšem licu s tribina, **Ireni Dujić** iz Srijemske Mitrovice.

Suzana Darabašić

HRVATSKA GLAZBENA UDRUGA XV. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

**Subotica, 27. 09. 2015. u 20 sati
u Sportskoj dvorani Tehničke škole
„Ivan Sarić“, (MEŠC) u Subotici**

Karte u preprodaji na mobitel: 060 016 11 67

**Karte na dan Festivala na ulazu u
Sportsku dvoranu. Cijena: 250 dinara**

FESTIVAL PARTNERI:

POSREDOVAČI
FESTIVALA:

MEĐENSKI SPONZORI:

